

Evaluace rozpočtů vybraných obcí mikroregionu Bílé Karpaty

Dagmar Nováková

Diplomová práce
2013

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Dagmar Nováková, DiS.**
Osobní číslo: **M11813**
Studijní program: **N6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **kombinovaná**

Téma práce: **Evaluace rozpočtů vybraných obcí mikroregionu
Bílé Karpaty**

Zásady pro vypracování:

Úvod

I. Teoretická část

- Vymezte základní charakteristiky hospodaření obcí, rozpočtovou skladbu a problémy územních rozpočtů obcí České republiky.

II. Praktická část

- Provedte základní charakteristiku obcí mikroregionu Bílé Karpaty, u kterých bude prováděna analýza.
- Analyzujte vybrané příjmy a výdaje obcí mikroregionu Bílé Karpaty za roky 2007–2011.
- Zhodnoťte pomocí vhodných ukazatelů hospodaření vybraných obcí za období 2007–2011.
- Navrhněte možné změny vedoucí ke zlepšení hospodaření vybraných obcí.

Závěr

Rozsah diplomové práce: cca 70
Rozsah příloh:
Forma zpracování diplomové práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

LORENC, Jiří. Rozpočtová skladba 2007 pro územní samosprávné celky. 2. rozš. vyd. Polešovice: M Lordy, 2006, 307 s. ISBN 80-239-7889-6.
PEKOVÁ, Jitka. Hospodaření a finance územní samosprávy. 1. vyd. Praha: Management Press, 2004, 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
PROVAZNÍKOVÁ, Romana. Financování měst, obcí a regionů. 1. vyd. Praha: GradaPublishing, 2007, 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5.

Vedoucí diplomové práce: Ing. Pavel Grebeníček
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání diplomové práce: 17. června 2013
Termín odevzdání diplomové práce: 12. srpna 2013

Ve Zlíně dne 17. června 2013

prof. Dr. Ing. Drahomíra Pavelková
děkanka

doc. RNDr. Oldřich Hájek, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Beru na vědomí, že:

- odevzdáním bakalářské/diplomové práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby¹;
- bakalářská/diplomová práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému,
- na mou bakalářskou/diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3²;
- podle § 60³ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;

¹ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

- (1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.
- (2) Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlédnutí veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, opisy nebo rozmnoženiny.
- (3) Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.

² zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

- (3) Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užíje-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).

³ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

- (1) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst. 3). Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.

- podle § 60⁴ odst. 2 a 3 mohou užit své dílo – bakalářskou/diplomovou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské/diplomové práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské/diplomové práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že:

- jsem bakalářskou/diplomovou práci zpracoval/a samostatně a použité informační zdroje jsem citoval/a;
- odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 12. 8. 2013

Nováková

⁴ zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo;

(2) Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.

(3) Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jím dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlédne k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.

ABSTRAKT

V diplomové práci je analyzováno rozpočtové hospodaření obcí mikroregionu Bílé Karpaty. Teoretická část se zabývá vymezením pojmu obce a její působnosti, základní charakteristikou hospodaření obcí, rozpočtovým určením daní. Praktická část se zabývá socioekonomickou charakteristikou jednotlivých obcí mikroregionu Bílé Karpaty, analýzou rozpočtů daných obcí, které řeší problematiku příjmové a výdajové stránky obcí. Dále zadluženosti obcí a zhodnocením hospodaření pomocí vhodných ukazatelů. V závěru práce jsou navrženy možné změny vedoucí ke zlepšení hospodaření obcí.

Klíčová slova: Rozpočet obce, rozpočtový proces, příjmová a výdajová stránka rozpočtů, rozpočtová skladba, rozpočtové určení daní, rozpočtový výhled obce, zadlužení obce.

ABSTRACT

In the thesis is analysed the financial management of villages the microregion White Carpathians. The theoretical part deals with the definition of the concept of the village and its scope, the basic characteristics of municipal finances, the budget of determination taxes. The practical part deals with the socio-economic characteristics of each municipality microregion of White Carpathians, analysis of the budgets of the municipalities, which solves the issue of incomes and expenditures of municipalities. Further it solves municipal debt of the village and evaluation of management through appropriate indicators. In the conclusion are proposed possible changes which should lead to improving the financial management of villages.

Keywords : municipal budget, budget process , revenue and expenditure side of the budget, budget structure , tax revenue , the budget outlook of the village , indebtedness of the village.

Na tomto místě bych chtěla poděkovat panu Ing. Pavlu Grebeníčkovvi za odborné vedení mé diplomové práce a za poskytnuté rady, připomínky a podněty.

„Finance nejsou jen aritmetikou, finance jsou velikou činností politickou. Bez zdravých financí není zdravé vlády, bez zdravé vlády není zdravých financí“

T. W. Wilson

Prohlašuji, že odevzdaná verze diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 VYMEZENÍ OBCE A JEJÍ PŮSOBNOST	12
1.1 PLATNÁ LEGISLATIVA K ŘÍZENÍ VEŘEJNÝCH FINANČÍ.....	12
1.2 SAMOSTATNÁ PŮSOBNOST OBCE	12
1.3 PŘENESENÁ PŮSOBNOST OBCE.....	13
1.4 POSTAVENÍ OBCÍ V ROZPOČTOVÉ SOUSTAVĚ ČR	14
1.5 CHARAKTERISTIKA HOSPODAŘENÍ OBCÍ ČR	15
2 ROZPOČTOVÝ PROCES	17
2.1 ETAPY ROZPOČTOVÉHO PROCESU	17
2.2 ZÁSADY ROZPOČTOVÉHO PROCESU	17
2.3 ROZPOČTOVÝ VÝHLED	18
2.4 ROZPOČET	19
2.5 ROZPOČTOVÁ SKLADBA	20
2.6 ROZPOČTOVÉ PROVIZORIUM.....	21
2.7 ZÁVĚREČNÝ ÚČET	22
2.8 PŘEZKOUMÁNÍ HOSPODAŘENÍ	22
2.9 KONTROLA HOSPODAŘENÍ OBCÍ.....	23
2.10 PORUŠENÍ ROZPOČTOVÉ KÁZNĚ.....	23
3 PŘÍJMY A VÝDAJE ÚZEMNÍCH ROZPOČTŮ	24
3.1 PŘÍJMY ROZPOČTU OBCE	24
3.1.1 Příjmy daňové	25
3.1.2 Dotace.....	27
3.1.3 Příjmy nedaňové.....	30
3.1.4 Kapitálové příjmy.....	30
3.2 ROZPOČTOVÉ URČENÍ DANÍ	30
3.3 VÝDAJE ROZPOČTU OBCE	33
4 ZADLUŽENOST ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁV	35
4.1 UKAZATEL DLUHOVÉ SLUŽBY.....	35
4.2 MONITORING DLUHU OBCÍ – SIMU	36
II PRAKTICKÁ ČÁST	38
5 MIKROREGION BÍLÉ KARPATY	39
5.1 SOCIOEKONOMICKÁ CHARAKTERISTIKA OBCÍ MBK	40
6 PŘÍJMY OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY	42

6.1	DAŇOVÉ PŘÍJMY OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY.....	43
6.1.1	Vývoj daňových příjmů v letech 2007 – 2011	43
6.1.2	Shrnutí daňových příjmů v letech 2007-2011	49
6.2	NEDAŇOVÉ PŘÍJMY OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY	52
6.3	KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY	53
6.4	PŘIJATÉ DOTACE OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY	55
6.4.1	Vývoj přijatých dotací obcí MBK v letech 2007-2011	55
7	VÝDAJE OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY	60
7.1	BĚŽNÉ VÝDAJE OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY	61
7.1.1	Shrnutí běžných výdajů u obcí mikroregionu Bílé Karpaty	63
7.2	KAPITÁLOVÉ VÝDAJE OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY	64
7.2.1	Vývoj kapitálových výdajů obcí MBK v letech 2007-2011	64
7.2.2	Shrnutí vývoje kapitálových výdajů obcí mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007-2011	68
8	HOSPODAŘENÍ OBCÍ MBK V LETECH 2007 – 2011.....	69
8.1	MONITORING HOSPODAŘENÍ OBCÍ	71
8.2	PRŮMĚRNÝ MEZIROČNÍ RŮST/POKLES VÝDAJŮ OBCÍ.....	72
8.3	PŘEZKOUMÁVÁNÍ HOSPODAŘENÍ OBCÍ	74
8.3.1	Rozpočtový výhled na roky 2013 až 2015	76
8.3.2	Předpokládané výnosy daní obcí v roce 2013	78
8.4	ZÁKLADNÍ PROBLÉMOVÉ OBLASTI OBCÍ A MOŽNÁ ŘEŠENÍ	79
8.4.1	Spolupráce obcí	79
9	NÁVRHY K OPTIMALIZACI ROZPOČTU	81
9.1	PŘÍJMOVÁ STRÁNKA	81
9.1.1	Zlepšení výběru daně z nemovitostí pomocí koeficientu	82
9.1.2	Zvýšení místních poplatků	83
9.1.3	Pronájmy obecního majetku a motivace pro podporu podnikání.....	83
9.1.4	Podpora rozvoje cestovního ruchu	84
9.1.5	Účelové dotace a efektivní využití finančních prostředků	85
9.2	VÝDAJOVÁ STRÁNKA	85
9.2.1	Snižování provozních výdajů a personální audity.....	85
9.2.2	Úspory energií	86
9.3	INSPIRACE ZE ZAHRANIČÍ.....	87
9.4	SHRUTÍ ANALYTICKÉ ČÁSTI.....	88
	ZÁVĚR	90
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	92
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK	98
	SEZNAM TABULEK.....	100
	SEZNAM GRAFŮ	102
	SEZNAM PŘÍLOH.....	103

ÚVOD

Diplomová práce Evaluace rozpočtů vybraných obcí mikroregionu Bílé Karpaty se věnuje problematice hospodaření obcí mikroregionu Bílé Karpaty, zejména nástrojem financování tj. rozpočtem. Obecní rozpočet patří do soustavy veřejných rozpočtů a představuje základní prvek hospodaření obce.

Téma diplomové práce bylo konzultováno na základě setkání s panem Mgr. Ondřejem Benešíkem, který vykonává v Obci Strání funkci starosty a panem Ing. Františkem Hajdúchem, který je starostou v Obci Dolní Němčí a zároveň předsedou mikroregionu Bílé Karpaty. Navíc k tomuto regionu mám blízký vztah, neboť jsem v Obci Dolní Němčí vyrůstala a v současné době žiji se svojí rodinou v Obci Strání.

Cílem mé práce je zmapovat příjmy a výdaje rozpočtů obcí mikroregionu Bílé Karpaty, na základě kterých je proveden rozbor hospodaření za použití vybraných ukazatelů.

Teoretická část je zaměřena na základní pojmy, co je obec, rozpočet obce, rozpočtová skladba, příjmy a výdaje územních rozpočtů, rozpočtové určení daní, jak probíhá rozpočtový proces a v neposlední řadě otázka zadlužeností obcí.

V praktické části je popsána socioekonomická charakteristika daných obcí mikroregionu Bílé Karpaty, dále jsou provedeny rozborů rozpočtů daných obcí v letech 2007-2011 a zhodnocení pomocí ukazatelů. V závěru práce jsou navržena možná doporučení vedoucí ke zlepšení hospodaření obce.

Problematika veřejných financí je tématem různých diskusí nejen v oblasti ekonomie. Každého z nás by mělo zajímat, kam obec, ve které žije, investuje peněžní prostředky. Je tedy právě na občanech, aby pokládali zastupitelům základní otázky- kolik, komu, jak a proč bylo financováno. Doufám, že tlak občanů přispěje ke zlepšení situace a prosazování změn.

Při zpracování diplomové práce jsem vycházela z odborné literatury, dokumentů a materiálů daných obcí a internetových zdrojů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 VYMEZENÍ OBCE A JEJÍ PŮSOBNOST

Obec je základní jednotkou územní samosprávy. Někdy se pro obec používá název místní samospráva. Má vlastní majetek, se kterým hospodáří, vlastní finanční prostředky a sestavuje vlastní rozpočet. Obec je podle Ústavy ČR a Zákonem o obcích oprávněna vykonávat veřejnou správu na svém území ve vlastní působnosti. Obec je spravována zastupitelstvem. Při stanovení počtu členů zastupitelstva se přihlédne zejména k počtu obyvatel a velikosti územního obvodu. V diplomové práci jsou uvedeny obce s počtem obyvatel do 4 000, což znamená, že v daných obcích je zastupitelstvo zastoupeno do 15 členů. Zastupitelstvo si volí starostu a místostarostu. Starosta zastupuje obec navenek, je zodpovědný za výkon své funkce zastupitelstvu a místostarosta zastupuje starostu po dobu jeho nepřítomnosti. Výkonným orgánem obce je rada, která je tvořena starostou a členy zvolenými z řad zastupitelů. (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích § 67-68).

1.1 Platná legislativa k řízení veřejných financí

Práva a povinnosti obcí jsou vymezeny Ústavou České republiky a konkrétněji jsou definovány v dílčích právních předpisech:

- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení daní, ve znění pozdějších předpisů,
- Zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů,
- Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě.

1.2 Samostatná působnost obce

Než se dostaneme k rozdělení působností obce, nejdříve se zastavíme u samotného pojmu působnost. Občané se totiž často domáhají po orgánech své obce nějakého opatření, ať už se jedná o individuální zájem nebo obecní problém a stává se jim, že jsou odmítnuti s odkazem, že daná věc do působnosti obce nepatří. Většinou obyvatel je pojem působnost obce neznámá. Co tedy tento pojem znamená? Působnost obecně vyjadřuje okruh takových záležitostí, v nichž je konkrétnímu orgánu umožněno rozhodovat a prosazovat vůli. Působnost obcí se dělí na samostatnou (vlastní) a přenesenou. Samostatná působnost obce je vykoná-

vaná samostatně, na vlastní zodpovědnost obce. Rozsah samostatné působnosti je v zásadě u všech obcí stejný, na velikosti a počtu obyvatel obce nezáleží. (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích § 7-37).

Samostatná působnost je vymezena jako péče o vytváření podmínek pro uspokojování potřeb svých občanů, které jsou v souladu s místními předpoklady. Především se jedná o potřeby bydlení, dopravy, spojů, výchovy a vzdělávání, kulturního rozvoje, ochrany veřejného pořádku. (Provazníková, 2009, s. 30).

Do samostatné působnosti podle zákona o obcích patří zejména. :

- hospodaření obce,
- rozpočet, závěrečný účet,
- organizace, řízení, materiální a personální zabezpečení obce,
- vydávání obecně závazných vyhlášek obce,
- program rozvoje územního obvodu obce,
- spolupráce s jinými obcemi aj. (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích § 35-55).

Podle zvláštních zákonů do samostatné působnosti obce patří:

- zřizování jednotky dobrovolných hasičů,
- zřizování obecní policie,
- místní poplatky (ze psů, svoz odpadu),
- zřizování a správa příspěvkových organizací (mateřská škola, základní škola) aj.

1.3 Přenesená působnost obce

Přenesenou působnost vykonávají orgány jménem státu, nikoliv jménem obce. Obce jsou rozčleněny do tří stupňů:

- Obce I. stupně
- Obce II. stupně - s pověřeným obecním úřadem
- Obce III. stupně – s rozšířenou působností

Do přenesené působnosti patří vše, co zákon prohlašuje za státní správu a svěřuje k realizaci obcím. Přenesenou působnost vykonávají orgány všech obcí s pověřeným obecním úřadem (393, ve Zlínském kraji 25) a obce s rozšířenou působností (205, ve Zlín-

ském kraji 13), v takových věcech, které stanoví zvláštní zákon. Jedná se o zákon č. 314/2002 Sb., o stanovení obcí s pověřeným obecním úřadem a stanovení obcí s rozšířenou působností.

Obce s pověřeným obecním úřadem plní např. tyto činnosti:

- matrika, stavební úřad,
- jsou orgánem ochrany přírody,
- jsou vodoprávním úřadem aj.

Obce s rozšířenou působností plní např. tyto činnosti:

- vydávání řidičských průkazů,
- vydávání občanských průkazů a cestovních dokladů,
- evidenci obyvatel,
- živnostenský úřad,
- jsou orgánem ochrany přírody,
- dávky a sociální služby,
- péče o staré občany a zdravotně postižené,
- sociálně právní ochrana dětí aj. (Provazníková, 2009, s. 30).

Na plnění úkolů v přenesené působnosti získávají příspěvky obce ze státního rozpočtu.

1.4 Postavení obcí v rozpočtové soustavě ČR

Abychom správně pochopili postavení obcí v rozpočtové soustavě ČR, je třeba definovat, které rozpočty do rozpočtové soustavy náleží.

Soustavu veřejných rozpočtů v ČR tvoří:

- Státní rozpočet
- Rozpočty obcí a krajů
- Rozpočet krajů, jako vyšších územních samosprávných celků
- Rozpočty příspěvkových organizací zřizovaných státem, územními samosprávnými celky
- Rozpočty dobrovolných svazků obcí
- Rozpočty Regionálních rad regionů soudržnosti
- Rozpočty organizačních složek státu

Další skupinu tvoří peněžní, účelové fondy, tzv. mimorozpočtové. Mezi ně patří:

- Fondy státní
- Fondy základních územních samosprávných celků (ZÚSC) – měst a obcí
- Fondy vyšších územních samosprávných celků (VÚSC) – krajů (Peková, 2011, s. 402-404)

1.5 Charakteristika hospodaření obcí ČR

Finanční hospodaření obcí se řídí zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Tento zákon upravuje tvorbu, postavení, obsah a funkce rozpočtů obcí, stanoví pravidla hospodaření s jejich finančními prostředky. Základní pojmy související s hospodařením obcí jsou zejména rozpočet, rozpočtový výhled, rozpočtový proces, rozpočtové provizorium, porušení rozpočtové kázně, závěrečný účet a jiné. (Lorenc, 2012, s. 30).

Jedna z důležitých otázek rozpočtového hospodaření obcí je otázka překročení schválených limitů výdajů rozpočtu, která je zásadní jak pro organizaci, ale také pro kontrolní orgány. Abychom dokázali mít kontrolu nad čerpáním rozpočtu, musíme mít k dispozici nástroje na sledování rozpočtových operací. Tyto nástroje nám dokáží poskytnout ucelené a včasné informace. Po zpracování účetních dokladů, které jsou k dispozici mezi pěti až deseti dny po konci zpracovávaného měsíce, můžeme vyhodnocovat výsledky a případně navrhnout rozpočtovou úpravu. (Lorenc, 2012, s. 31)

Jedním z velkých problémů zůstává otázka rozpočtově nekrytých závazků, které nejsou zastupitelstvem schváleny. Smyslem rozpočtu nemůže být manipulace s platbou, tím bychom obcházelí stanovená pravidla a postupovali bychom proti základnímu smyslu rozpočtu. Závazku je třeba dostát, uhradit jej a následné překročení limitu výdajů řešit v zastupitelstvu a tento daný výdaj legalizovat. Rozpočtové operace podle schopností dostát schváleným limitům dělíme na:

- Operace, u nichž se dodržují schválené limity – mzdové výdaje, příspěvky, dotace, příjmy a výdaje na základě smlouvy, u nichž je daná finanční výše plnění,
- Operace, u nichž někdy nelze dodržet stanovené limity - platby za energie, příjmy za služby,

- Výdaje, které nelze přesně odhadnout – úroky z úvěru,
- Mimořádné výdaje – živelné katastrofy, likvidace ekologické havárie. (Lorenc, 2012, s. 31-33)

Pokud rozpočtovou změnu nemůžeme provést v rozpočtovém roce, je nutné je zdůvodnit na nejbližším zastupitelstvu a to nejlépe hned v lednu následujícího roku a změnu schválit (legalizovat). Je na místě, aby zastupitelstvo souhlasilo s vysvětlením a zdůvodněním dané situace, kdy došlo k nedodržení závazných ukazatelů, včetně odůvodnění, proč nebylo možné zajistit schválení daných ukazatelů ještě před překročením. Pokud překročení limitů plyne z nedodržování platných norem, jedná se o nedodržení rozpočtové kázně. (Lorenc, 2012, s. 33-34)

Reforma rozpočtování zůstává v naší zemi i přes 20 let ekonomické transformace nedokončena. Je potřeba celý systém sladit s evropskou praxí a mezinárodními standardy.

Do rozpočtového hospodaření obcí se negativním způsobem promítla i finanční krize v roce 2008, která vyústila v ekonomickou recesi v roce 2009, kdy se celkové příjmy obcí v ČR (kromě Prahy) snížily o 5,8 mld. Kč. Následně v roce 2010 došlo k uklidnění a postupné obnově v rozpočtech obcí, kdy přírůstek dosáhl výše 17,7 mld. Kč. Tímto nárůstem se docílilo zejména dotacemi, které činily až 80 % celkových příjmů tj. 14 mld. Kč. Ale vzhledem k vysokému schodku rozpočtu v roce 2009 nebylo zabráněno vzniku deficitu rozpočtu. Ani úsporné hospodaření obcí nedokázalo zvýšit dynamiku růstu kapitálových výdajů. Ty se meziročně zvýšily pouze o 1 %, na rozdíl od běžných výdajů, které se zvýšily o 3 %. (Ministerstvo financí, 2013)

K základním pojmům, které souvisí s hospodařením obcí, patří zejména rozpočtový výhled, rozpočet, rozpočtové provizorium, rozpočtová skladba, závěrečný účet, porušení rozpočtové kázně.

2 ROZPOČTOVÝ PROCES

Na úrovni obce je rozpočtový proces činnost municipálních orgánů. Obec při sestavování rozpočtu musí dodržovat obecně platná rozpočtová pravidla. Rozpočet obce musí být sestavován reálně a pravdivě a to každoročně podle závazné rozpočtové skladby.

2.1 Etapy rozpočtového procesu

Rozpočtový proces je v praxi rozdělený do několika etap:

1. Sestavení návrhu na základě vznesených požadavků (např. zastupitelstva, finanční výbor, starosta, rada) – nejobtížnější etapa.
2. Projednání návrhu (starosta, finanční výbor, rada obce).
3. Zveřejnění návrhu nejméně 15 dnů (účetní, rozpočtář).
4. Projednání připomínek ze strany občanů a zastupitelů.
5. Schválení rozpočtu zastupitelstvem.
6. Provedení rozpisu rozpočtu podle podrobného členění, tj. dle rozpočtové skladby.
7. Provedení průběžné kontroly hospodaření (rada, zastupitelstvo, finanční výbor).
8. Schvalování rozpočtových změn (starosta, rada, zastupitelstvo).
9. Sestavení návrhu na základě vznesených požadavků (např. finanční výbor, rada).
10. Projednání návrhu (starosta, finanční výbor, rada obce).
11. Zveřejnění návrhu nejméně 15 dnů (účetní, rozpočtář).
12. Projednání připomínek ze strany občanů a zastupitelů.
13. Schválení rozpočtu zastupitelstvem.
14. Provedení rozpisu rozpočtu podle podrobného členění, tj. dle rozpočtové skladby.
15. Provedení průběžné kontroly hospodaření (rada, zastupitelstvo, finanční výbor).
16. Schvalování rozpočtových změn (rada, zastupitelstvo). (Lorenc, 2012, s. 46)

2.2 Zásady rozpočtového procesu

Při řízení rozpočtového procesu musí být dodržovány jisté zásady:

- Zásady každoročního sestavování a schvalování rozpočtu,
- zásada účelovosti prostředků,
- zásada úplnosti a jednotnosti rozpočtu,
- zásada reálnosti a pravdivosti rozpočtu,

- zásada dlouhodobé vyrovnanosti,
- zásada hospodárnosti a efektivnosti,
- zásada finanční kontroly a auditu,
- zásada publicity. (Pařízková, 2008, s. 152-153)

2.3 Rozpočtový výhled

Obce mají povinnost sestavovat nejen roční rozpočty, ale také tzv. rozpočtový výhled na 2 až 5 let následujících po roce, na který se roční rozpočet sestavuje. Např. po schválení rozpočtu na rok 2013 musí být sestaven rozpočtový výhled minimálně na roky 2014 a 2015. Důležité je do rozpočtového výhledu zahrnout vždy splátky dlouhodobého závazku, které budeme v daném období hradit. Termín, kdy má být rozpočtový výhled schválen, zákon nestanovuje. Zastupitelstvo si může o něm rozhodovat i v jiném termínu, než v jakém schvaluje rozpočet. V zákoně je však uvedena povinnost sestavovat rozpočet podle rozpočtového výhledu. (Lorenc, 2012, s. 14)

Rozpočtový výhled je nástrojem, který slouží pro střednědobé finanční plánování. Je velmi důležitý v souvislosti s pořízením dlouhodobého majetku nebo rozsáhlými opravami nemovitostí. Sestavování rozpočtového výhledu není v zákoně nijak upraveno. Je důležité u **příjmů** odhadnout vývoj daňových příjmů na základě rozpočtového určení daní a vývoj vlastních nedaňových příjmů z poskytování služeb. Do rozpočtového výhledu je možné zahrnout i případné dotace, u kterých je reálné, že je získáme. Ve **výdajích** je nutné zahrnout příspěvky na provoz zřizovaných nebo založených organizací, závazky z uzavřených smluv. Zejména je nutné zabezpečit úkoly, které plynou z poslání obce, jako je např. veřejné osvětlení nebo svoz odpadu. (Lorenc, 2012, s. 14)

Negativem při sestavování rozpočtového výhledu je zejména nedostatek flexibility při rozhodování o budoucích záměrech, politická či hospodářská situace nebo špatná finanční situace obce. (Lorenc, 2012, s. 17)

Účelem rozpočtového výhledu je rámcový pohled, který bude sledovat priority obce. Rozpočtový výhled je zejména využíván pro:

- zlepšení strategického a dlouhodobého plánování,
- lepší kontrolu nad budoucím hospodařením,
- rychlejší jednání s bankami,

- lepší řízení svých závazků aj. (Lorenc, 2012, s. 16)

2.4 Rozpočet

Položme si otázku, proč je nutné zabývat se rozpočty. Je třeba si uvědomit, že téměř polovinu z vydělaných peněz běžnému člověku vezme stát. Je tedy přirozené, že nás bude zajímat, kam tyto finanční prostředky plynou, jak se sestavují rozpočty, dokázat jim porozumět a umět vést dialogy se zastupiteli o tvoření rozpočtu.

Rozpočet je finanční plán. Je zpracováván na základě tzv. politického zadání a slouží k finančnímu a hospodářskému řízení subjektu. Je vždy tvořen na jedno rozpočtové období, které je shodné s kalendářním rokem. Rozpočet je základním pilířem hospodaření obcí. Základním úkolem rozpočtu je co nejefektivněji využít finančních zdrojů, aby byly co nejefektivněji a nejhospodárněji splněny úkoly, které jsou na daný subjekt kladeny. (Lorenc, 2006, s. 10)

Rozpočet je vlastně bilancí, která bilancuje příjmy a výdaje za rozpočtové období. Hospodaření můžeme tedy vypočítat podle vzorce **F1 + P – V = F2**.

F1 – stav peněžních prostředků, které jsou v rozpočtu na počátku rozpočtového období,

P – příjmy,

V – výdaje,

F2 – stav peněžních prostředků, které jsou v rozpočtu na konci rozpočtového období.

Pokud F1 je větší než F2 platí, že je nutné použít rezervy z minulých let, aby se vyrovnala rozpočtová bilance. Pokud F2 je větší než F1 vytváří se finanční rezerva. (Provazníková, 2009, s. 57)

Základní rovnicí sestavení rozpočtu je:

$$\text{Příjmy} - \text{Výdaje} + \text{Financování} = 0$$

Kromě rozpočtů obcí a měst patří mezi rozpočty územních samosprávných celků:

- rozpočty krajů,
- rozpočty regionálních rad,
- rozpočty dobrovolných svazků obcí.

Rozpočet může být:

- vyrovnaný $\text{Příjmy} - \text{Výdaje} = 0$
- přebytkový (některé příjmy jsou určeny k využití v následujících letech nebo ke splácení jistin úvěrů): $\text{příjmy} - \text{výdaje} > 0$
- schodkový (bude možné ho uhradit z finančních prostředků z minulých let, smluvně zabezpečenou půjčkou, úvěrem): $\text{příjmy} - \text{výdaje} < 0$

Aby mohl být schodkový rozpočet schválen, musí být zabezpečeno finanční krytí rozpočtu.

Rozpočet je sestavován na jeden kalendářní rok, je zpracováván na základě rozpočtového výhledu a údajů z rozpisu státního rozpočtu nebo rozpočtového provizoria na daný rok. Návrh rozpočtu musí být zveřejněn na úřední desce a v elektronické podobě způsobem umožňujícím dálkový přístup (elektronická úřední deska) a to po dobu nejméně 15 dnů před jeho projednáním zastupitelstvem. Připomínky k návrhu rozpočtu mohou uplatnit občané na zasedání zastupitelstva nebo písemně ve lhůtě, která je stanovena při jeho zveřejnění. (Lorenc, 2012, s 21)

2.5 Rozpočtová skladba

Základním třídícím standardem pro peněžní operace veřejných rozpočtů je rozpočtová skladba, která zajišťuje komplexní pohled na celé finanční hospodaření příslušného veřejného rozpočtu. Obsah a způsob použití rozpočtové skladby jsou upraveny ve vyhlášce Ministerstva financí č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě. Vyhláška byla několikrát novelizována, naposledy v roce 2012. Tato novelizovaná rozpočtová skladba je platná pro rozpočtové období r. 2012, podle ní probíhá i příprava rozpočtu na rok 2013. (Lorenc, 2012, s. 50-56)

Rozpočtová skladba stanoví jednotky třídění příjmů a výdajů a to z hlediska:

- odpovědnostního (podle správců kapitol),
- druhového (podle příjmových a výdajových druhů),
- odvětvového (podle odvětví) a
- konsolidačního (příjmy vznikající uvnitř soustavy veřejných rozpočtů a výdaje vynakládané uvnitř této soustavy).

Jednotkami třídění příjmů a výdajů jsou:

- z hlediska odpovědnostního kapitoly státního rozpočtu,

- z hlediska druhového rozpočtového třídy a rozpočtové položky,
- z hlediska odvětvového rozpočtové skupiny, oddíly, pododdíly a paragrafy,
- z hlediska konsolidačního záznamové jednotky. (Lorenc, 2012, s. 54-56)

Rozpočtová skladba se kromě operací územních orgánů (činnosti obcí, krajů, regionálních rad regionů soudržnosti, dobrovolných svazků obcí) vztahuje i na operace státního rozpočtu nebo operací státních fondů. Nevztahuje se na operace peněžních účtů, které mají charakter účtů veřejných rozpočtů (fond kulturních a sociálních potřeb), účtů cizích prostředků či účtů sdružených prostředků. (Lorenc, 2012, s. 26)

Rozpočtovou skladbu vnímáme jako základní třídící standard pro peněžní operace veřejných rozpočtů státu, krajů, obcí a jimi zřizovaných organizačních složek. U rozpočtové skladby je důležitá přehlednost a jednoduchost. (Češková a Kinšt, 2011, s. 9).

2.6 Rozpočtové provizorium

Pokud není schválen rozpočet před 1. lednem rozpočtového roku, tak se rozpočtové hospodaření řídí pravidly rozpočtového provizoria. Jde o mimořádné řešení, bohužel řadou obcí, ale běžně užívanou praxí. Obec nejedná o schválení rozpočtu, ale bez vážných důvodů schválí hospodaření podle rozpočtového provizoria a tím porušuje základní principy hospodaření v organizacích, které se řídí rozpočtem. Někdy se může stát, že není rozpočtového provizorium ani rozpočet schválen a tím dochází k porušení rozpočtového kázně. (Lorenc, 2012, s. 28)

Česká právní úprava dovoluje míru volnosti při realizaci rozpočtového provizoria a to může přinášet obcím nemalé starosti. Jedná se zejména o případ v době krátce po komunálních volbách, kdy se v zastupitelstvu z větší části obmění obsazení zastupitelstva i obsazení pracovníků obecního úřadu. Jestliže v tomto novém obsazení, nedokážou schválit před 1. lednem obecní rozpočet, jsou nuceni sestavit rozpočtové provizorium, pro které však neexistují pevně daná pravidla. (Lorenc, 2012, s. 28)

Dalším nedostatkem v české právní úpravě je zákon o úřednících. Návrh tohoto zákona má řešit především tzv. odpolitizování, profesionalizaci a stabilizaci státní správy. (Obec a finance, 2013)

2.7 Závěrečný účet

Údaje o ročním hospodaření se po skončení kalendářního roku zpracovávají do tzv. závěrečného účtu, ve kterém jsou obsaženy údaje o plnění rozpočtu příjmů a čerpání výdajů. Obsahuje i informace o finančních operacích, včetně tvorby a použití fondů. Tyto peněžní fondy zřizovat obec může, ale nemusí, zastupitelstvo se řídí dle ustanovení § 5 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Pokud peněžní fond není zřízen, tak přebytek hospodaření zůstává na běžném účtu a je vykazován jako součást jeho zůstatku. V návrhu závěrečného účtu následujícího roku pak zastupitelstvo rozhodne o užití těchto finančních prostředků. Součástí závěrečného účtu je vyúčtování finančních vztahů a to ke státnímu rozpočtu, rozpočtům krajů, regionálních rad, státním fondům a jiným rozpočtům. Postup tohoto finančního vypořádání k veřejným rozpočtům je uveden ve vyhlášce Ministerstva financí č. 52/2008 Sb. Pokud tyto finanční prostředky obec neodvede na účet jiného veřejného rozpočtu podle této vyhlášky do uvedeného termínu, dochází k tzv. porušení rozpočtové kázně. (Lorenc, 2012, s. 37-39)

2.8 Přezkoumání hospodaření

Obce mají povinnost přezkoumat své hospodaření za uplynulý kalendářní rok na základě zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Výsledkem je zpráva, která je součástí závěrečného účtu při jeho projednávání. Tuto zprávu společně s návrhem závěrečného účtu je povinna obec zveřejnit po dobu nejméně 15 dnů přede dnem projednávání závěrečného účtu, a to na úřední desce a způsobem umožňujícím dálkový přístup. Předmětem přezkoumávání jsou údaje o ročním hospodaření obce, jedná se o např. o tyto údaje:

- plnění příjmů a výdajů rozpočtu,
- vyúčtování a vypořádání finančních vztahů ke státnímu rozpočtu, k rozpočtu krajů, ke státním fondům,
- nakládání a hospodaření s majetkem státu,
- zadávání a uskutečňování veřejných zakázek,
- stav pohledávek a závazků aj. (Lorenc, 2012, s. 38-39)

2.9 Kontrola hospodaření obcí

Kontrolu rozpočtového hospodaření obcí lze vykonat dvojím způsobem a to vnitřní nebo vnější kontrolou. Vnitřní kontrola je upravena Zákonem č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole a je vykonávána:

- mezi orgány veřejné správy navzájem (tzv. veřejnoprávní kontrola)
- mezi orgány veřejné správy a žadateli nebo příjemci podpory
- uvnitř orgánů veřejné správy (tzv. interní audit).

Vnější kontrola je prováděna:

- místně příslušnými finančními orgány
- ministerstvem financí (Pařízková, 2008, s. 163).

Pokud se kontrolou zjistí, že byly finanční prostředky použity neoprávněně nebo zadrženy, byla tím porušena tzv. rozpočtová kázeň.

2.10 Porušení rozpočtové kázně

Porušení rozpočtové kázně je řešeno v zákoně č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Jedná se o neoprávněné použití nebo zadržování peněžních prostředků, které jsou poskytnuty z veřejného rozpočtu. Zadržováním je míněno porušení povinnosti vrátit finanční prostředky nebo vrácení až po stanovené lhůtě. Porušení může mít za následek řadu represivních opatření, která jsou ve formě stanovení lhůty, do jakého dne musí být nesplněná povinnost napravena, nebo ve formě pokuty a to až do výše jednoho milionu korun českých. (Pařízková, 2008, s. 163)

3 PŘÍJMY A VÝDAJE ÚZEMNÍCH ROZPOČTŮ

Dle vyhlášky č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů se příjmy a výdaje člení podle několika hledisek:

- Odpovědnostní
- Druhové
- Odvětvové
- Konsolidační.

Mezi odpovědnostní třídění rozpočtové skladby patří kapitoly státního rozpočtu, např. Kancelář prezidenta republiky, všechna ministerstva, ČSÚ, Český telekomunikační úřad, Ústavní soud, NKÚ aj.

Základním rozdělením peněžních operací je položkové členění podle druhů. Druhové členění je děleno podle čtyřmístného strukturovaného čísla, které nám označuje třídu, seskupení položek, podseskupení položek a položku.

Odvětvové členění je díky svému charakteru, srozumitelnosti a přehlednosti hlavním zdrojem informací pro zastupitele a občany. Odvětvové členění je děleno do čtyř úrovní, kam patří zleva skupina, oddíl, pododdíl a paragraf. Člení se do šesti skupin, a to zemědělství, průmyslová a jiná odvětví hospodářství, služby pro obyvatelstvo, sociální věci a politika zaměstnanosti, bezpečnost státu a všeobecná veřejná správa a služby.

Konsolidační členění se používá při zpracování výkazů za účetní jednotky v různých úrovních – okresu, kraje a v rámci veškerých veřejných rozpočtů. (Lorenc, 2012, s. 368)

3.1 Příjmy rozpočtu obce

Příjmová stránka rozpočtu obce obsahuje:

- příjmy daňové,
- dotace,
- příjmy nedaňové,
- kapitálové příjmy.

3.1.1 Příjmy daňové

Příjmy daňové představují u obcí hlavní složku příjmové části. Bez těchto příjmů, by prakticky obec nemohla existovat. Daně jsou povinné, nenávratné, zákonem určené peněžní platby do rozpočtu. Podle daňového určení je výnos daní příjmem obce. Jeho velikost je ovlivňována řadou faktorů. Podle druhového členění rozpočtové skladby jsou daňové příjmy členěny do třídy 1. a jsou členěny na daně sdílené a svěřené. Do daní sdílených patří daně z příjmů fyzických osob (DPFO) a to ze závislé činnosti (DPZ), ze samostatně výdělečné činnosti, vybírané srážkou (DPS), daně z příjmů právnických osob (DPPO), daň z přidané hodnoty (DPH). Mezi daně svěřené patří majetkové daně neboli daně z nemovitostí.

Rozpočty územních celků jsou závislé na sdílených daních. Tyto jsou obcím přidělovány podle počtu obyvatel upraveným koeficientem, který závisí na velikostní kategorii municipality. Obce se na části celostátního hrubého výnosu daní podílejí stanoveným procentem, které je ve výši odpovídající poměru násobku počtu obyvatel a koeficientu velikostí kategorie obce k součtu těchto násobků všech obcí v ČR. Tyto koeficienty velikostních skupin jsou součástí zákona. (Wokoun, 2008, s. 297)

Podíl obcí na celostátním výnosu příslušné daně:

$$\frac{\text{koeficient velikosti kategorie obce} \times \text{počet obyvatel}}{\text{součet násobků za všechny obce}}$$

Při výpočtu násobku vlastního velikostního koeficientu a počtu obyvatel obce vycházejí z údajů ČSÚ. Ten uvádí počet obyvatel k 1. lednu běžného roku. Tento počet obyvatel je potom násobením redukován tzv. koeficientem velikostní kategorie obce (KVKO). Na základě tohoto výpočtu jsou pak obcím přidělovány sdílené daně. U těchto daní obce do roku 2008 pobírali 20,59 % z celorepublikového výnosu daně a od roku 2008 pobírali 21,4%. Jedná se o daně:

- Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti,
- Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti,
- Daň z příjmů fyzických osob vybíraná srážkou,
- Daň z příjmů právnických osob,
- Daň z přidané hodnoty

1111 – Daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a funkčních požitků

Zahrnuje daň odvedenou plátcem (zaměstnavatel) za vlastní zaměstnance.

1112 – Daň z příjmů fyzických osob ze samostatné výdělečné činnosti

Zahrnuje daň, která je odvedena na základě daňových přiznání z výdělečné činnosti, jiné než je závislá činnost, jedná se o příjmy z podnikání, pronájmu.

1113 – Daň z příjmů fyzických osob z kapitálových výnosů

Zahrnuje daně z úroků, dividend a jiných kapitálových výnosů.

1121 – Daň z příjmů právnických osob

Zahrnuje daň ze zisku a kapitálových výnosů.

1122 – Daň z příjmů právnických osob za obce

Obec je povinna sestavit daňové přiznání a ve stanoveném termínu jej doručit na finanční úřad. Daň z příjmu právnických osob, ale nehradí finančnímu úřadu, nýbrž je příjemcem své vlastní daně. Protože daň neodvádíme, ale pouze tzv. proúčtováváme, tak daň chápeme jako administrativní, formální krok.

Tab. 1: Sazba daní v ČR v období 1993 - 2013

Datum splatnosti	Základní sazba DPH	Snížená sazba DPH
1. 1. 1993 – 31. 12. 1994	23 %	5%
1. 1. 1995 – 30. 04. 2004	22%	5%
1. 1. 2004 – 31. 12. 2007	19%	5%
1. 1. 2008 – 31. 12. 2009	19%	9%
1. 1. 2010 – 31. 12. 2011	20%	10%
1. 1. 2012 – 31. 12. 2012	20%	14%
1. 1. 2013	21%	15%

Zdroj: Portál daňových poradců a profesionálů, 2013 (vlastní zpracování)

1211 – Daň z přidané hodnoty

Dle zákona o DPH č. 235/2004 Sb., který byl naposledy novelizován zákonem č. 500/2012 Sb. a přinesl především úpravu ve výši sazeb (základní sazba ve výši 21% a snížená sazba 15%) a úpravu technických změn, především povinnost zveřejňování bankovních účtů používaných pro ekonomickou činnost. Tyto bankovní účty začal zveřejňovat správce daně

od 1. 1. 2013 v databázi registru plátců DPH na webové adrese Daňového portálu www.daneelektronicky.cz.

Vývoj DPH od roku 1993 do roku 2013 zaznamenal v ČR velkých legislativních změn. V průběhu těchto let se sazba daní změnila v ČR šestkrát (viz tabulka č. 1)

1511 – Daň z nemovitostí

Příjemcem této daně je ta obec, na jejímž katastrálním území se nemovitost nachází.

Mezi další příjmy patří i příjmy z místních poplatků, např. poplatky ze psů, svozu odpadu, ze vstupného, za užívání veřejného prostranství aj. Vybírání místních poplatků je upraveno v zákoně č. 565/1990 o místních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

3.1.2 Dotace

Rozpočty územních celků jsou závislé na dotacích, které jsou jim přidělovány v rámci ČR nebo EU. Obcím jsou převážně vypláceny účelové dotace a to běžné, které jsou na financování běžných potřeb, tak kapitálové, které jsou na zajištění určitého standardu poskytovaných veřejných statků. Dalším kritériem dělení dotací je způsob, jakým je obec získávají. Pokud je dostávající automaticky, nemusí o ně žádat, tak mluvíme o tzv. **nárokových dotacích**. Pokud obec musí o dotaci žádat, nemá na ni automaticky nárok, mluvíme o tzv. **nenárokové dotaci**. (Provazníková, 2009, s. 147)

Dalším druhem dotací jsou tzv. **mimořádné ze státního rozpočtu**, které jsou uvolňovány v průběhu roku a mají investiční i neinvestiční charakter. Skladba těchto dotací je v každém roce jiná, protože představují použití rezerv státního rozpočtu podle rozhodnutí vlády. Obcím jsou dále poskytovány dotace nenárokové z rozpočtových kapitol některých ministerstev, které mohou být běžné i kapitálové. Např. od roku 2007 se jednalo o dotace od Ministerstva práce a sociálních věcí ČR, kdy byly obcím poskytovány dotace na dávky pomoci v hmotné nouzi, dávky zdravotně postiženým a příspěvek na péči, jejichž výplatu obce příjemcům zprostředkovali. Jednalo se o mandatorní výdaje rozpočtu obce. Další neinvestiční dotace jsou poskytovány z Ministerstva životního prostředí a zemědělství. Jako příklady investičních dotací můžeme uvést program regenerace městských památkových rezervací a zón, který je vyhlašován Ministerstvem kultury nebo program výstavby nájemních bytů a technické infrastruktury ve vlastnictví obce, který je vyhlašován Ministerstvem pro místní rozvoj aj. Na tyto dotace nemají obce automaticky nárok, ale musí si

žádat o jejich přidělení. Další skupinou jsou dotace ze státních mimorozpočtových fondů, které jsou většinou účelové a kapitálové. Jedná se o dotace ze Státního fondu životního prostředí (SFŽP). Tyto dotace jsou podmíněny poskytnutím vlastních finančních prostředků obcí na investice s ekologickým aspektem. Další dotace jsou poskytovány na podporu bytové výstavby a to ze Státního fondu rozvoje bydlení (SFRB), a ze Státního fondu dopravní infrastruktury (SFDI) jsou poskytovány dotace na údržbu a opravy komunikací. (Provazníková, 2009, s. 147-148)

Dalším druhem příjmu v působnosti obcí jsou **dotace (příspěvek) na výkon státní správy**, který je určen na částečnou úhradu osobních a věcných výdajů spojených s výkonem státní správy. Od roku 2006 platí nová metodika výpočtu tohoto příspěvku, která je obsažena v příloze č. 8 k zákonu o státním rozpočtu na rok 2009. Bylo totiž doloženo, že malé obce, které neměly působnost obcí s rozšířenou působností, byly podhodnoceny a velké obce nadhodnoceny. U malých obcí průměrná úhrada činila 24 %, kdežto u velkých obcí až 90 % nákladů. (Provazníková, 2009, s. 151)

Mezi další dotace obcím patří **příspěvek na školství**, který je určen na částečnou úhradu provozních nákladů na jednoho žáka základních, mateřských a speciálních škol. Příspěvek do roku 2012 činil 1 401 Kč na žáka. Od roku 2013 dochází ke změně tohoto příspěvku, kdy vláda počítá se změnou školského zákona. Příspěvek by měly dostávat jen ty obce, které školu zřizují a výše příspěvku by se měla odvozovat od objemu sdílených daní pro obce, tj. 7 % z celkového objemu sdílených daní.

Dotace mohou žádat obce i od krajů, a to v rámci samostatné působnosti kraje, např. na podporu rozvoje cestovního ruchu, anebo tzv. přerozdělením některých typů dotací, které kraje získaly ze státního rozpočtu. To se jedná hlavně na Jednotky dobrovolných hasičských požárních sborů nebo na sociální služby. (Provazníková, 2009, s. 149)

Se vstupem ČR do EU mohou obce žádat o **dotace z Evropské unie**, které jsou vypláceny ze strukturálních fondů a Kohezního fondu. Tyto dotace mají charakter kapitálových nebo běžných dotací a zpravidla jsou velmi přísně účelové. Do roku 2006 byly tyto dotace vypláceny z Národního fondu. Od tohoto data jsou prostředky z fondů EU zahrnuty do rozpočtů příslušných kapitol státního rozpočtu. Jsou určeny např. na podporu staveb s ekologickou problematikou. V obcích se budují čistírny odpadních vod, buduje se kanali-

zace. Dále jsou prostředky určeny na budování cyklotras, přeshraniční spolupráci, na podporu cestovního ruchu apod. (Provazníková, 2009, s. 149)

Pro financování plánovaných investic mohou být pro obce významným zdrojem dotace z fondů EU. Pro druhé programovací období 2007 – 2013 je v ČR možno využít na základě definovaného Národního rozvojového plánu ČR a Národního strategického referenčního rámce celkem 26 operačních programů v rámci tří cílů politiky hospodářské a sociální soudržnosti. (Provazníková, 2009, s. 149)

Míra soběstačnosti je v ČR spíše nerovnoměrná, což souvisí se změnou struktury příjmů obecních rozpočtů. (Peková, 2011, s. 426).

Tab. 2: Míra soběstačnosti obcí ČR v letech 2007-2011

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
%	70,19	71,96	67,12	63,73	65,76

Pramen: Státní závěrečné účty 2007 – 2011, MF ČR 2012 (vlastní zpracování)

O dotacích, které jsou většinou poskytovány z rozpočtu vyšší vládní úrovně, mluvíme o tzv. vertikálních finančních vztazích. V některých zemích EU platí horizontální finanční vztahy, což znamená, že bohatší jednotky přispívají „chudším“. Tento systém funguje např. v Německu, Dánsku, Belgii. (Provazníková, 2009, s. 90)

Dotace dle druhového členění patří do třídy 4. a člení se na neinvestiční (běžné) a investiční (účelové, kapitálové).

TYPY DOTACÍ

- Specifické účelové:
 - bez spoluúčasti
 - podmíněné spoluúčasti
- Všeobecné neúčelové
- Běžné
- Kapitálové

Dotace jsou obcím poskytovány na základě zákona o státním rozpočtu, z resortních kapitol, nebo ze státních fondů. Další skupinou jsou dotace poskytované z fondů EU, jejichž poskytnutí je vázáno na přísné podmínky, které je nutno splnit.

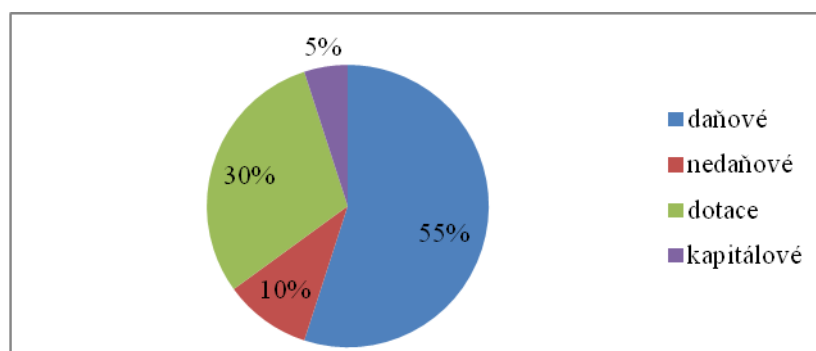
3.1.3 Příjmy nedaňové

Pravomoc obcí při této skupině příjmů je daleko větší než u jiných druhů příjmů. Jedná se o příjmy, které souvisí s hospodářskou nebo podnikatelskou činností dané obce. Podle druhového členění patří nedaňové příjmy do 2. třídy a představují příjmy z poskytování služeb a výrobků, příjmy z pronájmu majetku, uživatelské poplatky, pokuty, příjmy z vlastní správní činnosti. Specifikum tvoří příjmy z prodeje vlastního majetku, u kterých se jedná o příjmy jednorázové a jejich využitelnost by měla být omezena na investiční akce. Před prodejem majetku je nutné zvážit, zda obec nebude majetek potřebovat v budoucnu. Jedná se hlavně o pozemky, které obec může využít v budoucnu pro bytovou nebo průmyslovou zónu. (Průvodce komunálními rozpočty, 2008, s. 38)

3.1.4 Kapitálové příjmy

Další skupinou příjmů jsou kapitálové příjmy, které z hlediska druhového třídění rozpočtové skladby řadíme do třídy 3. Mezi kapitálové příjmy patří příjmy z prodeje investičního majetku, příjmy z prodeje akcií a majetkových podílů. Kapitálové příjmy se podílí na celkových obecních příjmech nejmenší měrou (viz graf č. 1). V roce 2009, který byl silně poznamenán ekonomickou recesí, zvýšila tempo růstu jako jediná kategorie nejmenších obcí.

Graf 1: Průměrná velikost všech příjmů obcí v ČR v roce 2011

Zdroj: Ministerstvo financí (vlastní zpracování)

3.2 Rozpočtové určení daní

Obce se stále častěji dostávají do tzv. dluhových pastí, protože musí zastávat takové funkce, které dříve vykonával stát. Obec má plnit základní veřejné funkce pro občany dle základního ústavního práva na samosprávu. Aby obec mohla plnit tyto funkce, potřebuje ke

své činnosti finanční prostředky. Občané si platí daně, jejichž část jde pro stát, ale část daní se vrací zpět do obcí. Výše přerozdělování daní je obsažena v zákoně č. 243/2000 Sb., rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, tzv. zákon o rozpočtovém určení daní (RUD). Jde o systém financování všech obcí a měst ČR, kdy z určitých daní, které stát vybere, dostanou obecní rozpočty určité procento. RUD je tedy zákon, podle kterého si státní rozpočet, krajské rozpočty a obce přerozdělují příjmy, které jsou z daní svěřených a sdílených. Svěřené daně plynou výlučně do rozpočtu obcí. Jedná se o daň z nemovitostí a daň z příjmů právnických osob placená obcemi. U sdílených daní je výnos procentuálně rozdělen do více druhů veřejných rozpočtů. Mezi sdílené daně patří daň z příjmů právnických osob, fyzických osob a daň z přidané hodnoty.

Vývoj RUD z pohledu financování obcí dělíme do následujících etap:

- Období 1993-1995 (vznik daňové soustavy a rozpočtových pravidel)
- Období 1996-2000
- Období 2001-2007
- Období 2008-2012
- Období 2013

V roce 1993 byla obnovena územní samospráva (zákon č. 367/1990 Sb., o obcích) a problematika rozpočtového určení prošla značným vývojem. Zásadní zlom ve vývoji rozpočtového určení daní nastal v roce 2006, kdy se začala řešit otázka, proč mají malá města a obce o hodně menší příjem na jednoho občana než města velká. Docházelo k neoprávněné diskriminaci až 80% občanů ČR v neprospěch 20% občanů 4 největších měst. V roce 2008 byla uskutečněna novela zákona č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení daní. Podstatnou změnou této novely bylo zrušení 14 velikostních kategorií a zavedení pouze 4 velikostních kategorií. Tím se výrazně zvýšily příjmy malých obcí.

V roce 2011 začali zástupci malých obcí i drobnějších měst požadovat změnu pravidel přerozdělování daní, protože tato pravidla byla nespravedlivě nastavena a protěžovala především velká města. V roce 2012 novela byla podepsána prezidentem republiky a od 01. 01. 2013 nabyla účinnosti. Změnil se procentuální podíl celostátního výnosu daní z 21,4 % na 22,96 %. Díky této novele si polepší menší obce a města, které mají možnost získat do-

hromady asi o dvanáct miliard korun ročně více. Naopak čtyři největší města (Praha, Ostrava, Brno a Plzeň) přijdou dohromady o miliardu korun ročně.

Tab. 3: Koeficienty velikostní kategorie obcí (do roku 2008)

Počet obyvatel	Koeficient velikostní kategorie
do 100	0,4213
101 - 200	0,537
201 – 300	0,563
301 – 1500	0,5881
1501 – 5000	0,5977
5001 – 10 000	0,615
10 001 – 20 000	0,7016
20 001 – 30 000	0,7102
30 001 – 40 000	0,7449
40 001 – 50 000	0,8142
50 001 – 100 000	0,8487
100 001 – 150 000	1,0393
150 001 a více	1,6715
Praha	2,7611

Zdroj: Provazníková, 2009, s. 133 (vlastní zpracování)

Tab. 4: Koeficienty velikostní kategorie obcí (od roku 2008)

Počet obyvatel	Koeficient postupných přechodů
do 300	1
301 – 5000	1.064
5001 – 30 000	1.3872
30 001 a více	1.7629

Zdroj: Provazníková, 2009, s. 141 (vlastní zpracování)

Tab. 5: Koeficienty u čtyř největších měst ČR (od roku 2008)

Počet obyvatel	Koeficient postupných přechodů
Praha.	4.2098
Plzeň	2.5273
Brno	2.5273
Ostrava	2.5273

Zdroj: Provazníková, 2009, s. 142 (vlastní zpracování)

3.3 Výdaje rozpočtu obce

Objem výdajů územních rozpočtů neustále roste kvůli zvýšené odpovědnosti za zabezpečování a financování veřejného sektoru. Zdaleka ne všechny výdaje mohou zastupitelé ovlivnit. Část rozpočtu jsou povinné výdaje, např. výdaje v sociální oblasti, které jsou striktně předepsány zákony.

Druhy výdajů podle druhu:

- Běžné (prostředky na každodenní činnost obce),
- Kapitálové (investice do majetku).

Největší skupinu tvoří **výdaje běžné**, které jsou stále opakující a financují se z nich běžné potřeby. Patří sem výdaje na neinvestiční nákupy, neinvestiční transfery obyvatelstvu, neinvestiční půjčky, neinvestiční dotace podnikatelským subjektům nebo neziskovým organizacím. Dle druhového členění patří do třídy páté. (Provazníková, 2009, s. 213).

Příklady běžných výdajů dle druhového členění:

- 5011 – platy zaměstnanců v pracovním poměru,
- 5031 – povinné pojistné na sociální zabezpečení,
- 5032 – povinné pojistné na veřejné zdravotní pojištění,
- 5137 – drobný hmotný dlouhodobý majetek,
- 5139 – nákup materiálu,
- 5163 – služby peněžních ústavů,
- 5171 – opravy a udržování

Druhou skupinou jsou **kapitálové výdaje**, které slouží k financování dlouhodobého majetku, investiční nákupy, investiční půjčky. Dle druhového členění patří do třídy šesté. (Provazníková, 2009, s. 213).

Příklady kapitálových výdajů dle druhového členění:

- 6111 – programové vybavení v ocenění vyšším než 60 000 Kč,
- 6130 – výdaje, které jsou součástí ocenění pozemků (odhady, právní poradenství, poplatky v souvislosti s pořízením pozemků).

Mezi hlavní výdajové oblasti z rozpočtů obcí členěné podle odvětvového třídění patří:

- Zemědělství a lesní hospodářství (např. obecní lesy),
- Průmyslová a ostatní odvětví hospodářství (údržba silnic, chodníků, odvod a čištění odpadních vod, zajišťování pitné vody, sběr surovin),
- Služby pro obyvatelstvo (základní a mateřské školy, kultura, tělovýchova, zdravotnictví, komunální služby, bydlení, životní prostředí),
- Sociální věci a politika zaměstnanosti (domy s pečovatelskou službou),
- Bezpečnost státu a právní ochrana (obecní policie, požární ochrana),
- Všeobecná veřejná správa a služby (zastupitelské orgány, činnost obecního úřadu).

Odvětvové třídění je srozumitelnější než druhové třídění, a to hlavně pro běžného občana, kdy je lépe popisována strukturu výdajů územních rozpočtů. (Provazníková, 2009, s. 214)

4 ZADLUŽENOST ÚZEMNÍCH SAMOSPRÁV

Zadluženost obcí v ČR v 90. letech 20. století prakticky neexistovala, ale protože se zadlužení územních samospráv v posledních letech zvyšuje, byla vydána pravidla opatrnosti, která mají zabránit jejich předlužení. Hlavním opatřením vydaným v ČR je omezení horní hranice roční splátky dluhu. Kromě ČR bylo toto opatření vydáno ještě např. v Polsku, v Maďarsku. Další pravidlo omezení horní hranice zadluženosti bylo přijato ve Španělsku nebo v Polsku. Nutnost předchozího povolení od vlády existuje např. na Slovensku, ve Slovinsku nebo Dánsku. I přes existence těchto opatření proti předlužení samospráv, mají některé státy se zadlužením obcí problémy.

V současnosti je zadluženo 3217 obcí, což je více než polovina obcí ČR. Podle údajů Ministerstva financí se v roce 2012 jedná o nárůst o 9,2 % oproti roku 2011. Obce vykázaly celkový dluh 90 mld. Kč, z toho % podíl čtyř největších měst republiky (Praha, Plzeň, Brno, Ostrava) byl 50 %, tj. 45 mld. Kč. Zadlužení krajů se oproti roku 2011 zvýšilo o více než 2 mld. Kč na 24,5 mld. Kč. V roce 2011 byly nejvíce zadluženy kraje Olomoucký a Středočeský. V celkovém objemu zadluženosti obcí jsou zahrnuty nejvíce přijaté bankovní úvěry, komunální dluhopisy a přijaté finanční výpomoci. Obce si nejvíce půjčovaly finanční prostředky na rekonstrukce a výstavbu kanalizací, čistíren odpadních vod, bytového fondu a v neposlední řadě na předfinancování investičních projektů spolufinancovaných z fondů Evropské unie. (Ministerstvo financí, 2013)

Při sledování zadluženosti obcí využíváme různých ukazatelů. Od roku 2004 je používán ukazatel dluhové služby a od roku 2008 monitoring hospodaření obcí, což je soustava informativních a monitorujících ukazatelů.

4.1 Ukazatel dluhové služby

Ukazatel dluhové služby je definován MF podle usnesení vlády č. 346/2000 a v poměru k celkovým příjmům nesmí přesáhnout 30 %. MF každé obci vypočítá tento ukazatel, a pokud jeho hodnota přesáhne 30%, oznámí dopisem ministra financí a tím, že by měly učinit taková opatření, aby ukazatel dluhové služby v příštím roce nepřekročily. Daná obec musí do tří měsíců zdůvodnit překročení daného ukazatele a zároveň oznámit MF, jaká opatření budou přijata. Ukazatel dluhové služby je důležitým faktorem pro přidělování účelových dotací obcím. (Provazníková, 2009, s. 199).

Dluhová služba/dluhová základna x 100 = Ukazatel dluhové služby (%)

Dluhovou službu tvoří:

- Úroky, splátky jistin a dluhopisů, splátky leasingu

Dluhovou základnu tvoří:

- Skutečně dosažené daňové příjmy v třídě 1, nedaňové příjmy v třídě 2 za daný kalendářní rok a přijaté dotace souhrnného finančního vztahu (položka 4112 a 4212)

Tab. 6: Počet obcí, které překročily ukazatel dluhové služby v letech 2007-2011

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Počet obcí	245	241	367	648	559

Zdroj: Ministerstvo financí, 2013 (vlastní zpracování)

Podle analýzy MF, že u většiny obcí překročení míry zadluženosti dosáhlo vlivem vysokých půjček a splátek úvěrů. U malých obcí mohou nastat finanční problémy také z nedostatečné kvalifikace zastupitelů, kvůli které může dojít k nesprávné evidenci závazků obce. (Provazníková, 2009, s. 196)

Tab. 7: Zadluženost obcí ČR v letech 2007-2011 (bez měst Praha, Plzeň, Brno, Ostrava)

Rok	2007	2008	2009	2010	2011
Celkem úvěry, dluhopisy a ostatní (v mld. Kč)	32,9	34,3	41,3	43,2	44,0
% celkové zadluženosti	41,5	42,8	51,2	51,9	53,4

Zdroj: Státní závěrečné účty 2007 – 2011, MF ČR 2013 (vlastní zpracování)

4.2 Monitoring dluhu obcí – SIMU

Od roku 2008 provádí MF na základě usnesení č. 1395/2008 Sb. výpočet soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU) za všechny obce a jimi zřízené příspěvkové organizace. Vždy vychází z údajů k 31. 12. příslušného roku. SIMU obsahuje 16 informativních a 2 monitorující ukazatele:

1. Informativní ukazatele

- Počet obyvatel
- Příjem celkem (po konsolidaci)

- Úroky
- Uhrazené splátky z dluhopisů a půjčených prostředků
- Dluhová služba celkem
- Ukazatel dluhové služby (v %)
- Rozvaha aktiv a pasiv
- Cizí zdroje
- Stav na bankovních účtech
- Úvěry a komunální obligace
- Přijaté návratné finanční výpomoci a ostatní dluhy
- Zadluženost celkem
- Podíl zadluženosti na cizích zdrojích (v %)
- Cizí zdroje na 1 obyvatele
- Oběžná aktiva
- Krátkodobé závazky

- **Monitorující**
- Podíl cizích zdrojů a přijatých návratných finančních výpomocí k celkovým aktivům (v %)
- Celková běžná likvidita tzv. current ratio

Obce, jejichž ukazatel celkové likvidity bude v intervalu $<0; 1>$ a zároveň podíl cizích zdrojů a přijatých návratných finančních zdrojů k celkovým aktivům vyšší než 25 %, obdrží dopis ministra financí, ve kterém budou požádány o zdůvodnění tohoto stavu. (Provazníková, 2009, s. 201-202).

Zdrojem dat pro výpočet soustavy informativních a monitorujících ukazatelů (SIMU) jednotlivých obcí jsou výkazy FIN 2-12M a rozvaha sestavené k 31. 12. příslušného roku a předané do centrálního systému účetních informací státu (CSÚIS). Výsledné hodnoty ukazatelů pouze ukazují možné riziko hospodářských problémů, ale neznamenají, že obec musí být v tíživé finanční situaci. To je možné vyhodnotit až po důkladnější analýze finančních a účetních výkazů. (Ministerstvo financí ČR, 2012)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

5 MIKROREGION BÍLÉ KARPATY

V diplomové práci se zabývám evaluací rozpočtů obcí, které tvoří mikroregion, což je prakticky dobrovolný svazek obcí (dále jen DSO), který je právnickou osobou a vede účetnictví. Předmětem činnosti tohoto svazku jsou úkoly v prosazování společných zájmů např. v oblasti školství, zdravotnictví, v oblasti územního rozvoje obcí, systému dopravní obsluhy, rozvoje cestovního ruchu, zachování tradic aj. DSO je povinen požádat o přezkoumání hospodaření svazku za uplynulý kalendářní rok příslušný krajský úřad nebo auditora. V případě přezkoumání hospodaření svazku auditorem, uhradí svazek obcí náklady ze svých rozpočtových prostředků. (zákon č. 128/2000 Sb., o obcích § 49-53).

Než se dostaneme k analýzám rozpočtů jednotlivých obcí mikroregionu, tak si nejdříve v krátkosti shrneme informace o daném území. Mikroregion BK se nachází ve Zlínském kraji, je příhraniční oblastí v těsné blízkosti se Slovenskou republikou. Rozkládá se v podhůří Velké Javořiny a Velkého Lopeníka. Z pohledu evropských statistických jednotek patří MBK do NUTS II – Střední Morava. Hlavním cílem obcí, které se sdružují v tomto celku je spolupráce v oblasti kultury, hospodářství, zemědělství, sportu, sociální péče, životního prostředí a rozvoje cestovního ruchu. MBK byl založen 19. října 2007 a sdružuje devět obcí. Pokud si je srovnáme podle počtu obyvatel, tak největší je Obec Strání, za ní následují Dolní Němčí, Březová, Starý Hrozenkov, Horní Němčí, Slavkov, Vápenice, Lopeník a Vyškovec. Celkem žije v daném mikroregionu 10 624 obyvatel a má rozlohu 13 968 ha.

Tab. 8: Základní údaje o obcích MBK k 31. 12. 2011

Obec	Počet obyvatel	Obyvatelé 15-64 let	Rozloha (ha)
Březová	1 043	711	1 377
Dolní Němčí	3 038	2 179	991
Horní Němčí	849	561	1 804
Lopeník	183	114	1 253
Slavkov	683	444	1 375
Starý Hrozenkov	930	638	1 084
Strání	3 655	2 560	3 976
Vápenice	199	137	987
Vyškovec	148	100	1 119

Zdroj: Český statistický úřad, 2013 (vlastní zpracování)

Obce mikroregionu Bílé Karpaty spolupracují se slovenským partnerem Spoločenstvo obcí mikroregionu Javorina na mikroprojektu EU. Tento slovenský partner má v současnosti čtyři členské obce – Bzince pod Javorinou, Dolné Srnie, Lubina a Moravské Lieskové. Žije v něm 6 991 obyvatel a má rozlohu 10 816 ha. Oba mikroregiony tvoří geograficky propojené území, na kterém realizují mikroprojekt EU. Hlavním cílem mikroprojektu je založit dlouhodobou spolupráci v oblasti cestovního ruchu. Tento hlavní cíl je rozdělen do pěti specifických cílů, z nichž jeden z nejvýznamnějších je zvýšit počet turistů v dané oblasti a upevnit vztahy a spolupráci mezi oběma stranami.

5.1 Socioekonomická charakteristika obcí MBK

Strání

Obec Strání se nachází v jihovýchodním cípu Zlínského kraje na rozloze 3 976 ha, leží v CHKO Bílé Karpaty. Strání je z obcí mikroregionu BK největší v počtu obyvatel 3 655, z nichž nejpočetnější skupinu 2560 obyvatel tvoří občané ve věku 15-64 let. Průměrný věk obyvatelstva je 35 let. Nezaměstnanost k 31. 12. 2011 činila 8,1%.

Dolní Němčí

Obec Dolní Němčí se nachází v podhůří Bílých Karpat 10 km od obce Strání na rozloze 991 ha. Je z obcí mikroregionu BK druhou největší v počtu obyvatel 3 038, z nichž nejpočetnější skupinu 2 179 obyvatel tvoří občané ve věku 15-64 let. Zároveň je druhou nejmenší z obcí MBK co se týče rozlohy. Průměrný věk obyvatelstva je 35 let. Výše nezaměstnanosti k 31. 12. 2011 byla 7,0%.

Březová

Obec Březová leží v kotlině mezi Velkým Lopeníkem a Studeným Vrchem na ploše 1377 ha. Je z obcí mikroregionu BK třetí největší v počtu obyvatel 1 043, z nichž nejpočetnější skupinu 711 obyvatel tvoří občané ve věku 15-64 let. Průměrný věk obyvatelstva je 39 let. Nezaměstnanost k 31. 12. 2011 činila 11,6%.

Starý Hrozenkov

Obec Starý Hrozenkov se rozprostírá na rozloze 1 084 ha a patří mezi nejvýznamnější hraniční přechody mezi ČR a Slovenskem. Je z obcí mikroregionu BK čtvrtou největší v počtu

obyvatel 930, z nichž nejpočetnější skupinu 638 obyvatel tvoří občané ve věku 15-64 let. Průměrný věk obyvatelstva je 41 let. Nezaměstnanost k 31. 12. 2011 činila 10,7%.

Horní Němčí

Obec Horní Němčí se leží v chráněné krajinné oblasti Bílé Karpaty na rozloze 1 804 ha. Je z obcí mikroregionu BK pátou největší v počtu obyvatel 849, z nichž nejpočetnější skupinu 561 obyvatel tvoří občané ve věku 15-64 let. Průměrný věk obyvatelstva je 41 let. Nezaměstnanost k 31. 12. 2011 činila 10,7%.

Slavkov

Obec Slavkov se rozprostírá na rozloze 1 375 ha a leží v členité krajině jihovýchodní Moravy. Je z obcí mikroregionu BK čtvrtou nejmenší v počtu obyvatel 683, z nichž nejpočetnější skupinu 444 obyvatel tvoří občané ve věku 15-64 let. Průměrný věk obyvatelstva je 40 let. Nezaměstnanost k 31. 12. 2011 činila 11 %.

Vápenice

Obec Vápenice vznikla jako osada, která patřila k obci Starý Hrozenkov. Vápenice se rozprostírá na rozloze 987 ha. Je z obcí mikroregionu BK třetí nejmenší v počtu obyvatel 199, z nichž nejpočetnější skupinu 137 obyvatel tvoří občané ve věku 15-64 let. Průměrný věk obyvatelstva je 40 let. Nezaměstnanost k 31. 12. 2011 činila 18,8 %. Občané, kteří mají zaměstnání, většinou pracují v zemědělství.

Lopeník

Obec Lopeník se nachází v biosférické oblasti Bílých Karpat, nejvyšším bodem je Velký Lopeník, kde se nachází 22 m vysoká rozhledna. Jsou zde velmi dobré podmínky na agroturistiku. Lopeník leží na rozloze 1 253 ha. Je z obcí mikroregionu BK druhou nejmenší v počtu obyvatel 183, z nichž nejpočetnější skupinu 114 obyvatel tvoří občané ve věku 15-64 let. Průměrný věk obyvatelstva je 45 let. Nezaměstnanost k datu 31. 12. 2011 činila 29,7 %.

Vyškovec

Obec Vyškovec leží na rozloze 1 119 ha a rozprostírá se na moravsko-slovenském pomezí. Je z obcí mikroregionu BK nejmenší v počtu obyvatel 148, z nichž nejpočetnější skupinu 100 obyvatel tvoří občané ve věku 15-64 let. Průměrný věk obyvatelstva je 42 let. Nezaměstnanost k 31. 12. 2011 činila 33,3 %. (Český statistický úřad, 2013)

6 PŘÍJMY OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY

V letech 2007 – 2011 dosáhly největšího podílu na celkových příjmech **daňové příjmy**, které v průměru tvořily 50 % (viz tabulka č. 9)

Tab. 9: Celkové příjmy mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007-2011

ROK	DAŇOVÉ PŘÍJMY	NEDAŇOVÉ PŘÍJMY	KAPITÁLOVÉ PŘÍJMY	DOTACE	CELKEM PŘÍJMY
2007	86 018 770	33 792 710	3 375 330	37 409 710	160 596 520
2008	96 731 300	38 346 720	8 993 390	23 007 570	167 078 980
2009	87 033 150	37 877 360	1 959 160	73 760 590	200 630 260
2010	86 597 750	43 877 440	1 449 170	51 320 930	183 245 290
2011	86 887 940	50 540 230	3 596 000	34 365 910	175 390 080

Zdroj: Rozpočty obcí mikroregionu Bílé Karpaty (vlastní zpracování)

Největší vzestup daňových příjmů nastal v roce 2008, kdy začala platit novela o rozpočtovém určení daní (viz kapitola č. 3.2). V roce 2009 došlo k poklesu příjmů a to z důvodu celosvětové hospodářské krize, která postihla i Českou republiku.

U **nedaňových příjmů** došlo k vyššímu vzestupu v roce 2011 a to zejména u obcí Strání, Starý Hrozenkov.

U **kapitálových příjmů** lze vysledovat, že k nárůstu došlo v roce 2008 u obce Starý Hrozenkov a v roce 2010 u obce Březová.

U **transferů** došlo k vyššímu nárůstu v roce 2009, což bylo způsobeno tím, že obec Dolní Němčí získala několika milionovou dotaci ve výši cca 44 mil. Kč, z nichž 17 mil. Kč bylo získáno z investičních transferů státních fondů, 25 mil. Kč z investičních transferů regionálních rad a obcí a 2 mil. Kč z neinvestičních transferů. V obci se budovala cyklostezka Dolní Němčí-Hluk, víceúčelové hřiště a probíhala revitalizace území.

Můžeme tedy konstatovat, že vývoj příjmů u daných obcí je relativně rovnoměrný. K odchylkám dochází při jednorázově získaných finančních prostředcích na individuální projekty nebo z prodeje obecního majetku. Celkově nejvíce dotací plynulo obcím ze státního a krajského rozpočtu, ale i státních fondů a rozpočtu EU.

6.1 Daňové příjmy obcí mikroregionu Bílé Karpaty

Pokud se podíváme do minulosti, tak zjistíme, že problém s daňovými příjmy nastal už v roce 2005, kdy stát začal řešit sociální problémy na úkor obcí. Bylo zavedeno společné zdanění manželů, které bylo v roce 2008 zrušeno. Začala se uplatňovat sleva na poplatníka, která činila 7 200 Kč, od roku 2008 částku 24 840 Kč a sleva na dítě, která činila 6000 Kč a od roku 2008 částku 10 680 Kč. V roce 2012 tato částka už činí 13 404 Kč. Tento princip snížení daňových příjmů měl za následek, že o 30 % z vyplacených přeplatků na DPFO byly kráceny daňové příjmy obcí.

Daňové příjmy obcí jsou legislativně upraveny v zákoně č. 243/2000 Sb. o rozpočtovém určení výnosů. Jsou nejvýznamnějším zdrojem finančních prostředků pro obce. Daňové příjmy tvoří 50 % všech příjmů obcí. Podrobnější rozbor daňových příjmů a jejich vývoj v obcích mikroregionu Bílé Karpaty je popsán v níže uvedených kapitolách. Pro jejich analýzu jsem vycházela z rozpočtů jednotlivých obcí, které jsou zpracovány v tabulkách v příloze.

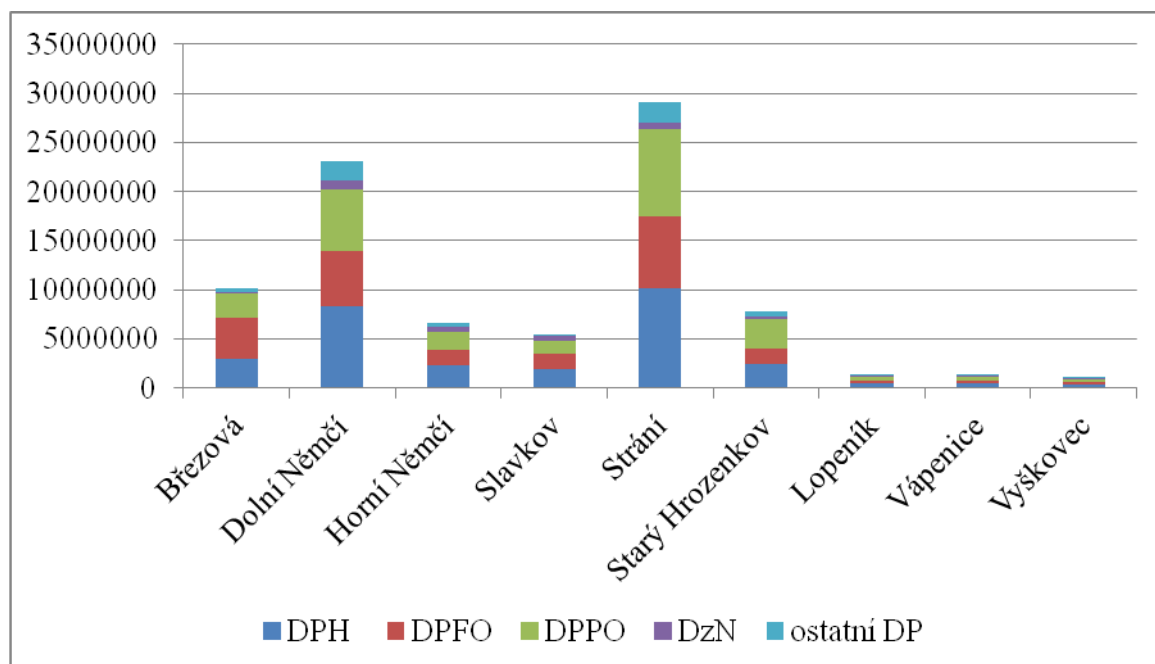
6.1.1 Vývoj daňových příjmů v letech 2007 – 2011

Rok 2007

Daňové příjmy u obcí mikroregionu Bílé Karpaty v roce 2007 činily 86 018 770 Kč a podílely se na celkových příjmech 54 %.

Největší část daňových příjmů činila daň z přidané hodnoty a to 34 %. Další daní byla daň z příjmů právnických osob a to 29 %. Největší daňový výnos představoval u obce Strání a to téměř 9 mil. Kč (36 %) a u obce Dolní Němčí téměř 7 mil. Kč (25 %), což je dáno zejména tím, že v obci se nachází nejvíce větší počet právnických osob. Třetí, co do velikosti daně patřila daň z příjmů fyzických osob a to 26 %, což je dáno větším počtem samostatně výdělečných osob. Dalším příjmem byly ostatní daňové příjmy, kam spadají správní a místní poplatky, z nichž největší podíl měly poplatky za provoz systému shromažďování, sběru a třídění komunálního odpadu. Poslední sledovanou daní byla daň z nemovitostí, která činila 4 %, z nichž největší podíl měla obec Dolní Němčí a to téměř 28%. Je to dáno tím, že v této obci je největší podíl obyvatel, kteří vlastní nemovitost v osobním vlastnictví.

Graf 2: Daňové příjmy obcí mikroregionu Bílé Karpaty 2007

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

Pokud budeme obce dělit podle koeficientu velikostní kategorie obcí, tak v roce 2007 se obce mikroregionu Bílé Karpaty členily do tří skupin. Největší skupinu tvořily obce do 1 500 obyvatel. Jednalo se o obce Březová, Horní Němčí, Slavkov a Starý Hrozenkov s koeficientem 0,5881. Další skupinu tvořily obce s koeficientem 0,537 a jednalo se o Lopeník, Vápenice a Vyškovec. Poslední kategorií byly obce Dolní Němčí a Strání s koeficientem 0,5977.

Rok 2008

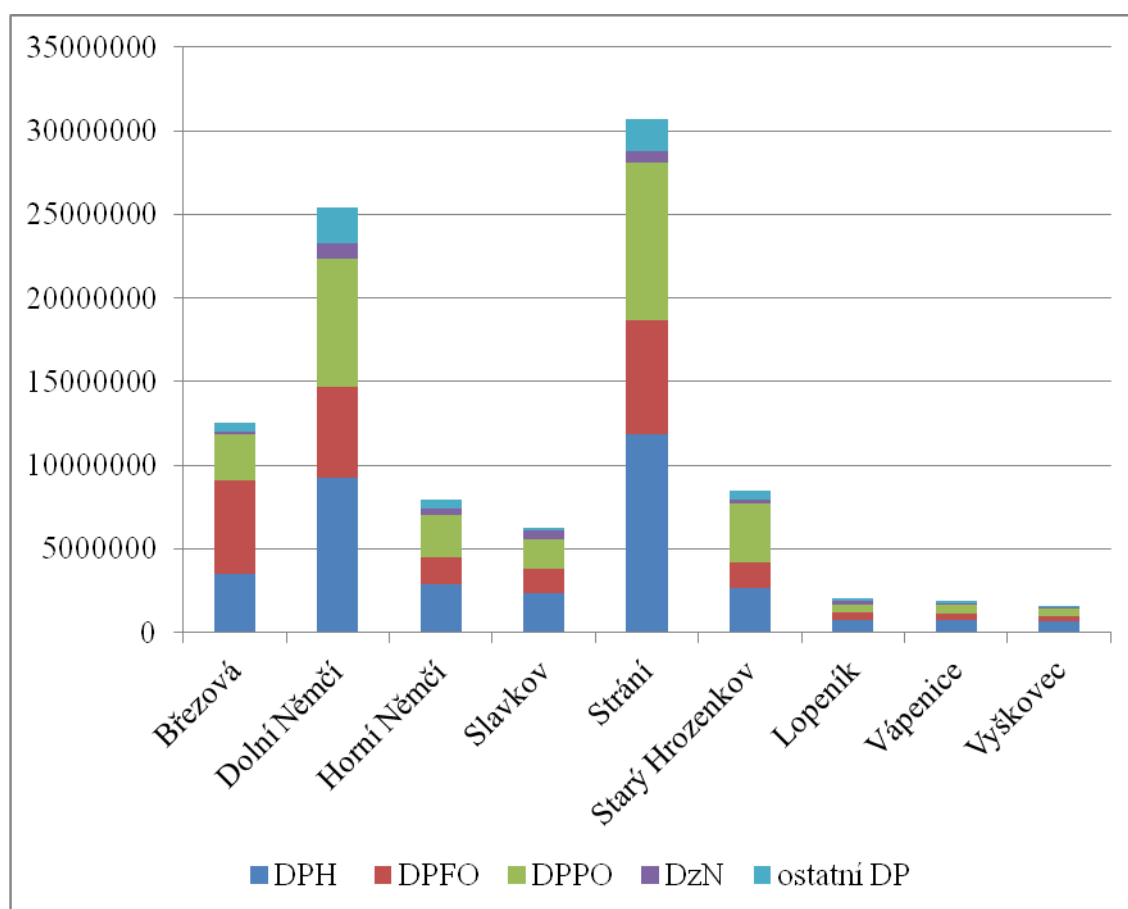
Od roku 2008 vyšla v platnost novela o rozpočtovém určení daní a tím došlo ke spravedlivějšímu přerozdělování daní. Podstatou této novely bylo zrušení 14 velikostních kategorií obcí a zavedení pouze 4 kategorií (viz tabulka č. 3)

Do první kategorie s koeficientem 1.0000 patřily obce Lopeník, Vápenice a Vyškovec, do druhé kategorie s koeficientem 1.0640 spadaly ostatní obce mikroregionu Bílé Karpaty. Další velkou změnou v celkovém výnosu obcí sehrálo zvýšení snížené sazby DPH z 5 % na 9 %. (viz tabulka č. 1)

Daňové příjmy u obcí mikroregionu Bílé Karpaty v roce 2008 činily 96 731 300 Kč a podílely se na celkových příjmech 58 %.

Největší část daňových příjmů v roce 2008 činila opět DPH, která činila 36 % z celkových příjmů. Ve srovnání s rokem 2007 se zvýšila o 2 %. Další daní, u které došlo k nárůstu, a to 1%, byla DPPO s celkovými 30% ve srovnání r. 2007. Rozdíl však nastal u DPFO, kde došlo k poklesu oproti roku 2007 a to o 2 %. Úbytek nastal ve větších obcích, zejména v Dolním Němčí a ve Strání. Naopak velký růst jsme mohly sledovat u malých obcí do 200 obyvatel (Lopeník, Vyškovec, Vápenice).

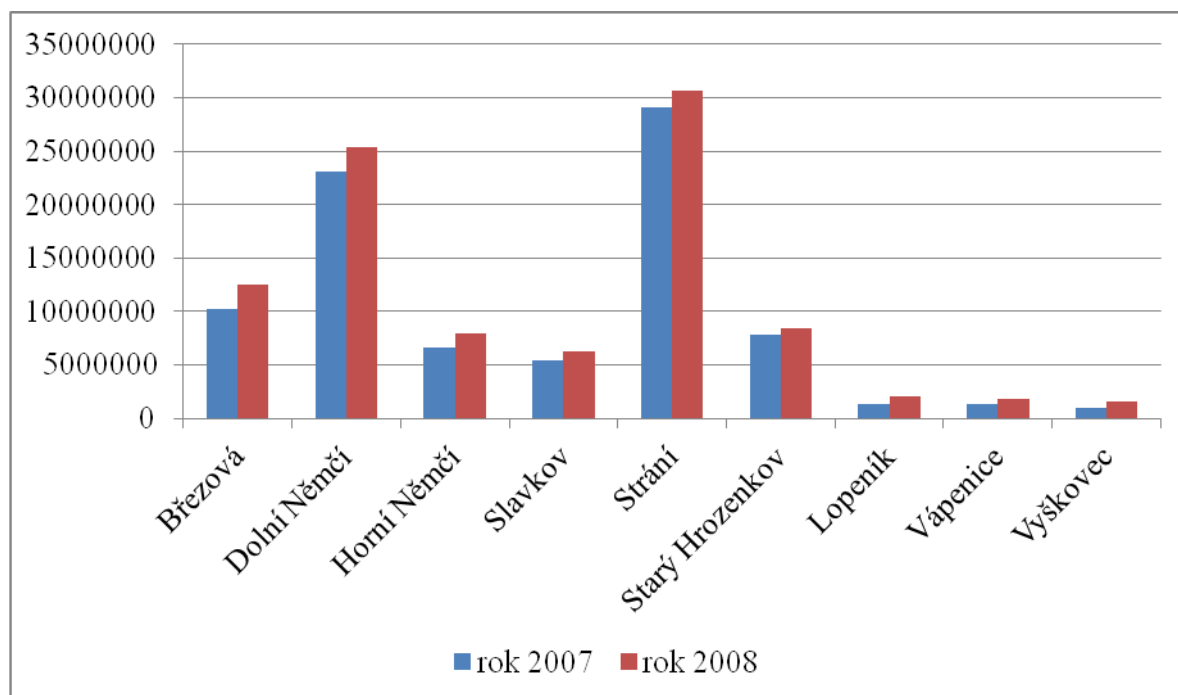
Graf 3: Daňové příjmy obcí mikroregionu Bílé Karpaty 2008

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

Pokud srovnáme podíl daňových příjmů v letech 2007 a 2008 můžeme konstatovat, že daňové příjmy vzrostly z 86 010 770 Kč na 96 731 300 Kč, což odpovídá 17 % .

Graf 4: Srovnání daňových příjmů obcí MBK v letech 2007 - 2008

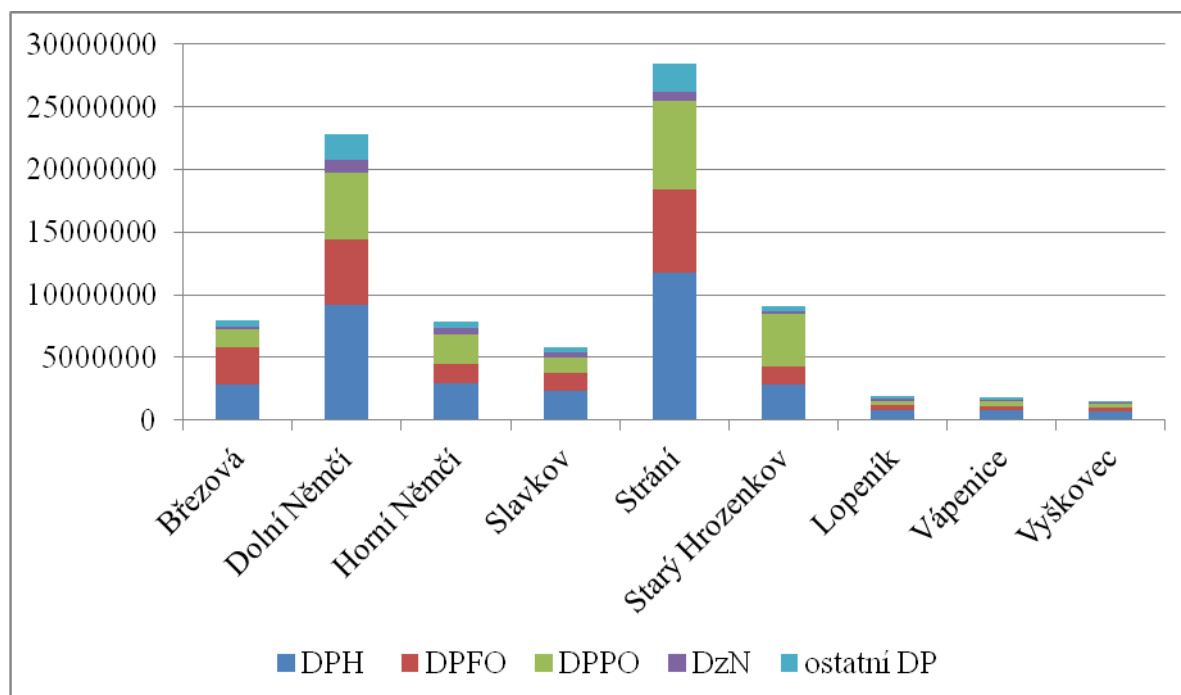
Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

Rok 2009

Daňové příjmy u obcí mikroregionu Bílé Karpaty v roce 2009 činily 87 033 150 Kč a podílely se na celkových příjmech 43 %. Největší část daňových příjmů činila daň z přidané hodnoty a to 39 %. Další daní byla daň z příjmů právnických osob a to 26 % a daň z příjmů fyzických osob 23%. Daň z nemovitostí zůstávala stále na 4 % a ostatní daňové příjmy na 8%.

V roce 2009 pokračovala hospodářská krize, která se projevila i v poklesech daňových příjmů. Daňové příjmy v roce 2009 klesly oproti roku 2008 o 10 %, v průměru nejvyšší propad byl u daně z příjmů právnických osob. Důvodem poklesu bylo krachování právnických osob a tím docházelo k propouštění zaměstnanců, jehož důsledkem byly menší odvody daní do státního rozpočtu.

Graf 5: Daňové příjmy obcí mikroregionu Bílé Karpaty 2009

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

Největší pokles u DPPO zaznamenaly obce Dolní Němčí a Strání, kde došlo k propouštění zaměstnanců v obuvnické a sklářské firmě. V obou obcích poklesly DPPO o 2 mil. Kč. Došlo i k mírnému poklesu u daně z příjmu fyzických osob. Nejvyšší propad u této daně zaznamenala obec Březová, která v roce 2008 měla příjem z DPFO cca 5,5 mil. Kč a v roce 2009 pouze cca 3 mil. Kč. Naopak v roce 2009 došlo k mírnému nárůstu u daně z nemovitostí. Bylo to způsobeno zavedením obecně závazné vyhlášky, díky níž mohly obce zvýšit svoji daňovou povinnost až o pětinasobek.

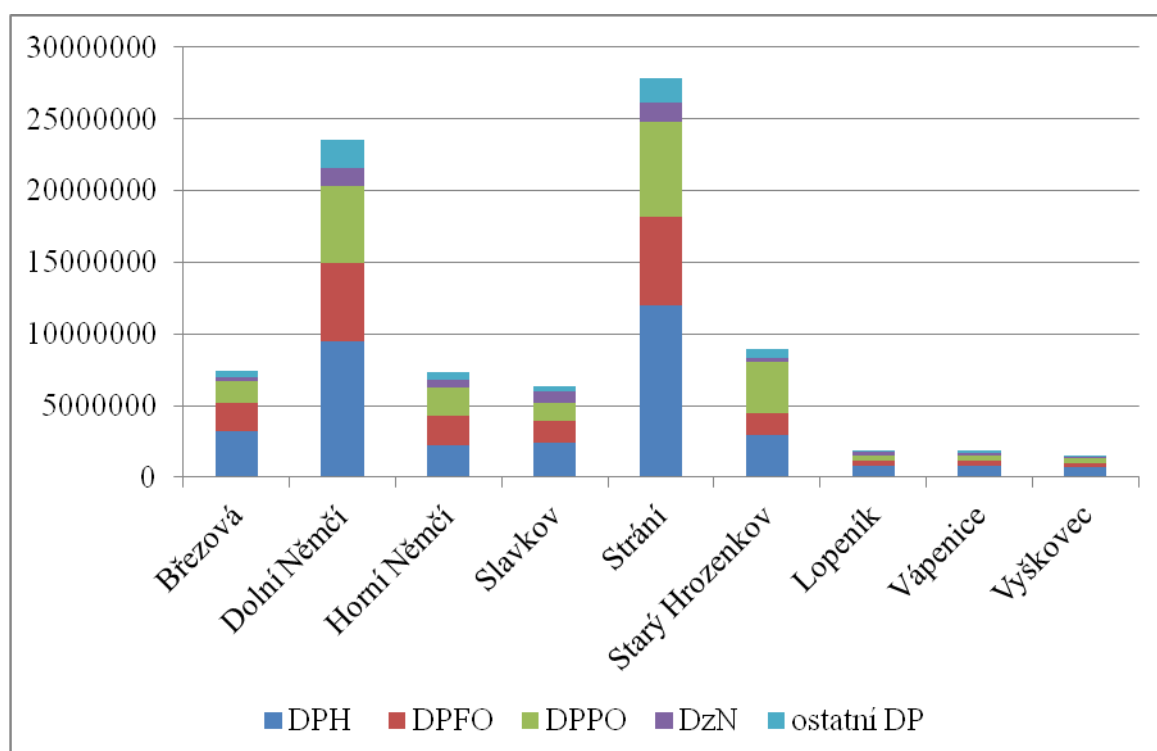
Rok 2010

Daňové příjmy u obcí mikroregionu Bílé Karpaty v roce 2010 činily 86 597 750 Kč a podílely se na celkových příjmech 47 %. Ve srovnání s rokem 2009 byly o cca 400 tis. Kč nižší.

Největší část daňových příjmů činila opět daň z přidané hodnoty a to 40 %. Další daní byla daň z příjmů právnických osob a to 24 % a daň z příjmů fyzických osob byla stejná jako v roce 2009, tedy 23%. Zlom nastal u daně z nemovitostí, která vzrostla na 6 %. Důvodem

bylo, že od ledna 2010 došlo ke změně zákona č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí a to konkrétně u sazeb u daně z nemovitostí. Zvýšily se až o dvojnásobek, např. sazba daně u obytného domu činí od roku 2010 2 Kč/m², garáž vystavěná odděleně od obytného domu činí 8 Kč/m² nebo stavba pro rekreaci 6 Kč/m². Ostatní daňové příjmy oproti roku 2009 klesly na 7 %.

Graf 6: Daňové příjmy obcí mikroregionu Bílé Karpaty 2010

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

U obcí Dolní Němčí a Strání pokračoval pokles DPPO, jelikož zde fungovaly dva velké závody v obuvnickém a sklářském oboru, které postihlo propouštění. Naopak DPPO byla vyšší u obce Slavkov a to díky firmě Kasko, jejíž odbyt byl zaměřený na automobilový průmysl.

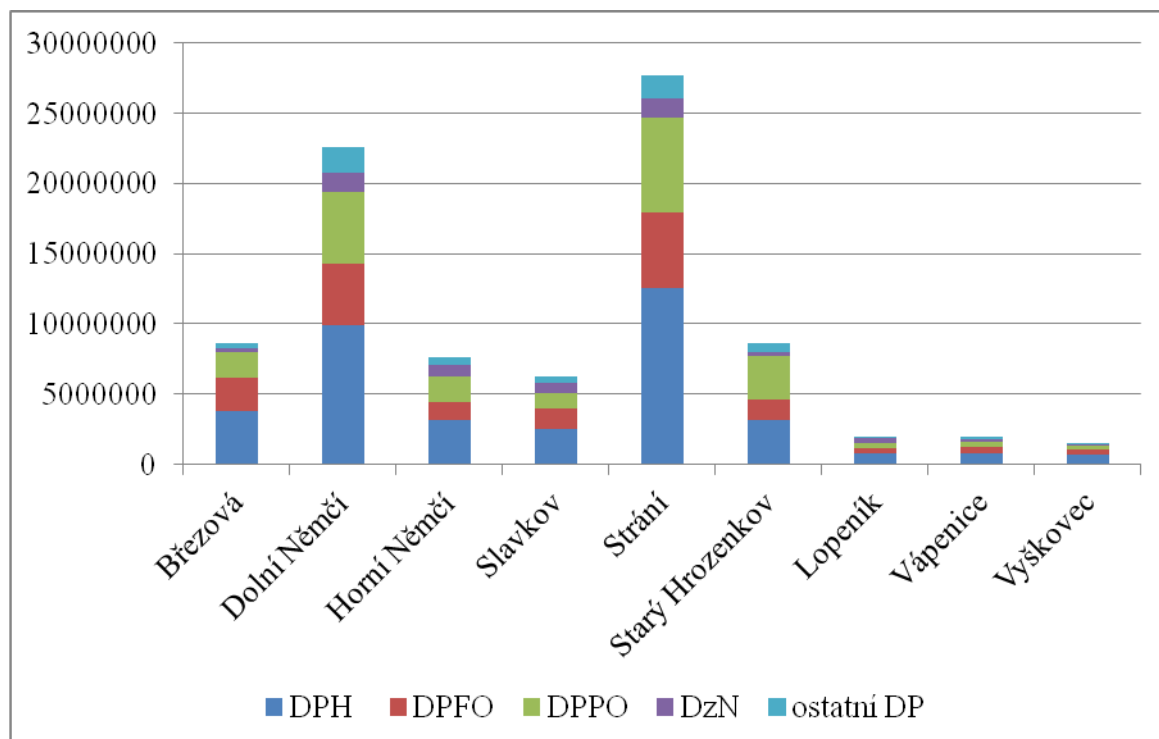
Rok 2011

Daňové příjmy u obcí mikroregionu Bílé Karpaty v roce 2011 činily 86 887 940 Kč a podílely se na celkových příjmech 50 %.

Rok 2011 byl rokem postupné obnovy ekonomiky. Nejvýznamnější část daňových příjmů opět představovala daň z přidané hodnoty a v roce 2010 se dostala až k výši 43 %. Daň z příjmů právnických osob dosáhla 24 % jako v roce 2009. U daně z nemovitostí došlo ke

zvýšení na 7%. Naopak u daně z příjmů fyzických osob docházelo ke stále většímu poklesu. Ve srovnání s lety 2007 – 2010 se dostala jenom na 20 % všech daňových příjmů.

Graf 7: Daňové příjmy obcí mikroregionu Bílé Karpaty 2011

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

6.1.2 Shrnutí daňových příjmů v letech 2007-2011

Daňové příjmy u obcí mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007 až 2011 byly ve výši 443 268 910 Kč a podílely se na celkových příjmech 50 %.

Z níže uvedených údajů lze usoudit, že zlom ve vývoji daňových příjmů od roku 2007 přišel v roce 2008 a to díky rozpočtovému určení daní. Daňové příjmy se u obcí zvýšily v průměru o 12%. Nejvyšší rozdíl se týkal obcí do 200 obyvatel, kde růst dosáhl až 57 %. Jednalo se o obce Lopeník (46 %), Vápenice (45 %) a Vyškovec (57 %).

Nejvýznamnější podíl daňových příjmů představovala daň z přidané hodnoty, která se v průměru pohybovala mezi 35 – 40% všech daňových příjmů. Druhou významnou daní byla daň z příjmů právnických osob, která dosahovala v letech 2007–2011 hodnot mezi 25-30%. Třetí v pořadí důležitou daní se stala daň z příjmů fyzických osob s hodnotami mezi 20 – 26 %.

Tab. 10: Vývoj daňových příjmů na 1 obyvatele v letech 2007 – 2011

Obec	2007	2008	2009	2010	2011
Březová	9 386	11 576	7 357	6 844	8 137
Dolní Němčí	7 808	8 532	7 541	7 772	7 457
Horní Němčí	7 752	9 173	9 122	8 476	9 049
Slavkov	8 038	8 969	8 453	8 976	9 032
Strání	7 841	8 339	7 770	7 643	7 561
St.Hrozenkov	8 829	9 703	10 262	10 019	9 192
Lopeník	7 614	11 124	10 713	10 916	10 829
Vápenice	6 722	9 707	9 461	9 853	9 602
Vyškovec	6 450	11 087	9 764	10 345	9 974

Zdroj: Rozpočty obcí mikroregionu Bílé Karpaty (vlastní zpracování)

Co se týče daně z nemovitostí, tak zde nastal zlom v roce 2010, kdy došlo k novele zákona o dani z nemovitostí. Touto novelou byly navýšeny sazby daně z nemovitostí, které se zvýšily až na dvojnásobek. Poslední zmiňovanou složkou daňových příjmů jsou místní poplatky, které v letech 2007 – 2011 dosahovaly v obcích mikroregionu Bílé Karpaty 6 až 7 %. Mezi největší poplatek, co se jeho výše týče, patří poplatek za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů, který se pohyboval mezi 150 až 600 Kč na osobu a rok. Nejnižší částku za tento poplatek vybírají v obci Vyškovec (150 Kč), naopak nejvyšší je v obci Dolní němčí, kde dosahuje výše 600 Kč na osobu a rok.

Dalším vybíraným místním poplatkem byl poplatek za provozovaný výherní hrací přístroj. U tohoto poplatku lze zaznamenat u většiny obcí snížení od roku 2007, jenom u obce Horní Němčí došlo ke zvýšení. Některé obce tento druh poplatku nevybírají, jedná se o obce Lopeník, Vápenice a Vyškovec. V této oblasti dochází od dubna 2013 ke změně, neboť Ústavní soud zrušil přechodné ustanovení, které v zákoně o loteriích znemožňovalo obcím, aby mohly regulovat hazard. Bude na zastupitelích, zda dají přednost příjmům do pokladny nebo příjmu vyhlášku, která hazard omezí či zruší.

Dalším vybíraným místním poplatkem ve všech obcích je poplatek za psa, který se pohybuje od 50 Kč do 200 Kč. Nejnižší poplatek vybírají v obcích Březová, Lopeník, Vápenice a Vyškovec a naopak nejvyšší v obcích Strání a Starý Hrozenkov.

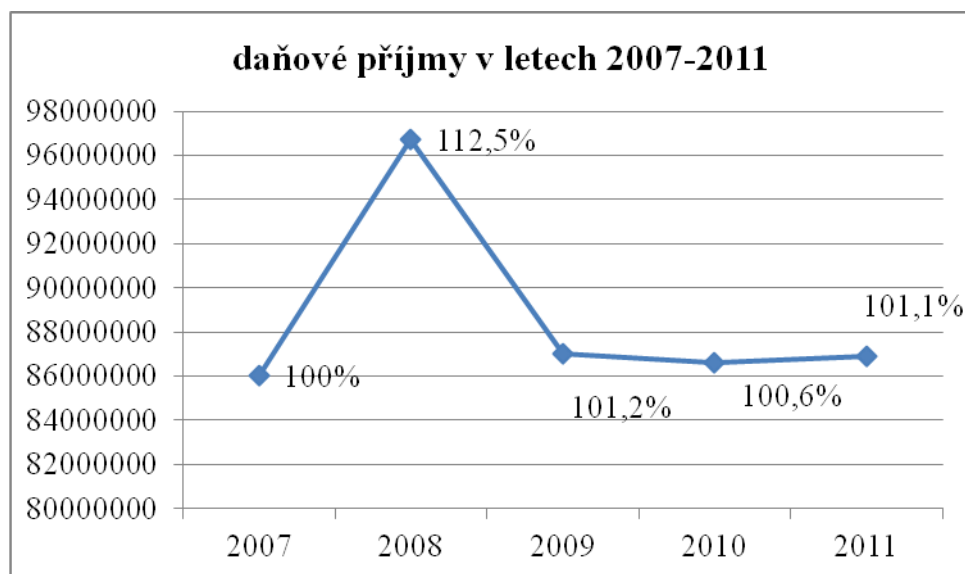
Tab. 11: Vybírání poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj v letech 2007 a 2011

Obec	Rok 2007	Rok 2011
Březová	40 000	10 000
Dolní Němčí	214 600	10 000
Horní Němčí	10 000	40 000
Slavkov	22 070	5 000
Strání	280 840	174 070
Starý Hrozenkov	96 000	32 620
Lopeník	0	0
Vápenice	0	0
Vyškovec	0	0

Zdroj: Rozpočty obcí mikroregionu Bílé Karpaty (vlastní zpracování)

Obce Lopeník, Vápenice a Vyškovec na rozdíl od jiných obcí mají příjmy z ubytovací kapacity. Všechny tyto obce se nacházejí v biosférické oblasti Bílých Karpat, kde jsou velmi dobré podmínky pro agroturistiku. Turisté využívají naučné stezky nebo rekreační objekty, ve kterých se nachází lyžařské vleky. Zajímavostí Velkého Lopeníku je rozhledna, což je stavba, která stojí přímo na státní hranici. Tyto malé obce musí využívat svých přírodních krás a lákat turisty do svých koutů. Tím, že se otevrou turistům, mají možnost získat další finanční prostředky pro svůj další rozvoj.

Graf 8: Vývoj daňových příjmů obcí mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007 – 2011

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

Z výše uvedeného grafu můžeme vyčíst, že daňové příjmy dosáhly v letech 2007 až 2011 svého maxima v roce 2008 (112,5%) a to z důvodu rozpočtového určení daní. Od roku 2009 došlo ke snížení daňových příjmů, a to v důsledku hospodářské krize, která negativně zasáhla rozpočtové určení daní. V letech 2010 až 2011 došlo k postupné obnově ekonomického růstu.

6.2 Nedaňové příjmy obcí mikroregionu Bílé Karpaty

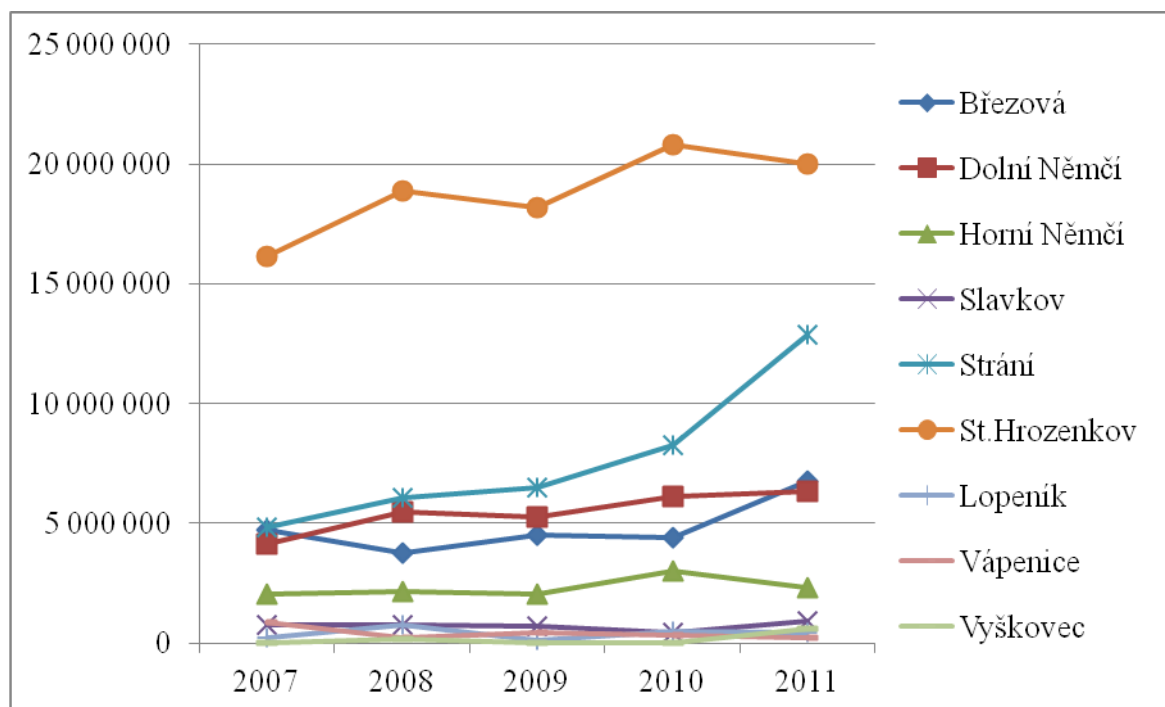
Nedaňové příjmy u zmiňovaných obcí mikroregionu zejména tyto:

- příjmy z vlastní činnosti, to jsou příjmy ze zpoplatnění služeb poskytovaných občanům,
- příjmy z pronájmu majetku, kam patří nemovitosti a pozemky,
- výnosy z finančního majetku (příjmy z úroků),
- ostatní nedaňové příjmy (přijaté neinvestiční dary, pojistné náhrady).

Nedaňové příjmy u obcí mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007 až 2011 byly ve výši 204 434 460 Kč a podílely se na celkových příjmech 23 %.

Z níže uvedeného grafu můžeme vyčíst, že největší podíl nedaňových příjmů v letech 2007-2011 měla obec Starý Hrozenkov. Roční nedaňové příjmy se pohybovaly od 16 mil. Kč do 21 mil. Kč ročně. Mezi nedaňové příjmy v této obci patří zejména příjmy z kulturního zařízení Kordárna, které se pohybují kolem 4 mil. Kč, příjmy ze sportovní haly 1 mil. Kč, výnosy z pronájmů bytů a nebytových prostor. Mezi další velmi významné nedaňové příjmy patří příjmy z lesního hospodářství, hlavně z těžby dřeva. Příjem z této činnosti dosahuje více než 1 mil. Kč. Další obcí, která těží dřevo a tudíž má příjmy z lesního hospodářství, je obec Strání. Každoročně do obecní pokladny zinkasovala více než 1 mil. Kč. Obec Strání je navíc jedinou obcí z mikroregionu Bílé Karpaty, která má vlastní vodovod, tudíž jí plynou do pokladny i příjmy za vodné a stočné, které se pohybují ročně cca 2 mil. Kč. Mezi další příjmy z vlastní činnosti patří pak činnosti místní správy, kultury a ze svozu komunálního odpadu (Eko-kom). Další obce, které vytváří o něco málo menší část nedaňových příjmů jako Strání, jsou obce Dolní Němčí, Březová. Naopak nejméně nedaňových příjmů připadá na obce Lopeník, Vápenice a Vyškovec.

Graf 9: Vývoj nedaňových příjmů obcí MBK v letech 2007 až 2011

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

6.3 Kapitálové příjmy obcí mikroregionu Bílé Karpaty

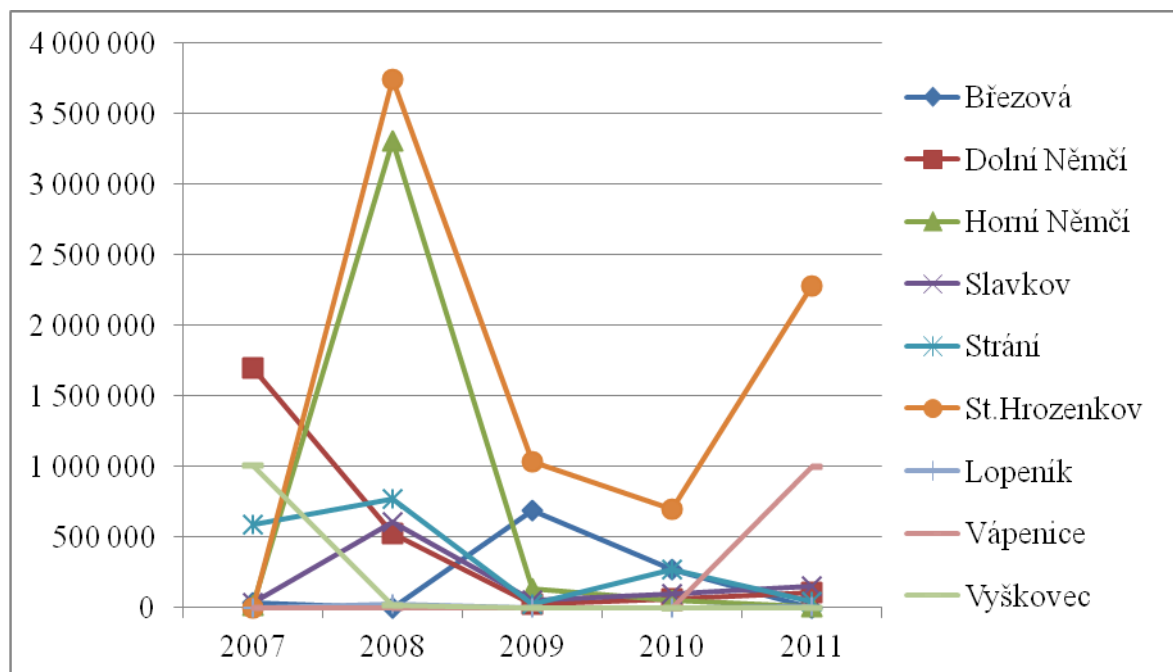
Kapitálové příjmy obcí zahrnují příjmy z prodeje dlouhodobého majetku, kam patří pozemky (pole, louky, zahrady, lesy), nemovitosti (budovy, garáže, haly), ostatní dlouhodobý majetek (stroje, zařízení). Mezi ostatní kapitálové příjmy patří přijaté dary a příspěvky na pořízení dlouhodobého majetku.

U obcí mikroregionu Bílé Karpaty činí výše kapitálových příjmů ve srovnání s celkovými příjmy pouze zanedbatelnou částku. Jedná se o výši 19 373 050 Kč, což jsou pouhá 2 % z celkových příjmů obcí.

Každá obec vykazovala nějaký objem kapitálových příjmů. Nejvyšších kapitálových příjmů dosahovala z příjmů prodeje nemovitostí obec Starý Hrozenkov v roce 2008 ve výši 3,7 mil. Kč a obec Horní Němčí ve výši 3,3 mil. Kč. Další obcí, která měla vyšší kapitálové příjmy než 1 mil. Kč, byla obec Dolní Němčí, kdy v roce 2007 vykázala příjmy z prodeje pozemků a nemovitostí a přijatých příspěvků na pořízení dlouhodobého majetku. I nejmenší obce Vyškovec a Vápenice vykázaly příjmy z prodeje nemovitostí nad 1 mil. Kč. U obce Vyškovec to bylo v roce 2007 a u obce Vápenice v roce 2011. Nejvyšší podíl kapitálových příjmů obcí tvořily příjmy z prodeje nemovitostí (58 %). Téměř shodně tvořily příjmy

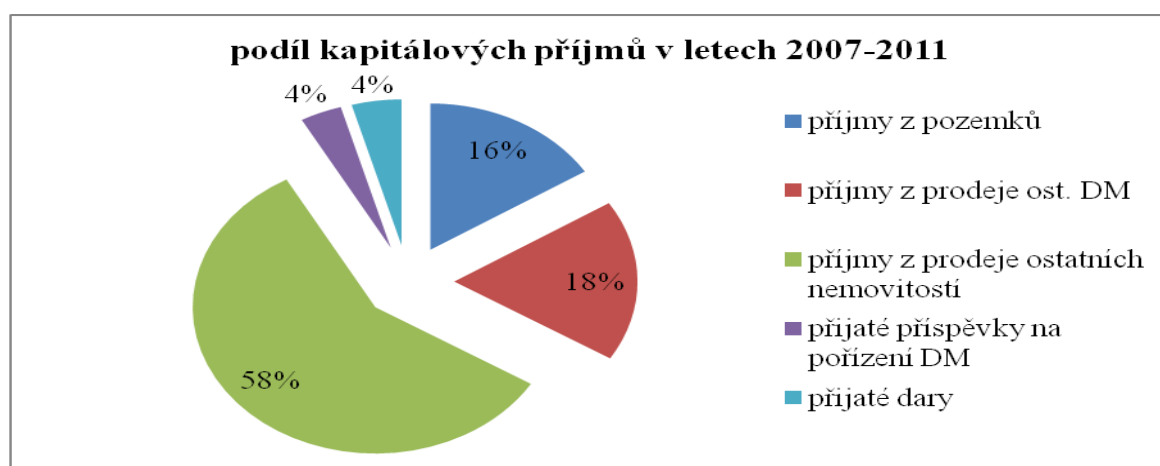
z pozemků (16%) a příjmy z prodeje ostatního hmotného dlouhodobého majetku (18%). Nejmenší část kapitálových příjmů tvořily přijaté příspěvky a dary na pořízení dlouhodobého majetku.

Graf 10: Vývoj kapitálových příjmů obcí MBK v letech 2007 až 2011

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

Graf 11: Podíl kapitálových příjmů obcí MBK v letech 2007-2011

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

V závěru můžeme říci, že docházelo k poklesu kapitálových příjmů, což z hlediska hospodářské krize se jednalo o pozitivní jev.

6.4 Přijaté dotace obcí mikroregionu Bílé Karpaty

Vedle daňových příjmů, které tvoří největší část obecních příjmů, patří dotace mezi druhý nejvýznamnější zdroj pro financování obcí. Obcím jsou vypláceny převážně účelové dotace na financování běžných potřeb a kapitálové na zajištění služeb a veřejných statků. Jedná se o nárokové dotace, které jsou dány zákonnými předpisy a jde o tzv. mandatorní výdaje na školství, sociální péči atd. Další skupinou jsou nenárokové dotace, o které si obce musí žádat samy a splnit přitom daná kritéria. Převážná část těchto nenárokových dotací je poskytována z rozpočtových kapitol jednotlivých ministerstev. Přijaté dotace jsou ještě doplněny dotacemi z krajů, z rozpočtů regionálních rad a převody z vlastních fondů.

Podle výsledků státních závěrečných účtů územních rozpočtů tvořily dotace obcím v letech 2007 až 2011 jednu třetinu jejich celkových příjmů. Jednalo se o zvýšení podílu dotací, které svým způsobem kompenzovalo snížení daňových příjmů, které obce potkalo v důsledku hospodářské krize od roku 2009. V našem případě u obcí mikroregionu Bílé Karpaty, se jedná o přijaté dotace, které tvoří 25 % celkových příjmů v celkové výši 219 864 710 Kč.

Výše přijatých dotací se u obcí velmi liší. Vše je závislé na tom, jak obce využívají dotační politiku. Pokud se podíváme na námi sledované obce, tak se výše přijatých dotací pohybovala u jednotlivých obcí v daných letech od 1 % do 61 % celkových příjmů.

6.4.1 Vývoj přijatých dotací obcí MBK v letech 2007-2011

Rok 2007

V roce 2007 dosáhly přijaté dotace ve všech obcích mikroregionu celkové výše 37 409 710 Kč a tvořily 23 % celkových příjmů.

Z hlediska jednotlivých obcí se příjmy dotací v roce 2007 pohybovaly od 1 % do 31 %. K nejvyššímu nárůstu došlo v roce 2007 v obci Strání (31%) a to díky dotacím z Ministerstva financí, které poskytlo dotaci ve výši 6 mil. Kč na rekonstrukci Základní školy a 5 mil. Kč na rekonstrukci restauračního zařízení Zámeček. Na tuto rekonstrukci byla ještě poskytnuta dotace v témže roce 1 mil. Kč od Zlínského kraje - Programového fondu. V témže roce začala ještě oprava mostu po sesuvu v části Dolina, na kterou byla poskytnuta dotace od Ministerstva pro místní rozvoj ve výši cca 900 tis. Kč.

Další obcí, u které došlo k vyššímu nárůstu přijatých dotací, byla obec Starý Hrozenkov (21 %) a to díky dotačnímu programu Regionální operační program NUTS II Střední Morava. Hlavním cílem projektu bylo odstranění nevyhovujícího stavu veřejného prostranství s cílem zvýšení kvality života místních občanů. Jednalo se zejména o rekonstrukci veřejného osvětlení, parkovišť, chodníků. Celková dotace činila téměř 5 mil. Kč. Další dotace ve výši 6 mil. Kč patřila na rekonstrukci základní školy.

Rok 2008

V roce 2008 dosáhly přijaté dotace ve všech obcích mikroregionu celkové výše 23 007 570 Kč a tvořily 14 % celkových příjmů. Ve srovnání s rokem 2007 klesl podíl přijatých dotací obcí mikroregionu o 9 %. Z hlediska jednotlivých obcí se příjmy dotací v roce 2007 pohybovaly od 2 % do 24 %. Rok 2008 byl rokem nejhlubšího propadu dotací v rámci sledovaných obcí mikroregionu Bílé Karpaty. Obce využily zejména dotačních titulů z rozpočtových kapitol jednotlivých ministerstev a dotací ze Zlínského kraje.

V roce 2008 nejvíce dotací získala obec Dolní Němčí, která začala s výstavbou víceúčelového hřiště a obnovou centra obce. Jednalo se o dotaci ve výši 9 mil. Kč z ROP Střední Morava.

Rok 2009

V roce 2009 dosáhly přijaté dotace ve všech obcích mikroregionu celkové výše 73 760 590 Kč a tvořily 37 % celkových příjmů. Z hlediska jednotlivých obcí se příjmy dotací v roce 2009 pohybovaly od 7 % do 61 %. Ve srovnání s rokem 2007, kdy celkové přijaté dotace činily 37 mil. Kč, se navýšil podíl přijatých dotací obcí mikroregionu téměř o dvojnásobek a ve srovnání s rokem 2008, kdy dotace dosáhly pouze 23 mil. Kč, až o trojnásobek. Toto zvýšení v roce 2009 se projevilo u všech obcí, ale nejvýraznějším změň dosáhla obec Dolní Němčí, která v roce 2009 získala dotaci v celkové výši cca 44 mil. Kč. Jednalo se zejména o dotace z SFDI na výstavbu cyklostezky Dolní Němčí – Hluk ve výši 13 mil. Kč, dotace ROP Střední Morava na obnovu komunitního centra obce ve výši 10 mil. Kč, dotace z SFDI na bezbariérové úpravy chodníků a oprava chodníků v celkové výši 8 mil. Kč. Další dotace byla z OP Přeshraniční spolupráce SR-ČR na projekt v oblasti rozvoje cestovního ruchu ve výši 1 mil. Kč.

Další nárůst dotací byl v roce 2009 u obce Starý Hrozenkov, kam plynuly prostředky díky operačnímu programu přeshraniční spolupráce Slovenská republika – Česká republika.

Partnerem Starého Hrozenkova byla obec Drietoma (SK), termín realizace tohoto projektu bylo období od 1. 2. 2009 do 31. 12. 2011. Cílem projektu byl rozvoj a zkvalitnění společenských a kulturních tradic v česko-slovenském pohraničí. Realizací projektu bylo vybudování zázemí, které umožní partnerům setkávat se při přípravě i realizaci společných akcí. Obec Starý Hrozenkov zrealizovala rekonstrukci a zkvalitnění areálu Kopaničářských slavností, který bude sloužit pro pořádání kulturních a společenských akcí na česko-slovenském pohraničí. Celková dotace činila 455 tis. EUR.

Další obcí, kde vzrostl příjem dotací, byla obec Strání, která v roce 2009 měla příjem z dotací 9 mil. Kč. Tuto dotaci získala od SFŽP na dostavbu kanalizace ve výši 5 mil. Kč. Další dotace, která byla uskutečněna prostřednictvím SFŽP, byla použita na zateplení mateřské školy.

Rok 2010

V roce 2010 dosáhly přijaté dotace ve všech obcích mikroregionu celkové výše 51 320 930 Kč a tvořily 28 % celkových příjmů. Z hlediska jednotlivých obcí se příjmy dotací v roce 2010 pohybovaly od 7 % do 56 %. Největší podíl dotací získala obec Březová ve výši 12 mil. Kč investiční dotaci ze státního rozpočtu. Další obcí, kde se podařilo získat dotace na rekonstrukci základní školy, byla obec Strání. Dotace byla poskytnuta z Fondu soudržnosti ve výši 8 mil. Kč. Obci Starý Hrozenkov se podařilo získat v roce 2010 dotaci z evropských fondů, která byla použita na opravu hasičské zbrojnice ve výši 7 mil. Kč a částku 3,5 mil. Kč na kulturu Starý Hrozenkov - Drietoma. Neinvestiční dotaci ve výši 4 mil. Kč získala obec Horní Němčí na opravu lesní cesty.

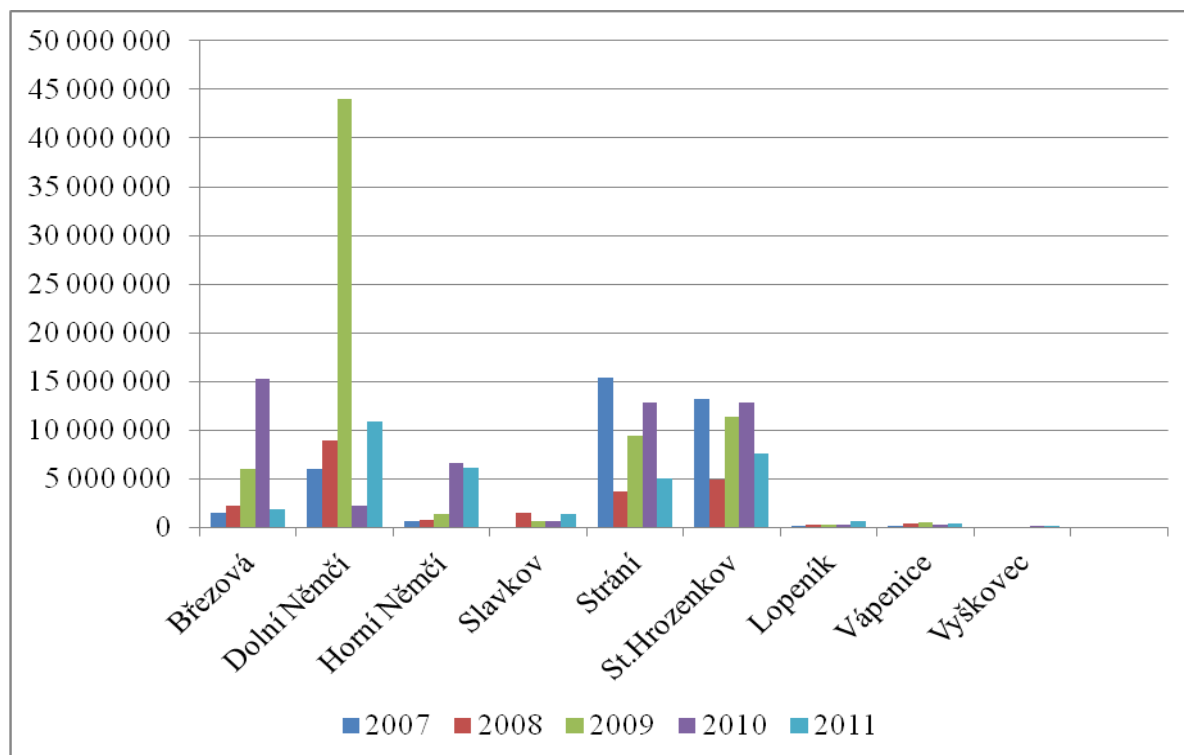
Rok 2011

V roce 2011 dosáhly přijaté dotace ve všech obcích mikroregionu celkové výše 34 365 910 Kč a tvořily 20 % celkových příjmů. Z hlediska jednotlivých obcí se příjmy dotací v roce 2010 pohybovaly od 10 % do 38%. Nejvíce dotací obdržela obec Dolní Němčí, a to dotaci z ROP Střední Morava ve výši 8 mil. Kč na revitalizaci komunikačního uzlu v obci a částku 2 mil. Kč od OPŽP na rekonstrukci kulturního domu. Jednalo se o zateplení objektu a výměnu oken. Obec Starý Hrozenkov získala investiční dotaci z prostředků Evropské unie ve výši 5 mil. Kč na projekt „Za kulturou do Starého Hrozenkova a Drietomy“.

Dotace představují velmi významný zdroj příjmů pro obce. V letech 2007 – 2011 dosáhly přijaté dotace ve všech obcích mikroregionu celkové výše 219 864 710 Kč a podílely se 25

% na celkových příjmech daných obcí. Dotace rozlišujeme podle toho, zda je získávají obce automaticky, ať už na výkon státní správy nebo dotace spojené např. se sčítáním lidu nebo volbami nebo jak si je obce dokáží obstarat samy.

Graf 12: Srovnání přijatých dotací obcí MBK v letech 2007 – 2011

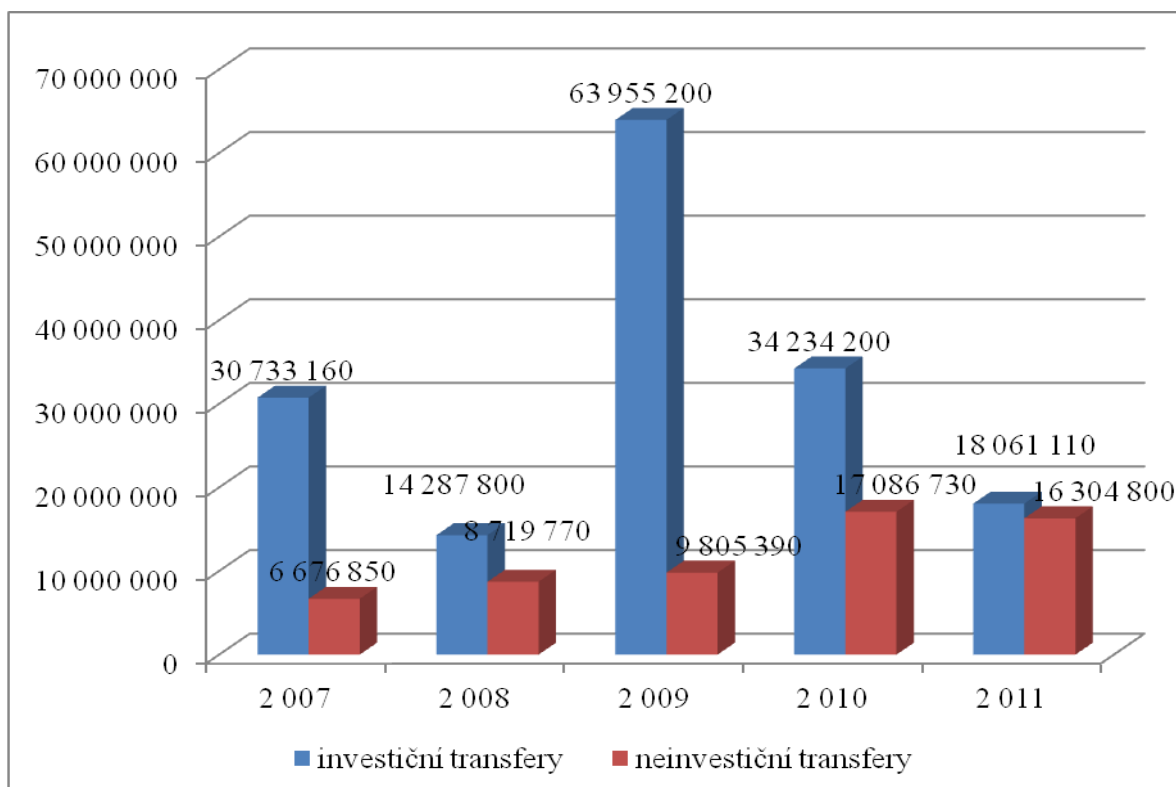

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

Z výše uvedeného grafu vidíme, že neaktivnější v dotační činnosti byly obce Dolní Němčí, Starý Hrozenkov, Strání a Březová. V letech 2007 – 2011 získala obec Dolní Němčí dotací ve výši 72 mil. Kč, obec Starý Hrozenkov téměř 50 mil. Kč, obec Strání 46 mil. Kč a obec Březová 27 mil. Kč. Obec Horní Němčí obdržela 15 mil. Kč dotací a obec Slavkov 4 mil. Kč. Obec Lopeník a Vápenice získaly každá téměř 2 mil. Kč. Nejméně dotací ve výši 500 tis. Kč obdržela obec Vyškovec. Z níže uvedeného grafu můžeme vyčíst, že malé obce nevyužívají dotační politiku a nejsou v této oblasti aktivní.

Nejvíce finančních prostředků získaly obce z veřejných rozpočtů, ze Zlínského kraje, EU nebo od jiných obcí. Účelové dotace získané z Evropské unie (z Kohezního fondu a strukturálních fondů) jsou vypláceny až po realizaci akce a jsou spojeny se spolufinancováním dané obce.

Graf 13: Vývoj investičních a neinvestičních dotací obcí MBK v letech 2007 – 2011

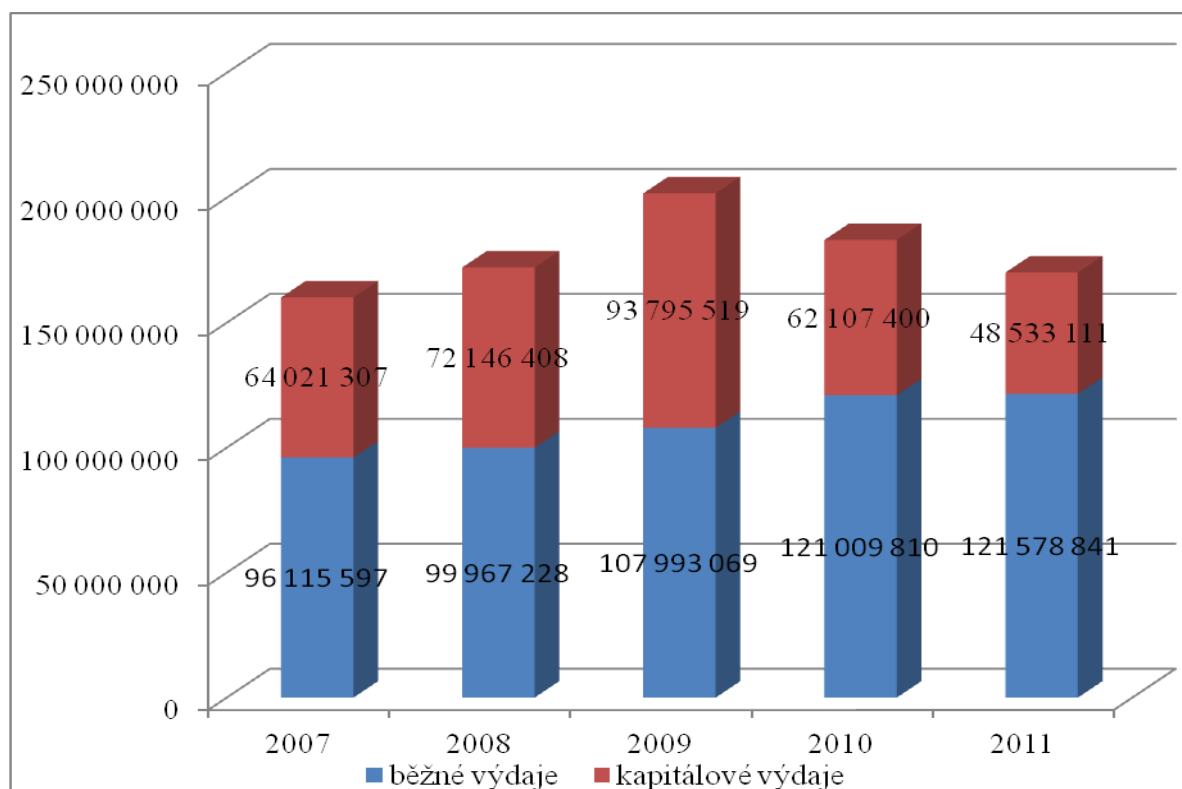
Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

Dotace investiční využívaly obce především na rekonstrukce základních a mateřských škol, kulturních zařízení, dále na opravy pozemních komunikací nebo výstavby kanalizací. Dotace investiční činily v letech 2007 – 2011 v obcích mikroregionu Bílé Karpaty 73 % a dotace neinvestiční 27 %. Nejvíce dotací obdržely obce v roce 2009 a to ve výši 73 mil. Kč.

7 VÝDAJE OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY

Výdaje obcí jsou zpravidla členěny na běžné (provozní) a kapitálové (investiční) výdaje. V letech 2007 – 2011 tvořily v souhrnu běžné výdaje 62 % a kapitálové výdaje 38 %. Pro zhodnocení struktury výdajů u obcí si vezmeme výdajové oblasti s největší vahou. Největší část výdajů u všech námi zkoumaných obcí směřuje na výkon vnitřní správa, tedy činnost místní správy a místních zastupitelských orgánů. Další značnou výdajovou položkou je doprava, průmysl, komunikace a školství.

Graf 14: Vývoj běžných a kapitálových výdajů u obcí MBK v letech 2007-2011

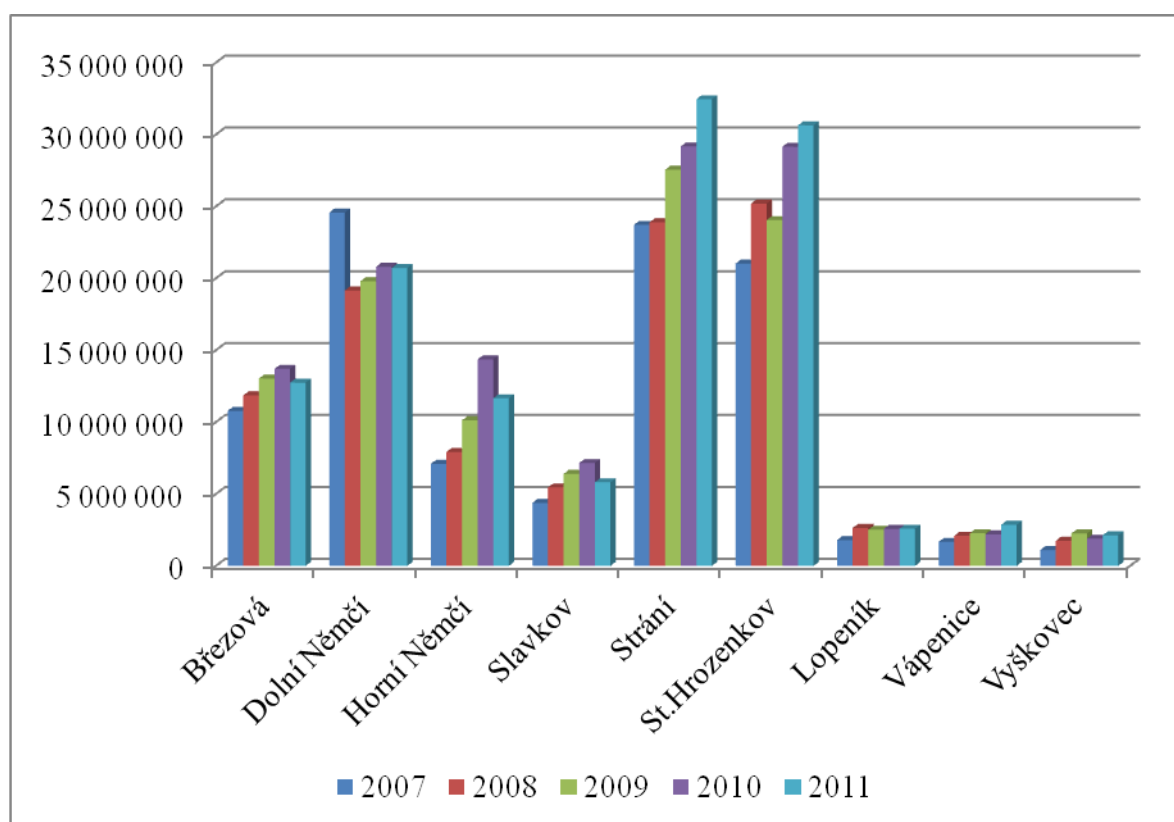
Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

Z výše uvedeného grafu vidíme, že v letech 2007 a 2008 byly téměř shodné, rozdíl byl 11 %. Nárůst nastal v roce 2009 u obou výdajů. U kapitálových výdajů se jednalo o nárůst kvůli pořizování investic do vodovodů a kanalizací, školství a dopravy. U běžných výdajů vzrostly zejména výdaje na odpady, veřejné osvětlení, bytové hospodářství.

7.1 Běžné výdaje obcí mikroregionu Bílé Karpaty

Mezi běžné výdaje patří výdaje, které slouží k financování běžných, většinou pravidelně se opakujících potřeb obce. Patří sem výdaje na pokrytí závazků, které obci vyplývají ze zákona, zejména výdaje spojené s výkonem státní správy. Další výdaje souvisí s péčí o vlastní majetek a jeho rozvoj. Výše běžných výdajů souvisí s počtem obyvatel žijících v dané obci.

Graf 15: Vývoj běžných výdajů v obcích MBK v letech 2007-2011

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

Z výše uvedeného grafu můžeme vyčíst, že běžné výdaje neustále rostou. U největší obce **Strání** tvořily v roce 2007 běžné výdaje 23 mil. Kč, v roce 2011 už to bylo 32 mil. Kč. Největší podíl 27 % byl u výdajů na veřejnou správu, kam spadají zejména platy zaměstnanců v pracovním poměru, pojistné na sociální zabezpečení a na veřejné zdravotní pojištění, činnost místní správy, zastupitelstva obcí. Významnou část běžných výdajů v obci tvořily výdaje pro základní a mateřskou školu, cca 20 %. Stejná část výdajů 10 % pak patřila na bydlení, komunální služby, územní rozvoj a ochranu životního prostředí. Naopak nejmenší podíl tvořily výdaje na bezpečnostní složku (požární ochrana) a výdaje na sociál-

ní věci, cca 2%. U obce Strání došlo k nárůstu běžných výdajů i z toho důvodu, že se zvýšily výdaje na údržbu pozemních komunikací a svozu komunálního odpadu.

U obce **Starý Hrozenkov** tvořily v roce 2007 běžné výdaje 21 mil. Kč, v roce 2011 už to bylo 30 mil. Kč. Největší podíl 30 % byl u výdajů na veřejnou správu. Jelikož obec Starý Hrozenkov vlastní rekreační středisko Kordárna, který nabízí ubytování a stravování, tak musí velkou část výdajů (23 %) věnovat na tyto služby. Navíc je jedinou obcí z mikroregionu Bílé Karpaty, která v letech 2007-2011 měla výdaje na sportovní halu. Stejně jako u obce Strání část výdajů cca 16 % patřila na bydlení, komunální služby a územní rozvoj. Přibližně 5 % tvořily výdaje na činnost základní a mateřské školy, kterou navštěvovaly i děti z obcí Vápenice a Vyškovec. Další výdaje, které se každý rok opakovaly, se týkaly svozu odpadu, oprav veřejného osvětlení, ochrany životního prostředí. Nejmenší podíl tvořily také výdaje na bezpečnostní složku a sociální věci.

U obce **Dolní Němčí** na rozdíl od obce Strání a Starý Hrozenkov došlo v letech 2007-2011 k poklesu běžných výdajů. Zatímco v roce 2007 činily běžné výdaje 24 mil. Kč, tak v roce 2011 to bylo jen 20 mil. Kč. Největší podíl byl, stejně jako u výše uvedených obcí, u výdajů na veřejnou správu, cca 29 %. Druhou nejvyšší položku tvořily výdaje na činnost základní a mateřské školy, cca 17 %. Na rozdíl od obce Strání a Starý Hrozenkov, obec vynaložila až 15 % svých běžných výdajů na ochranu životního prostředí. Další výdaje se týkaly bydlení a pozemních komunikací, cca 12 %. Obec Strání je od roku 2003 zřizovatelem domu s pečovatelskou službou, kde provoz zajišťuje Oblastní charita Uherský Brod. Ostatní každoročně se opakující výdaje byly vykazovány v oblasti svozu odpadu, oprav veřejného osvětlení.

U obce **Březová** tvořily v roce 2007 běžné výdaje 10 mil. Kč, v roce 2011 to bylo zvýšení na 12 mil. Kč. Největší podíl jako u jiných obcí, byl u výdajů na veřejnou správu, kam spadají zejména platy zaměstnanců v pracovním poměru, pojistné na sociální zabezpečení a na veřejné zdravotní pojištění, činnost místní správy, zastupitelstva obcí. Výše těchto výdajů byla v letech 2007-2011 ve výši 34 % z celkových běžných výdajů. Obec Březová vlastní lesy podobně jako obce Strání, Starý Hrozenkov a Horní Němčí. Pokud srovnáme výdaje na lesní hospodářství u těchto obcí, zjistíme, že obec Březová vydala spolu s obcí Horní Němčí největší podíl výdajů na tuto činnost, cca 18 % z celkových běžných výdajů. U obce Starý Hrozenkov to bylo 6 %, u obce Strání 4 %. Další výdaje se týkaly svozu odpadu,

oprav veřejného osvětlení a výdaje na bydlení, výdaje na základní, mateřskou školu a knihovnu.

U obce **Horní Němčí** měl vývoj běžných výdajů také stoupající tendenci. V roce 2007 tvořily běžné výdaje 7 mil. Kč, v roce 2011 se částka vyšplhala na 11 mil. Kč. Stejně jako u předešlých obcí, tak největší podíl byl u výdajů na veřejnou správu, cca 30 %. Další výdaje byly vynaloženy na pozemní komunikace ve výši 23 % z celkových běžných výdajů. Stejně jako u obce Březová, tak obec Horní Němčí vynaložila 18 % výdajů na lesy. Jelikož obec Horní Němčí provozuje mateřskou, základní školu (pouze nižší ročníky) i knihovnu, proto část výdajů je poskytována i na tyto činnosti.

U obce **Slavkov** měl vývoj běžných výdajů také stoupající tendenci. V roce 2007 tvořily běžné výdaje 4 mil. Kč, v roce 2011 se částka vyšplhala téměř na 7 mil. Kč. Stejně jako u předešlých obcí, tak největší podíl byl u výdajů na veřejnou správu, cca 40 %. Obec Slavkov 15 % z celkových běžných výdajů vynaložil na ochranu životního prostředí. Stejně jako výše uvedené obce, tak i obec Slavkov, je zřizovatelem mateřské školy, na kterou každoročně přispívá. Základní škola se nachází v nedalekém Horním Němčí (pouze nižší ročníky) a v Dolním Němčí, kde žáci pokračují na vyšším stupni. V obci Slavkov funguje charitní dům, jehož provozovatelem není obec, ale Oblastní charita Uherský Brod.

Vývoj běžných výdajů u obcí **Lopeník, Vápenice a Vyškovec** byl v letech 2007 – 2011 velmi obdobný. Každá ze tří uvedených obcí má do 200 obyvatel a podíl běžných výdajů se pohyboval v průměru kolem 2,5 mil. Kč. Největší podíl byl u výdajů na veřejnou správu u obce Lopeník, která v průměru 70 % výdajů věnovala na činnost místní správy a zastupitelstva. U obcí Vápenice a Vyškovec se výdaje na veřejnou správu pohybovaly kolem 35 %. V rozmezí mezi 12 - 15 % prostředků bylo vynaloženo na oblast bydlení, komunální služby a územní rozvoj. Nadprůměrný výkyv můžeme sledovat u obce Vyškovec, která vynaložila 45 % výdajů na pozemní komunikace. V obou dalších obcích se tento výdaj pohyboval mezi 15-17 %.

7.1.1 Shrnutí běžných výdajů u obcí mikroregionu Bílé Karpaty

V letech 2007 – 2011 z vývoje běžných výdajů u obcí mikroregionu Bílé Karpaty můžeme usoudit, že podíl běžných výdajů je v obcích odlišný. Sice největší část běžných výdajů plyne téměř ve všech obcích na činnost místní správy, ale podíl je u větších obcí čtvrtinový,

kdežto u malých obcí 2/3. Je to dáno zejména tím, že větší obce mají běžné výdaje více rozmělněny do jiných oblastí. Obecně však můžeme říci, že obce vykazují činnosti v komunálních službách, ve školství, kultuře, dopravě a ve většině obcí i v zemědělství. Jelikož se obce mikroregionu Bílé Karpaty nachází poblíž hranice se Slovenskou republikou, využívaly projektů z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – SR. Hlavním cílem těchto projektů bylo posílení spolupráce a dosažení příhraniční integrace partnerských obcí v oblasti kultury a cestovního ruchu.

7.2 Kapitálové výdaje obcí mikroregionu Bílé Karpaty

Zatímco běžné výdaje obcí tvoří každoročně se opakující výdaje, které nemají investiční charakter, tak kapitálové výdaje slouží k financování dlouhodobého majetku, ze kterého bude nebo měl by být užitek v následujících letech. Kapitálové výdaje souvisí i se splácením půjček, které byly na jejich pořízení získány.

Obecně kapitálové výdaje obcí tvoří menší podíl z celkových výdajů než běžné výdaje, v našem případě v letech 2007 – 2011 tvořily kapitálové výdaje 38 % oproti běžným výdajům, které činily 62 %.

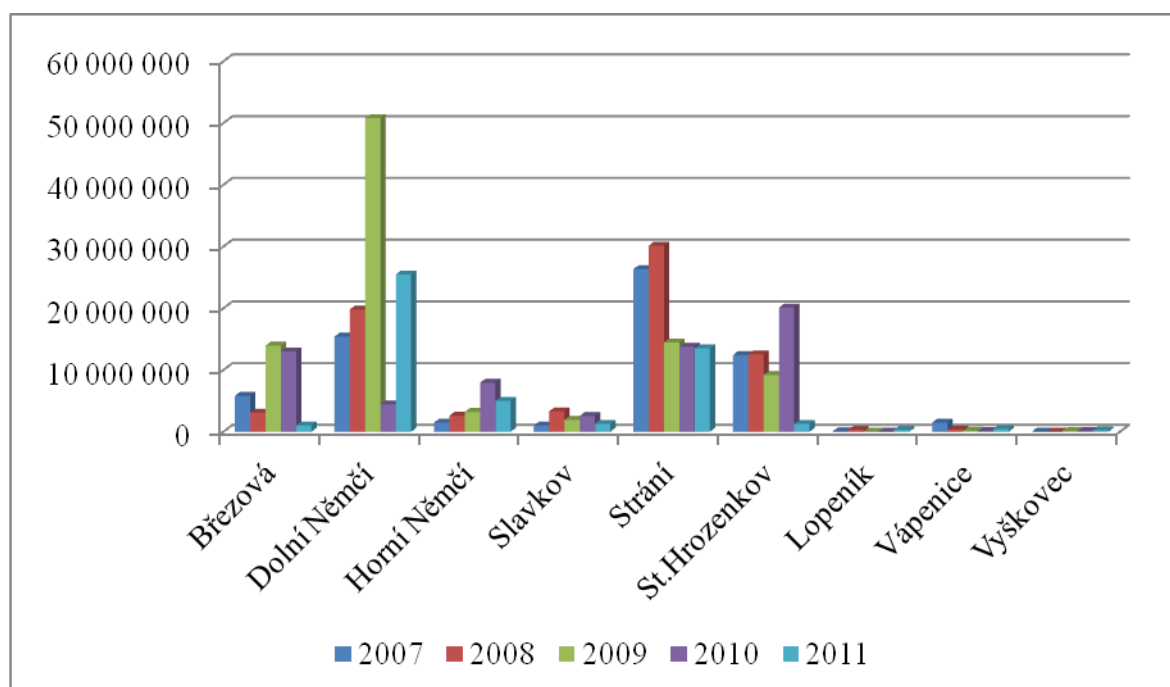
7.2.1 Vývoj kapitálových výdajů obcí MBK v letech 2007-2011

Z níže uvedeného grafu můžeme vyčíst, že kapitálové výdaje obcí mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007 – 2011 měly nerovnoměrný vývoj. Nejaktivnějšími obcemi v této oblasti byly největší obce Dolní Němčí, Strání a Starý Hrozenkov, na rozdíl od nejmenších obcí Lopeník, Vápenice a Vyškovec, kde byly kapitálové výdaje minimální.

V obci **Starý Hrozenkov** byl podíl kapitálových výdajů 30 % a běžných výdajů 70%. Celkové kapitálové výdaje za dané období byly 55 mil. Kč. V roce byla 2007 dokončena stavba sportovní haly stojící vedle základní školy. V témže roce proběhlo otevření dvou nových kempů, jejichž výstavba byla finančně zastřešena programem Interreg, Evropským fondem pro regionální rozvoj ERDF, spolufinancován Evropskou unií a státním rozpočtem v rámci programu NP PHARE. V letech 2007-2008 díky projektu z ROP Střední Morava bylo opraveno veřejné prostranství ve středu obce. V roce 2009 proběhla rekonstrukce kulturního zařízení za finanční podpory Zlínského kraje. V roce 2010 byla provedena rekonstrukce

veřejného osvětlení za finanční podpory Zlínského kraje z programu na podporu Obnovy venkova a v roce 2011 rekonstrukce hasičské zbrojnice.

Graf 16: Vývoj kapitálových výdajů v obcích MBK v letech 2007-2011

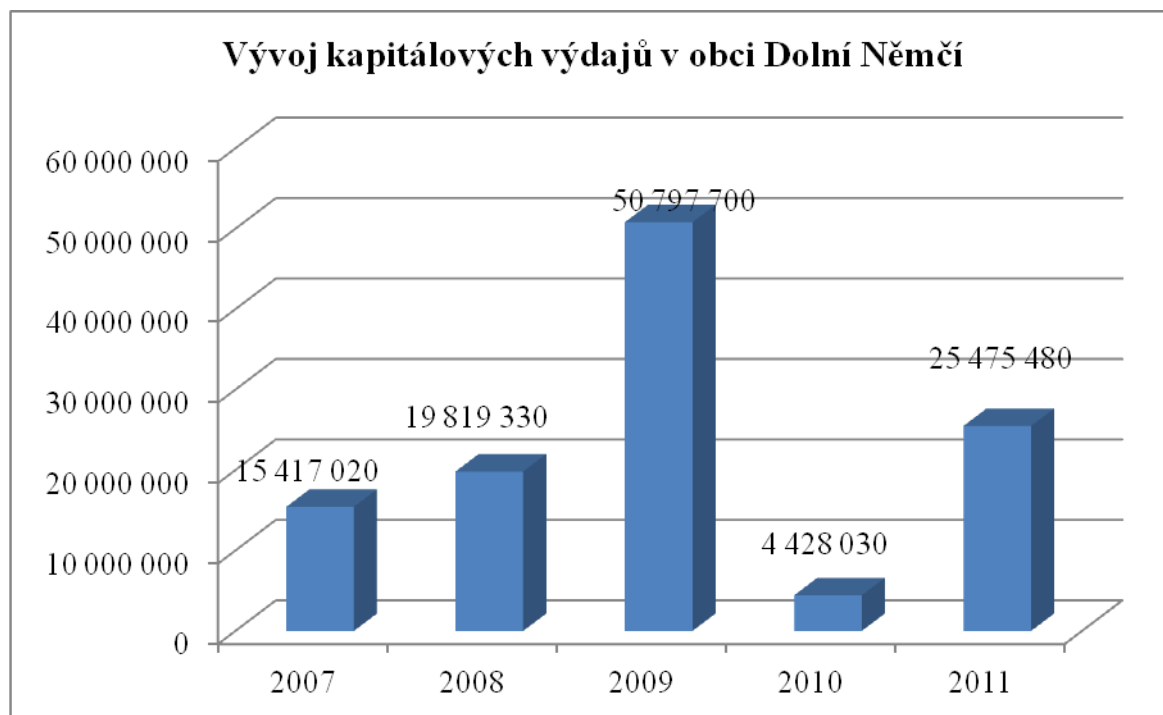
Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

V obci **Strání** byl v letech 2007 – 2011 podíl kapitálových výdajů 42 % proti běžným výdajům 58 %. Celkové kapitálové výdaje za dané období činily 98 mil. Kč. Největší část finančních prostředků za dané období obec investovala v roce 2008, cca 30 mil. Kč, kdy probíhaly práce na výstavbě kanalizační sítě v obci, budovaly se silnice, pozemní komunikace, probíhala rekonstrukce objektu Zámeček a koupaliště. Z prostředků operačního programu životního prostředí pro realizaci opatření zlepšení tepelně technických vlastností škol probíhala rekonstrukce základní školy a mateřské školy.

V případě vynakládání finančních prostředků byla v letech 2007 – 2011 obec **Dolní Němčí** neaktivnější. (viz graf č. 17) Celkové kapitálové výdaje za dané období činily téměř 116 mil. Kč. Je jedinou z výše porovnávaných obcí, kdy kapitálové výdaje byly vyšší než běžné výdaje. Kapitálové výdaje činily 52 % a běžné výdaje 48 %. Nejvíce finančních prostředků obec investovala v roce 2009 na záležitosti, týkající se pozemních komunikací a silnic, cca 60 %, na komunální služby a územní rozvoj 23 % a na zařízení předškolní výchovy a zá-

kladní školy 17 %. V obci probíhala rekonstrukce mateřské školy, budovala se cyklostezka, víceúčelové hřiště, probíhala obnova komunitního centra obce a opravy chodníků.

Graf 17: Vývoj kapitálových výdajů v obci Dolní Němčí v letech 2007-2011

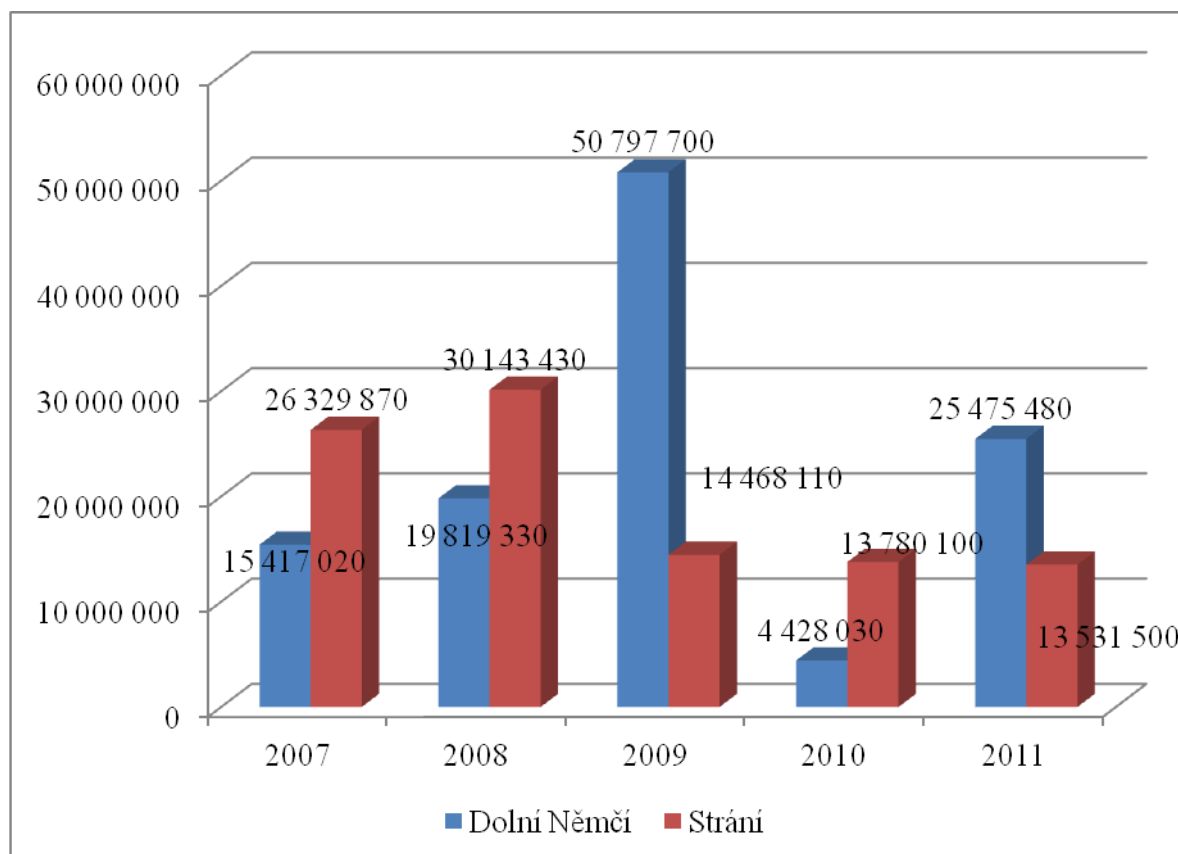
Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

Obce Dolní Němčí a Strání patří mezi největší obce mikroregionu Bílé Karpaty. Vývoj kapitálových výdajů v letech 2007 – 2011 byl ve srovnání s jinými obcemi mikroregionu neaktivnější. Obce využily možnosti získání dotací zejména z Regionálních operačních programů, SFDI, OPŽP a Zlínského kraje. Z Regionálního operačního programu Střední Morava čerpala obec Dolní Němčí dotaci na obnovu komunitního centra, dotaci na výstavbu víceúčelového hřiště, na revitalizaci komunikačního uzlu, ze SFDI dotaci na výstavbu cyklostezky, která vedla z Dolního Němčí do Hluku a ze SFDI dotaci na výstavbu chodníků v obci. Z OPŽP získala dotace na založení zeleně, na rekonstrukci mateřské školy, kulturního domu.

Obec Strání v letech 2007 – 2011 pokračovala ve velké investiční akci „kanalizace 6. stavba“, kterou zahájila již v roce 2005. Na tuto investiční akci získala finanční prostředky ze Státního fondu životního prostředí. S touto investiční akcí byly spojeny kapitálové výdaje vynaložené na silnice, ostatní komunikace a vodovod. Další velkou několikaletou akcí v obci Strání byla rekonstrukce budovy Zámeček, kde obec využila získání finančních pro-

středků z ministerstva financí a ministerstva kultury. Z ERDF využila získání dotací na výstavbu sběrného dvora. Ze Zlínského kraje čerpaly obě obce dotace zejména na školství, kulturu, státní správu, výkon přenesené působnosti, sbor dobrovolných hasičů, volby, Czech-point. Obec Strání získala ještě navíc finanční prostředky na hospodaření v lesích.

Graf 18: Srovnání kapitálových výdajů v obci Dolní Němčí a Strání v letech 2007-2011

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

V obci **Březová** byl podíl kapitálových výdajů 37 % a běžných výdajů 63 %. Celkové kapitálové výdaje za dané období byly 36 mil. Kč. V letech 2007-2011 v obci probíhaly investiční akce týkající se zateplení obecních budov, rekonstrukce lesních cest, revitalizace území obce, výstavby chodníků. Největší investiční akcí byla výstavba sběrného dvora. Tato akce byla spolufinancována Evropskou unií – Fondem soudržnosti a Státním fondem životního prostředí ČR v rámci Operačního programu Životní prostředí.

V obci **Slavkov** byl podíl kapitálových výdajů 26 % a běžných výdajů 74%. Celkové kapitálové výdaje za dané období byly 10 mil. Kč. V roce 2007 byla dokončena největší investiční akce v obci, která se týkala výstavby kulturně sportovního a informačního centra. V roce 2008 probíhala rekonstrukce střechy mateřské školy z dotace od Zlínského kraje

z Podprogramu na podporu obnovy venkova. V roce 2009 proběhla kanalizace dešťové vody a vegetačních úprav nad obcí, na jejíž akci poskytlo dotaci ministerstvo zemědělství. V roce 2010 obdržela obec dotaci z fondu Evropské unie, konkrétně z Operačního programu Životní prostředí, na realizaci investiční akce zateplení budovy a výměna oken v mateřské škole. Dále obdržela dotaci na z ministerstva pro místní rozvoj, z Programu podpory obnovy venkova, na výstavbu dětského hřiště a úpravy místního parku. V roce 2011 začala investiční akce prodloužení kanalizace.

Největších rozdílů mezi kapitálovými a běžnými výdaji bylo dosaženo v nejmenších obcích mikroregionu **Lopeníku, Vápenic a Vyškovce**. V obci Vápenice byl poměr kapitálových výdajů 19 % k běžným výdajům 81 %. Celkové kapitálové výdaje činily 2,5 mil. Kč. V obcích Lopeníku a Vyškovci tvořily kapitálové výdaje pouze 5 % z celkových výdajů, 95 % byly výdaje běžné.

7.2.2 Shrnutí vývoje kapitálových výdajů obcí mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007-2011

Kapitálové výdaje slouží k financování dlouhodobého majetku, ze kterého by měla mít obec do budoucna užitek. Vývoj kapitálových výdajů obcí mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007 -2011 byl odlišný. Větší obce pokračovaly v investování z minulých let, kdy nejvíce zainvestovaly obce Strání a Dolní Němčí. Naopak malé obce investovaly velmi málo. Vždy bylo důležité uvědomit si, nakolik je daná investice pro obec důležitá a v daném roce nezbytná. V letech 2007 – 2011 obce nejvíce investovaly do rekonstrukcí mateřských a základních škol, výstavby víceúčelových hřišť, rekonstrukcí veřejného osvětlení nebo obnovy komunitních center obcí. Jelikož se v některých obcích nachází domy s pečovatelskou službou, tak se nezapomínalo ani na rozvoj bydlení a bytového hospodářství. V letech 2007 – 2011 probíhaly v obcích opravy pozemních komunikací a uskutečňovaly se další aktuální potřeby obcí. Nejvíce finančních prostředků investovaly obce Dolní Němčí, Strání, Starý Hrozenkov. U obce Strání došlo k nárůstu kapitálových výdajů i z toho důvodu, že obec v roce 2008 otevřela nově zrekonstruovanou restauraci Na Zámečku. Tato rekonstrukce trvala čtyři roky a stála téměř 30 mil. Kč. Za tyto čtyři roky obec Strání zainvestovala 8 mil. Kč, Zlínský kraj přispěl 2 mil. Kč a zbytek dotoval stát.

8 HOSPODAŘENÍ OBCÍ MBK V LETECH 2007 – 2011

Rozdíl mezi celkovými příjmy a celkovými výdaji nám dává celkové financování obce. Vždy tedy musí platit rovnice příjmy – výdaje = financování. Pokud má obec nižší příjmy než výdaje, je nutné vědět, z čeho bude schodek financován. Může si obec vzít např. půjčku, kterou bude splácet v následujících letech. Pokud nastane druhá situace, kdy obec má příjmy vyšší než výdaje, je nutné uvést, kam bude přebytek uložen (např. na vlastní účet obce). Je však důležité si uvědomit, že rozpočet pro daný rok nám nic neřekne o tom, jaká je celková výše majetku nebo dluhu obce.

Níže uvedená tabulka nám udává stav hospodaření obcí mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007 – 2011. Z tabulky je zřejmé, že v letech 2007-2009 vykazovaly obce záporný stav hospodaření a v letech 2010 -2011 kladný stav hospodaření. Pokud se obec dostane do záporných čísel, neznamená to, že je obec zadlužená. Může totiž nastat situace, kdy obec, v našem případě obec Strání, provedla velkou investici – novou kanalizaci, a tím pádem se rozpočet v daném roce může dostat do mínusových čísel. Pokud však schodek pokryla z přebytku z minulých let, nemusí být zadlužená.

Tab. 12: Shrnutí celkových příjmů a celkových výdajů obcí MBK v letech 2007 - 2011

Rok	Celkem příjmy	Celkem výdaje	Příjmy-výdaje
2007	160 078 980	160 136 904	- 57 924
2008	167 078 980	172 113 636	- 5 034 656
2009	200 630 260	201 788 588	- 1 158 328
2010	183 245 290	183 117 210	128 080
2011	175 390 080	170 111 952	5 278 128

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

Z výše uvedených údajů lze usoudit, že zlom ve vývoji příjmů od roku 2007 nastal v roce 2008 a to díky rozpočtovému určení daní. Daňové příjmy se u obcí zvýšily v průměru o 12%. Nejvyšší rozdíl se týkal obcí do 200 obyvatel, kde růst dosáhl až 57 %. Od roku 2010 došlo ke snížení daňových příjmů, což bylo způsobeno přetrvávající hospodářskou krizí, která negativně zasáhla i rozpočtové určení daní. Ohledně RUD začaly probíhat další jednání, díky kterým byla na konci roku 2012 schválena novela o RUD, byla podepsána prezidentem republiky a od 01. 01. 2013 nabyla účinnosti. Díky této novele si polepší men-

ší obce a města, které mají možnost získat dohromady asi o dvanáct miliard korun ročně více.

Z celkových příjmů nejvyšší podíl v letech 2007 – 2011 tvořily daňové příjmy v celkové výši 443 268 910 Kč a podílely se na celkových příjmech 50 %. Druhou nejvyšší položkou byly dotace v celkové výši 219 864 710 Kč, tj. 25 %. Třetí položku tvořily nedaňové příjmy ve výši 204 434 460 Kč, tj. 23 %. V roce 2007 nejmenší položkou byly kapitálové příjmy ve výši 19 373 050, tj. 2 %.

Výdaje obcí mikroregionu dosáhly v letech 2007-2011 výše 887 268 290 Kč. Zatímco běžné výdaje obcí tvořily každoročně se opakující výdaje, které neměly investiční charakter, tak kapitálové výdaje sloužily k financování dlouhodobého majetku, ze kterého bude nebo měl by být užitek v následujících letech. Největší nárůst výdajů nastal v roce 2009 díky obci Dolní Němčí, která provedla několik větších investičních akcí. V celkovém souhrnu, ale podíl kapitálových výdajů v letech 2007 – 2011 byl pouze 38% oproti běžným výdajům, které tvořily 62 % z celkových výdajů obcí. Největší část běžných výdajů plynula téměř ve všech obcích na činnost místní správy, dále na činnosti v komunálních službách, ve školství nebo kultuře. V letech 2007 – 2011 měly obce příjmy a výdaje v rovnováze.

Pokud mluvíme o příjmech a výdajích, nemůžeme opomenout ukazatel zadluženosti obce. Tento ukazatel dluhové služby je definován MF podle usnesení vlády č. 346/2000 a v poměru k celkovým příjmům nesmí přesáhnout 30 %.

Tab. 13: Výpočet ukazatele dluhové služby

Řádek	Název položky	Rozpočtová skladba
1.	Daňové příjmy (po konsolidaci)	Třída 1
2.	Nedaňové příjmy (po konsolidaci)	Třída 2
3.	Přijaté dotace	4112 + 4212
4.	DLUHOVÁ ZÁKLADNA	ř. 1 + 2 + 3
5.	Úroky	5141
6.	Splátky jistin a dluhopisů	8xx2 a 8xx4
7.	Splátky leasingu	5178
8.	DLUHOVÁ SLUŽBA	ř. 5+6+7
9.	UKAZATEL DLUHOVÉ SLUŽBY	ř. 8/ř. 4

Zdroj: Ministerstvo financí, 2013 (vlastní zpracování)

Pokud zmíníme otázku zadluženosti obce, dostáváme se k problému, že český právní řád uspokojivě neřeší situaci, kdy se obec dostane do platební neschopnosti. Ministerstvo financí v této situaci navrhuje několik variant. Jednou z nich je tzv. oddlužení, která se dělí na tři fáze. Tou první je, že obec musí nahlásit Ministerstvu financí své finanční problémy a musí dostát svým závazkům. Ve druhé fázi musí obec dodržovat tzv. ozdravný režim. Pokud by tento režim nefungoval, muselo by dojít k oddlužení, např. formou prodeje majetku obce. Podle zákona o obcích (§ 38 odst. 5) stát neručí za hospodaření a závazky obce, pokud závazky nepřevzme smluvně. Je tedy na Ministerstvu financí, aby nastavilo systém monitorování a metodické pomoci v oblasti předlužení obce.

8.1 Monitoring hospodaření obcí

Za obce s vyšší mírou rizika hospodaření se považuje taková obec, u níž ukazatel dluhové služby přesáhne 30 %, podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům je vyšší než 25 % a zároveň ukazatel celkové likvidity je v intervalu $<0; 1>$.

Z níže uvedených výpočtů monitoringu hospodaření obcí (tabulka č. 15) můžeme usoudit, že obce mikroregionu Bílé Karpaty dobře hospodařily a mohou si zažádat o dotace, aby mohly splnit své plány rozvoje na další roky.

Tab. 14: Monitoring hospodaření obcí mikroregionu Bílé Karpaty –stav k 31. 12. 2011

Obec	Ukazatel dluhové služby (v %)	Podíl cizích zdrojů k celkovým aktivům (v %)	Celková likvidita
Březová	0	1,27	5,11
Dolní Němčí	4,74	5,80	0,95
Horní Němčí	5,63	16,98	1,86
Lopeník	0	0,71	3,10
Slavkov	17,91	1,33	0,89
Starý Hrozenkov	25,41	2,99	1,29
Strání	5,77	3,28	1,12
Vápenice	0	2,33	4,23
Vyškovec	0	0,46	3,37

Zdroj: Ministerstvo financí -ÚFIS-Monitoring hospodaření obcí, 2013 (vlastní zpracování)

V tabulce č. 15 je provedeno srovnání zadluženosti obcí mikroregionu ke konci roku 2011. Z údajů je zřejmé, že nejzadluženější obcí byla Dolní Němčí, která ve sledovaném období investovala nejvíce ze všech obcí. Zase na druhou stranu lze říci, že obec využila čerpání dotací z EU, má dobré zkušenosti se získáváním a čerpáním dotací. V následujících letech dokončí investiční akce, které jsou rozplánovány podle dlouhodobého rozvoje obce, nové investiční akce zatím obec neplánuje. U obcí Březová, Lopeník a Vyškovec nevidíme žádný dluh, což je způsobeno i tím, že obce neinvestují, ale pouze se snaží udržet míru běžných nákladů na stabilní úrovni. Obce by rády investovaly, ale bojí se zadlužování. Ostatní obce dosahují určité výše zadlužení, ale není velké. Pokud by se obce dostaly do finanční tísně, mají k dispozici majetek, který by v nejnutnějším případě mohly prodat.

Tab. 15: Dluhy obcí a hodnota majetku obcí MBK - stav k 31. 12. 2011

Obec	Dluh obce (v Kč)	Dluh na 1 obyvatele (v Kč)	Hodnota majetku (v Kč)
Březová	0	0	278 664 030
Dolní Němčí	9 372 570	3 109	257 381 800
Horní Němčí	3 960 400	4 610	37 755 970
Lopeník	0	0	36 034 890
Slavkov	318 100	462	126 240 260
Starý Hrozenkov	674 020	731	349 278 440
Strání	6 843 730	1 891	436 917 310
Vápenice	150 000	765	16 193 520
Vyškovec	0	0	13 631 810

Zdroj: Ministerstvo financí - ÚFIS-Monitoring hospodaření obcí, 2013 (vlastní zpracování)

8.2 Průměrný meziroční růst/pokles výdajů obcí

Abychom mohly porovnat hospodaření obcí mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007 – 2011 v oblasti příjmů a výdajů, musíme použít některou z různých druhů metod. Jednou z možností je analyzování dat v tabulkách nebo graficky formou spojnicových či sloupcových grafů. Druhou z možností je využití relativních ukazatelů, kam spadají bazické indexy se stálým základem a řetězové indexy s pohyblivým základem. Použila jsem metodu řetězových indexů, jejichž základem je hodnota ukazatele v předcházejícím období, tedy v čitateli používáme běžné (následující) období a ve jmenovateli základní (předchozí) ob-

dobí. Z daných údajů pak můžeme vyčíst, ve kterém roce byl nejvyšší meziroční nárůst a naopak, ve kterém roce byl nejvyšší meziroční pokles příjmů či výdajů. V prvním uvedeném roce 2007 se údaj nepočítá, údaj by byl nelogický, neboť není s čím srovnávat.

Tab. 16: Průměrný meziroční růst/pokles celkových příjmů obcí

obec	Celkové příjmy (v Kč)					Řetězový index (v %)			
	2007	2008	2009	2010	2011				
Březová	16491960	18558070	19188650	27331660	17384310	112,5	103,4	142,4	63,6
Dolní Němčí	34984850	40413520	72033920	31937140	39935820	115,5	178,2	44,4	125,1
Horní Němčí	9385340	14190360	11428200	17036330	16122130	151,2	80,5	149,1	94,6
Lopeník	1803620	3143920	2312970	2743300	3055210	174,3	73,6	118,6	111,4
Slavkov	6377140	9159000	7297750	7554610	8765830	143,6	79,7	103,5	116,1
St.Hrozenkov	37151350	36038820	39623940	43210570	36570250	97,1	109,9	109,1	84,6
Strání	50002600	41222220	44423500	49174630	45645780	82,4	107,7	110,7	92,8
Vápenice	2339480	2506000	2702610	2548140	3535110	107,1	107,8	94,3	138,7
Vyškovec	2060180	1847070	1618720	1708910	2375640	89,6	87,6	105,6	139,1

Tab. 17: Průměrný meziroční růst/pokles celkových výdajů obcí

obec	Celkové výdaje (v Kč)					Řetězový index (v %)			
	2007	2008	2009	2010	2011				
Březová	16598230	14953090	26986820	26704570	13742930	90,1	180,5	98,9	51,5
Dolní Němčí	39986620	38978070	70596090	25232620	46194700	97,5	181,1	35,7	183,1
Horní Němčí	8579750	10510380	13336990	22299390	16661170	122,5	126,9	167,2	74,7
Lopeník	1844510	2936060	2511570	2576730	2882630	159,2	85,5	102,5	111,8
Slavkov	5387900	8763230	8318350	9718300	7077010	162,6	94,9	116,8	72,8
St.Hrozenkov	33449690	37736030	33231170	49254360	31908630	112,8	88,1	148,2	64,7
Strání	50040970	54039330	42020420	42956300	45982040	107,9	77,8	102,2	107,1
Vápenice	3146030	2444750	2422290	23334220	3308330	77,1	99,1	96,3	141,7
Vyškovec	1099190	1748680	2360870	2036700	2350490	159,1	150,5	86,3	115,4

Z výše uvedených tabulek č. 16 a 17. nám údaje říkají, o kolik procent se změnila výše příjmů či výdajů v běžném období (r. 2008-2011) oproti předchozímu roku. např. u obce Březová nejvyšší meziroční nárůst příjmů byl v roce 2010, kdy stoupl na 142,4 % oproti roku 2009, neboli stoupl o 42,4 %. Naopak nejvyšší meziroční pokles příjmů u této obce byl v roce 2011, kdy klesl na 63,6 % oproti roku 2010, neboli klesl o 36,4 %. U výdajů byl meziroční nárůst výdajů v obci Březová nejvyšší v roce 2009, kdy stoupl na 180,5 % oproti roku 2008, neboli stoupl o 80,5 %. Naopak nejvyšší meziroční pokles výdajů v této obci byl v roce 2011, kdy klesl na 51,5 % oproti roku 2010, neboli klesl o 48,5 %.

8.3 Přezkoumávání hospodaření obcí

Přezkoumávání hospodaření obcí není totožné s klasickým auditem, který je nutný ve velkých obchodních společnostech. Toto přezkoumávání se řídí zákonem č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření územních samosprávných celků a dobrovolných svazků obcí. Provádí jej nejčastěji krajský úřad, ale může to být i externí auditorská firma. Přezkoumání může probíhat buď jednorázově, kdy je přezkum prováděn na konci rozpočtového období nebo druhým způsobem, kde je přezkoumávání rozděleno do dílčích částí. Přezkum je prováděn v průběhu běžného roku a na začátku roku následujícího. Velkou výhodou tohoto přezkumu je, že obec může reagovat na zjištěná pochybení a může sjednat nápravu. V našem případě u sledovaných obcí probíhá druhý způsob přezkoumávání hospodaření obcí a je prováděno kontrolory z Krajského úřadu Zlínského kraje, kteří jsou pověřeni řízením přezkoumání. Přezkoumání se zaměřuje na kontrolu údajů, zejména na:

- Údaje o plnění příjmů a výdajů rozpočtu,
- Údaje o nákladech a výnosech činnosti podnikatelské,
- Nakládání s majetkem a jeho evidence.

Výsledek přezkoumání je zpracován ve Zprávě o výsledcích přezkoumání hospodaření, která se se přikládá k závěrečnému účtu a vyvěšuje se na úřední desce. Za rok 2011 byly v jednotlivých obcích zveřejněny tyto Zprávy s výsledky, které jsou uvedeny v níže uvedených tabulkách.

Z uvedených údajů je zřejmé, že u většiny obcí nebyly zjištěny chyby ani nedostatky dle § 10 odst. 3 písm. b) a c) zákona č. 420/2004 Sb. V tomto případě je zde důležitý bod c), který se věnuje nedostatkům, které spočívají v porušení rozpočtové kázně, v neúplnosti, nesprávnosti či neprůkaznosti účetnictví, v pozměňování záznamů nebo dokladů, v porušení povinností či překročení působnosti a neposlední řadě v neodstranění nedostatků, které byly zjištěny při dílčím přezkoumání.

U obce Březová byly zjištěny chyby a nedostatky, které spočívaly v § 10 odst. 3 písm. c) zákona č. 420/2004 Sb., tedy v překročení působnosti a porušení povinností. V roce 2012 byly zjištěny taktéž chyby a nedostatky, které neměly závažnost nedostatků uvedených pod písm. c) § 10 odst. 3 písm. b) zákona č. 420/2004 Sb..

Tab. 18: Zjištěné ukazatele dle § 10 odst. 3 a odst. 4 zákona č. 420/2004 Sb. za rok 2011

Obec	chyby a nedostatky dle § 10 odst. 3 písm. b) a c) zákona č. 420/2004 Sb.	rizika dle § 10 odst. 4 písm. a) zákona č. 420/2004 Sb.
Březová	Byly zjištěny chyby a nedostatky, které spočívaly v překročení působnosti, porušení povinnosti.	Nebyla zjištěna.
Dolní Němčí	Nebyly zjištěny.	Nebyla zjištěna.
Horní Němčí	Nebyly zjištěny.	Nebyla zjištěna.
Lopeník	Nebyly zjištěny.	Nebyla zjištěna.
Slavkov	Nebyly zjištěny.	Nebyla zjištěna.
Starý Hrozenkov	Nebyly zjištěny.	Nebyla zjištěna.
Strání	Byly zjištěny chyby a nedostatky, které spočívaly v neodstranění nedostatků zjištěných při dílčích přezkoumávání	Nebyla zjištěna.
Vápenice	Nebyly zjištěny.	Nebyla zjištěna.
Vyškovec	Nebyly zjištěny.	Nebyla zjištěna.

Zdroj: Zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření obcí, 2013 (vlastní zpracování)

Rozpočet obce Strání pro rok 2011 byl schválen před 1. lednem rozpočtového roku, rozpočtové hospodaření se neřídilo pravidly rozpočtového provizoria v souladu s § 13 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Rozpočet byl v průběhu roku 2011 průběžně upravován a všechny změny rozpočty byly schváleny zastupitelstvem. Rozpočet byl schválen jako přebytkový. U obce Strání skončilo přezkoumání hospodaření za rok 2011 s výhradou a návrhem na nápravná opatření. Při dílčím přezkoumávání hospodaření byly zjištěny chyby a nedostatky, které spočívaly v rozdílech na rozvahových účtech, informace v účetní závěrce nebyly spolehlivé nebo srozumitelné, účetnictví nebylo průkazné, nebyla provedena inventarizace. Některé chyby a nedostatky byly odstraněny, jiné ne. Zejména inventarizaci majetku nebyla věnována dostatečná pozornost. Úkolem zastupitelstva je jmenovat do komisí spolehlivé a důsledné občany, kteří budou dodržovat termíny a zaznamenávat veškeré inventarizační rozdíly. (Zpráva o výsledku přezkoumání hospodaření obce Strání, 2011)

Tab. 19: Zjištěné ukazatele dle § 10 odst. 4 písm. b) zákona č. 420/2004 Sb. za rok 2011

Obec	Podíl pohledávek na rozpočtu ÚC (v%)	Podíl závazků na rozpočtu ÚC (v %)	Podíl zastaveného majetku na celkovém majetku ÚC (v %)
Březová	3,30	8,82	0
Dolní Němčí	3,03	25,89	0
Horní Němčí	3,81	31,64	0
Lopeník	3,77	6,15	0
Slavkov	0,18	9,75	0
Starý Hrozenkov	5,96	6,64	0
Strání	2,87	23,50	1,93
Vápenice	59,75	9,63	0
Vyškovec	0,19	2,60	0

Zdroj: Zprávy o výsledku přezkoumání hospodaření obcí, 2013 (vlastní zpracování)

Ve smyslu ustanovení § 13 odst. 1 písm. b) zákona č. 420/2004 Sb., o přezkoumávání hospodaření, je obec povinna přijmout opatření k nápravě chyb a nedostatků, které jsou uvedeny ve Zprávě o přezkoumávání a podat písemnou zprávu do 15 dnů v orgánech územního celku.

V tabulce č. 19 jsou uvedeny zjištěné ukazatele dle § 10 odst. 4 písm. b) zákona č. 420/2004 Sb. za rok 2011, kdy podíl pohledávek byl nejvyšší u obce Vápenice, 59,75 %. Tento vyšší podíl byl způsoben pohledávkou na splacení kupní ceny za prodej majetku. Splátky byly stanoveny na období 2011-2013. Nejvyšší podíl závazků měla v roce 2011 obec Horní Němčí 31,64 %. Zastavený majetek měla k 31. 12. 2011 obec Strání v podílu 1,93 % z celkového majetku. Obec má poskytnutý úvěr i meziúvěr od ČMSS, který je zajištěn Smlouvou o zřízení zástavního práva k věci nemovité.

Výsledky přezkoumání hospodaření obcí mají vliv na získávání dotací, které obce mohou použít na další svůj rozvoj. Z tohoto pohledu je důležitý rozpočtový výhled obcí.

8.3.1 Rozpočtový výhled na roky 2013 až 2015

Obce pracují s rozpočtovým výhledem dle ustanovení § 3 odst. 1 zákona č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Je předkládán finančním oddělením a projednáván a schvalován zastupitelstvem. V letech 2013 až 2015 prioritou v obcích mikroregionu zůstává dokončit stávající akce, které jsou níže blíže popsány.

Březová

Největší akcí je stavba tělocvičny v základní škole a rozšíření některých místních komunikací a chodníků.

Dolní Němčí

V roce 2013 proběhnou práce s odvodněním hřbitova. V témže roce se počítá s výměnou oken a zateplením budovy požární zbrojnice. V první polovině roku 2014 by měla začít stavba cyklostezky Dolní Němčí – Nivnice.

Horní Němčí

Prioritou je pokračování v dostavbě polyfunkčního domu.

Lopeník

Obec čeká na převod budovy školicího centra od celní správy, které poté začne přestavovat na víceúčelové zařízení pro občany.

Slavkov

Na základě předběžného rozpočtového výhledu jsou plánovány roční příjmy a výdaje ve výši 8,3 mil. Kč. V roce 2013 obec plánuje dostavbu cyklostezky. Další akcí by měla být rekonstrukce zdravotního střediska.

Strání

V roce 2012 obec začala jednu z největších investičních akcí, a to rekonstrukcí čistírny odpadních vod. Celkové náklady na tuto akci se blíží 60 mil. Kč. Větší část bude pokryta z dotace ze Státního fondu životního prostředí. Další velkou akcí bude rekonstrukce úpravní vody, včetně čerpacích stanic a vodojemů.

Starý Hrozenkov

Důležitou akcí obce bude rekonstrukce opěrné zdi u silnice I/50 ve směru ke slovenské hranici v celkové výši 2 mil. Kč. Další akcí je plánována výstavba dětského hřiště.

Vápenice

Na základě předběžného rozpočtového výhledu jsou plánovány roční příjmy a výdaje ve výši 2,12 mil. Kč. V případě získání dotace se obec bude pokračovat v přebudování bývalé budovy pohraniční policie na multifunkční dům.

Vyškovec

Na základě předběžného rozpočtového výhledu jsou plánovány roční příjmy a výdaje ve výši 1,9 mil. Kč. Obec investiční akce zatím neplánuje. Soustředí se pouze na údržbu a opravy místních komunikací.

8.3.2 Předpokládané výnosy daní obcí v roce 2013

Problematika výnosu daní se řeší už od roku 2006, kdy rozdíl v příjmech na občana menší obce byl ve srovnání s Prahou až 6,5 násobný. Po šesti letech se podařilo tento 6,5 násobek snížit na 4,5 násobek. V níže uvedené tabulce jsou předpokládané výnosy daní v roce 2013, které by měly obce MBK obdržet.

Tab. 20: Výnosy daní v roce 2011 a předpokládané výnosy daní v roce 2013

Obec	Výnosy daní v roce 2011 celkem /v Kč/	Výnosy daní v roce 2011 na 1 obyvatele /v Kč/	Předpokládané výnosy daní v roce 2013 celkem /v Kč/	Předpokládané výnosy daní v roce 2013 na 1 obyv. /v Kč/
Březová	8 658 110	8 301	9 340 762	8 956
Dolní Němčí	22 573 330	7 430	26 555 065	8 741
Horní Němčí	7 647 140	9 007	7 972 335	9 390
Lopeník	1 981 710	10 829	1 988 035	10 863
Slavkov	6 170 604	9 034	6 223 310	9 112
St.Hrozenkov	8 631 680	9 281	8 637 398	9 288
Strání	27 726 320	7 585	32 919 522	9 006
Vápenice	1 930 180	9 699	1 938 913	9 743
Vyškovec	1 516 160	10 244	1 615 375	10 915

Zdroj: Svaz měst a obcí, 2013 (vlastní zpracování)

Výpočty pro každou obec vycházejí z hodnot celkového inkasa, které jsou uvedeny v zákoně o státním rozpočtu na rok 2013 a z údajů uvedených ve vyhlášce č. 449/2012 Sb., o podílu jednotlivých obcí na stanovených procentních částech celostátního hrubého výnosu DPH a daně z příjmů, která nabyla účinnosti 1. lednem 2013. Jedná se o počet obyvatel, rozloha k 1. 1. 2012, počet žáků k 30. 9. 2011 a počet zaměstnanců k 1. 12. 2011.

Nejvyšších výnosů daní na 1 obyvatele v roce 2011 dosahovaly obce s počtem do 200 obyvatel (Lopeník, Vyškovec a Vápenice). Naopak obce největší (Strání, Dolní Němčí) dosáh-

ly nejmenšího výnosu daní na 1 obyvatele. Obdobná situace má nastat i v roce 2013. V celkovém souhrnu získají největší obce největší obnos finančních prostředků.

8.4 Základní problémové oblasti obcí a možná řešení

V ČR se nachází cca 6 250 obcí, z toho téměř 80 % tvoří malé obce, tj. do 1000 obyvatel. V našem případě ze sledovaných devíti obcí se jedná o sedm obcí, což je 78 %. Problémy malých obcí je nutné se zabývat, jelikož zejména ekonomické a sociální problémy se dotýkají obyvatel, kteří zde žijí.

Mezi hlavní problémy obcí mikroregionu patří nárůst nezaměstnanosti, protože chybí pracovní příležitosti v obci či blízkém okolí. Největší nezaměstnanost v daném regionu je v malých obcích do 200 obyvatel, a to Lopeníku, Vápenicích a Vyškovci. V těchto malých obcích chybí i technická infrastruktura, což je plynofikace a kanalizace s připojením na čističku odpadních vod. Tyto malé obce se potýkají i s občanskou vybaveností. Chybí zde mateřská a základní škola, zdravotní zařízení, pošta nebo sociální zařízení. Problémem v současné době je rušení pošt na malých vesnicích. Malé obce tak zůstávají závislé na větších obcích v okolí. Situace se jen tak rychle nezmění, protože malé obce se potýkají s nedostatkem finančních prostředků. Většinu příjmů použijí na běžné výdaje, které souvisí s provozem obce. Takže na nějaké investiční akce nejsou prostředky. Malé obce se tak vzhledem k malým finančním prostředkům dostávají do složité situace, kdy nemohou tyto ekonomické a sociální problémy řešit.

8.4.1 Spolupráce obcí

Jednou z možností, jak pomoci z finanční tísně, je možná spolupráce obcí. Tato spolupráce může mít několik forem:

- Spolupráce obce s subjekty v území (MAS)
- Meziobecní spolupráce na regionální úrovni (DSO),
- Národní struktury spolupráce obcí (SMO),
- Spolupráce s obcemi jiných států (Euroregiony, Partnerská obec či město).

K nejčastějším z výše uvedených forem patří dobrovolný svazek obcí, jichž je v ČR evidováno téměř 800. V našem případě zde patří i mikroregion Bílé Karpaty. Účelem DSO je zejména prosazování společných zájmů obcí a vytváření projektů technické infrastruktury.

Výhodou je právní subjektivita a dobrovolnost. Menším omezením je to, že se může jednat pouze o činnosti, které spadají do samostatné působnosti obcí.

Obce mohou také zakládat i právnické osoby. Účelem tohoto uskupení je stabilnější spolupráce v jednotlivých oblastech. Výhodou je taktéž jako u DSO právní subjektivita. Z obcí zmíněného mikroregionu měla zřízenou právnickou osobu obec Strání v letech 2002 – 2011. Tato firma zajišťovala pro obec zejména údržbu místních komunikací, chodníků, veřejného prostranství, veřejného osvětlení nebo údržbu hřbitova. Další její náplní bylo provozování vodovodu a kanalizace v obci, zajištění provozu sběrného dvora nebo služby lesa. Od roku 2011 se s.r.o. ocitlo v likvidaci. Pracovníci, kteří zde pracovali, jsou nyní zaměstnanci obecního úřadu.

Další možnou formou spolupráce jsou uskupení, která vznikají v rámci iniciativy LEADER, která je založena na principu zdola-nahoru, kdy veškeré náměty by měly vycházet z podnětů subjektů a občanů z vesnice. Jedná se o Místní akční skupiny a jde o sdružení právnických osob na úrovni venkovských mikroregionů. Obce spolupracují s firmami ze soukromého sektoru. Nástrojem MAS je aktivní získávání finančních podpory z EU ve formě dotací, které slouží ke zkvalitnění životní úrovně a rozvoje daného regionu. V případě obcí mikroregionu BK patří mezi MAS obce Strání, Dolní Němčí, Březová, Horní Němčí a Slavkov.

V oblasti národní struktury spolupráce obcí se jedná o Svaz měst a obcí, což je zájmové sdružení právnických osob, jehož členy jsou obce a města. Jedním z cílů tohoto seskupení je posilovat ekonomickou samostatnost měst a obcí.

V neposlední řadě formou spolupráce je i spolupráce s partnerskými obcemi Evropy. Mezi obcemi mikroregionu BK této formy spolupráce využívá obec Strání, které udržuje partnerské vztahy s rakouskou obcí Euratsfeld.

9 NÁVRHY K OPTIMALIZACI ROZPOČTU

Na základě provedené analýzy příjmů a výdajů obcí v letech 2007 – 2011 lze navrhnout některá doporučení, která by vedla k optimalizaci rozpočtu, a to na straně příjmové i výdajové. Důležité je mít na mysli, aby byly zajištěny 3 kritéria – účelnost, hospodárnost a efektivnost hospodaření. Obecní zastupitelstvo musí mít jasně definované cíle a priority obce, vytvořený strategický plán rozvoje obce, mít vypracovanou SWOT analýzu a v neposlední řadě musí komunikovat s veřejností a podnikateli.

Příjmová stránka:

- Zlepšení výběru daně z nemovitostí pomocí koeficientu,
- Zvýšení místních poplatků,
- Pronájmy obecního majetku,
- Motivace pro podporu podnikání,
- Podpoření rozvoje cestovního ruchu,
- Účelové dotace,
- Efektivní využití finančních prostředků.

Výdajová stránka:

- Úspory energií,
- Snižování provozních výdajů,
- Personální audity,
- Efektivní příspěvky příspěvkovým organizacím.

9.1 Příjmová stránka

Příjmy jsou nedílnou součástí rozpočtu a obce neustále bojují se získáváním těchto příjmů. Pozitivním v této situaci je zvýšení rozpočtového určení daní, které bylo novelizováno k datu 1. 1. 2013. Jedná se o zvýšení podílů sdílených daní z 21,4 % na 22,96 %. Podle schváleného rozpočtového určení daní, by např. obec Strání měla v roce 2013 obdržet 32 674 000 Kč, což je ve srovnání s rokem 2011 více než o 8 mil. Kč více, v přepočtu na jednoho obyvatele by částka měla dosáhnout 9 000 Kč. Jestli obec obdrží takovou částku, je závislé zejména na počtu samostatně výdělečných osob se sídlem na území obce, velikosti katastru obce a počtu trvale hlášených osob. Úkolem obce by tedy mělo být, přilákat do obce více živnostníků, například i tím, že nabídne výhodné pronájmy či odkupy movité-

ho majetku, které má obec ve svém vlastnictví. Důležitým úkolem je udržet dosavadní počet obyvatel a ještě další obyvatele přilákat na své území. V této oblasti byla velmi úspěšná obec Dolní Němčí, která v minulých letech nabídla za velmi výhodné podmínky odkupy pozemků a přilákala tím do obce několik dalších, zejména mladých rodin s dětmi.

9.1.1 Zlepšení výběru daně z nemovitostí pomocí koeficientu

Daňové příjmy patří mezi největší zdroj finančních prostředků pro obec. Obce získávají daňové příjmy dvojího druhu. Mezi sdílené daně patří DPH, DPFO a DPPO, u kterých je zákonem stanoven procentuální podíl, který patří dané obci. V této oblasti obec nemůže ovlivnit vlastním rozhodováním jejich výši. Výlučnou daní, u které je obec příjemcem sto-procentního výnosu už od roku 1993, což je od počátku vzniku RUD, je daň z nemovitostí, která se platí ze staveb a pozemků. Vyměřuje se za zdaňovací období dopředu, vždy k 1. lednu. Díky této dani je schopna obec navýšit své příjmy od roku 2009, a to tím, že u této daně si může nastavit **místní koeficient**, který se vztahuje na určitý druh nemovitostí a jímž se násobí celková daňová povinnost poplatníka. Výše koeficientu je v rozmezí 2-5 a závisí na rozhodnutí zastupitelů, kteří navrhnou, jaká velikost koeficientu se bude v obci používat. Koeficienty stanovuje obec obecně závaznou vyhláškou. Ta musí nabýt účinnosti nejpozději 1. ledna následujícího roku a platnosti nejpozději 1. srpna předchozího zdaňovacího období. V současnosti žádná z obcí mikroregionu tohoto místního koeficientu nevyužívá.

Tab. 21: Zavedení nejmenšího místního koeficientu u nemovitostí

Obec	Příjmy na základě zákonného koeficientu (v Kč)	Příjmy na základě místního zvýšeného koeficient „2“ (v Kč)
Březová	301 080	602 160
Dolní Němčí	1 335 520	2 671 040
Horní Němčí	759 770	1 519 540
Lopeník	303 400	606 800
Slavkov	727 730	1 455 460
Starý Hrozenkov	293 930	587 860
Strání	1 416 930	2 833 860
Vápenice	201 200	402 400
Vyškovec	148 150	296 300

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

9.1.2 Zvýšení místních poplatků

Další možnou variantou jak zvýšit příjmy do rozpočtu, je **navýšení místních poplatků**. Soustavu místních poplatků upravuje zákon č. 565/1990 Sb., o místních poplatcích. Jedná se o povinnou platbu, o jejímž zavedení si rozhoduje obec sama, má fakultativní charakter. V současné době obce vybírají poplatek ze psů, z veřejného prostranství, ze vstupného nebo poplatek za svoz odpadu (za provoz systému shromažďování, sběru, přepravy, třídění, využívání a odstraňování komunálních odpadů). Poplatek za svoz odpadu může být navýšen na 500 Kč/osobu za rok. Dalším poplatkem, který by zastupitelstvo mohlo navýšit, je poplatek za psa. V současné době je stanoven v obcích tento poplatek ročně ve výši od 50 Kč do 200 Kč za jednoho psa. Obec by mohla zvýšit daný poplatek až několikanásobně, výše poplatku může dosahovat až 1 500 Kč. Dalším příjmem do obecní pokladny by mohlo být zvýšení místního poplatku za využívání veřejného prostranství. Obce vlastní několik veřejných prostranství a poplatky vybírá podle několika druhů. V prvním případě poplatek činí i za každý započatý m² a za každý započatý den částku mezi 2-10 Kč. V druhém případě je stanoven poplatek paušální částkou od výše 100 Kč/měsíc. Od roku 2011 vstoupila v platnost novela o místních poplatcích v souvislosti s novým daňovým řádem a tím mohou obce pružněji reagovat na okolnosti ohledně místních poplatků. Obecně závazné vyhlášky mohou měnit dle potřeby. Je proto nutné věnovat se obecně závazným vyhláškám více než doposud.

9.1.3 Pronájmy obecního majetku a motivace pro podporu podnikání

V další oblasti, ve které by obce mohly získat více prostředků, je navýšení nedaňových příjmů a to konkrétně u **pronájmu obecního majetku** nebo sportovního či kulturního zařízení. Téměř v každé z obcí se vyskytují nevyužité pozemky a prostory, které lze nabídnout případným zájemcům k pronájmu. Tyto příjmy z pronájmu majetku by se mohly pro obec stát stabilním a dlouhodobým příjmem. Obec Strání hledá způsob jak využít volných budov bývalé celnice na česko-slovenské hranici. Tuto budovu obec získala od Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových. S takovýmto majetkem může obec naložit podle svého uvážení, má to však výjimku, že po dobu deseti let, nesmí tento majetek prodat. V jedné z částí budovy se dnes už nachází směnárna. Obec dále musí hledat zájemce, kteří by se do dalších částí budovy nastěhovali.

S pronájmem obecního majetku souvisí i možná varianta příjmů pro obecní rozpočet, a to je **motivace pro podporu podnikání**. Konkrétně obec Strání leží na frekventovaném tahu u slovenských hranic a tím může přilákat i podnikatele ze Slovenska. Příkladem této motivace pro podporu podnikání může být vytvoření podnikatelských inkubátorů, vybudování průmyslové zóny. Této možnosti využila sousední obec Slavkov (680 obyvatel), která vybuvovala průmyslovou zónu, kde má sídlo jedna akciová společnost a tři společnosti s ručením omezením, jejichž předmět podnikání se soustředí především na automobilový a elektrotechnický průmysl, plasty, obráběčství nebo zámečnictví. Spolu s dalšími drobnými podnikateli tak vytvořily pracovní místa pro 120 osob. Výsledkem motivace pro podporu podnikání bude zvýšení daňových výnosů pro obec (DPFO a daň z nemovitostí) a zvýšení zaměstnanosti, což přinese nižší spotřebu sociálních výdajů.

9.1.4 Podpora rozvoje cestovního ruchu

Obec Strání je známá i bohatými folklórními tradicemi. V obci se nachází několik folklórních kroužků, které pokračují ve šlépějích odkazů předků a předávají poznatky o tradicích a zvycích této obce. Výsledkem jsou vystoupení u nás i v zahraničí, z nichž největší je Festival masopustních tradic, který patří k největším masopustním festivalům v ČR, pořádaný každoročně už od roku 1987. Tohoto festivalu se účastní i hosté ze zahraničí. Díky této aktivitě se obec dostává do povědomí zahraničních turistů, kteří zavítají do této oblasti. Obec Strání i ostatní obce mikroregionu se nachází v biosférické oblasti Bílých Karpat s dobrými podmínkami pro agroturistiku. V obcích jsou naučné stezky, přírodní památky, v některých obcích jsou vybudovány cyklostezky. Cílem obcí je tedy **rozvíjet cestovní ruch**, který je v obcích na nízké úrovni. Ve Strání byla tato situace dána donedávna zejména i tím, že obci chyběly dostatečné ubytovací kapacity. Díky dotacím se podařilo v loňském roce dostavět obecní penzion s restaurací, kde je k dispozici 30 lůžek v 8 pokojích hotelového typu. V prostorách penzionu jsou k dispozici dva sály s kapacitou 150 osob a 4 salonky s kapacitou 40 osob. Penzion je vhodným místem na pořádání společenských a firemních akcí, školení, teambuildingů. Strání je proslulé nejenom lidovou kulturou, ale i výrobou ručně vyráběného skla a v neposlední řadě i přírodou, která obec obklopuje. Úkolem zastupitelstva v následujících letech by mělo být rozvíjení cestovního ruchu a přilákání turistů do této oblasti. Vodítkem by mohla být Koncepce státní politiky cestovního ruchu v ČR na období 2014-2020, která byla schválena vládou v březnu 2013. Hlavním úkolem této kon-

cepcí je zvyšování konkurenceschopnosti odvětví cestovního ruchu na národní i regionální úrovni. Součástí Koncepcí je i změna dotační politiky, která se zaměřuje na využívání nových finančních nástrojů, zejména zvýhodněných úvěrů.

9.1.5 Účelové dotace a efektivní využití finančních prostředků

Co se týká oblasti dotací, některé obce v letech 2007 – 2011 vynaložily velké úsilí o získání dotačních titulů, ať už se jedná o dotace získané z rozpočtu Zlínského kraje, ze státního rozpočtu, z MF, MMR, SFŽP nebo Fondu soudržnosti. Nejaktivnějšími obcemi v dotační politice byly obce Dolní Němčí a Strání, kterým se podařilo během pěti let získat několik desítek mil. Kč. I nadále by obce měly pokračovat v aktivitách získávání dotací, zejména finančních prostředků z EU. Musí si však dávat pozor na výběr dotace, není vhodné, aby se pouštěly do jakéhokoliv projektu. Vždy je důležité zvážit výhodnost a hlavně účelnost projektu. Následující programovací období začne 1. 1. 2014 a bude trvat do 31. 12. 2020.

V neposlední řadě další možností získání finančních prostředků pro obce je možnost získání i **příjmů z podnikání**. Pokud by obec měla volné finanční prostředky, mohla by je zhodnotit formou termínovaného vkladu nebo investicemi do cenných papírů. Tato forma podnikání je pro obec určitým rizikem. Některé obce či města se touto cestou vydali s negativním výsledkem. V současnosti se obce snaží vyjednat s bankami výhodnější úročení vkladů na běžných účtech. Pokud by se obec rozhodla investovat do dluhopisů, tak jedinečně do bezpečných finančních a dobře likvidních nástrojů, jako jsou státní dluhopisy.

9.2 Výdajová stránka

Objem výdajů územních rozpočtů neustále roste kvůli zvýšené odpovědnosti za zabezpečování a financování veřejného sektoru. Zdaleka ne všechny výdaje mohou zastupitelé ovlivnit. Část rozpočtu jsou povinné výdaje, např. výdaje v sociální oblasti, které jsou striktně předepsány zákony.

9.2.1 Snižování provozních výdajů a personální audity

U většiny obcí mikroregionu lze vysledovat, že v letech 2007 – 2011 docházelo ke zvyšujícímu se trendu běžných výdajů. Nejvyšší položkou této oblasti byly **výdaje na místní správu**, kde je možnost omezit finanční prostředky např. v oblasti platů zaměstnanců, personálních zdrojů, ošatného, pojištění, volby levnějších telefonních tarifů. Účinnou formou

získání informací o personálních zdrojích, tedy zaměstnancích, představují **personální audity**. Výstupy z těchto auditů se dají použít k optimalizaci obce. Dalším možným využitím je hodnocení správy pomocí metod **Benchmarking nebo CAF**. V případě Benchmarkingu se jedná o metodu, kdy jsou porovnávány činnosti různých subjektů v podobných činnostech. Výsledkem je skutečnost, že ostatní se učí od subjektu, který činnosti provádí nejlépe. U metody CAF je základem sebehodnocení.

9.2.2 Úspory energií

Další velkou položkou ve výdajové části rozpočtu jsou **energie**, jejichž výše neustále roste. V této oblasti se obce snaží hledat úspory, ale problémem obcí mikroregionu Bílé Karpaty je zastaralý systém veřejného osvětlení. Některé obce mají v plánu do budoucna modernizovat osvětlení, čekají na rok 2015, kdyby na český trh měly přijít nová úspornější LED svítidla, jejichž životnost se pohybuje kolem 13 let a uspoří až 60 % finančních prostředků. V současnosti by obce měly alespoň omezit noční svícení na méně frekventovaných částech obce. Obce mají i ve svém majetku větší část budov, proto je vhodné investovat do **energetických auditů**, nechat si vypracovat program energetických úspor.

Tab. 22: Zavedení LED osvětlení

Obec	Výdaje za osvětlení v roce 2011 (v Kč)	Roční úspora 60% (v Kč)	Úspora za 13 let (v Kč)
Březová	329 330	197 598	2 568 774
Dolní Němčí	849 200	509 520	6 623 760
Horní Němčí	277 740	166 644	2 166 372
Lopeník	28 890	17 334	225 342
Slavkov	198 140	118 884	1 545 492
Starý Hrozenkov	292 590	175 554	2 282 202
Strání	830 460	498 276	6 477 588
Vápenice	821 130	492 678	6 404 814
Vyškovec	140 540	84 324	1 096 212

Zdroj: Rozpočty obcí (vlastní zpracování)

V neposlední řadě lze snížit výdaje u obcí i tím, že se budou **efektivněji poskytovat příspěvky** pro příspěvkové organizace.

Tím, že obec získá více finančních prostředků do svého rozpočtu, pomůže ekonomické situaci v obci. Ta bude moci více investovat i v drobných zakázkách, zejména co se týká cest, chodníků, hřišť. Protože několik malých investic je pro rozvoj ekonomiky lepší, než jedna velká stavba, která stojí miliony.

Na závěr lze říci, že v oblasti kontrolní je nutné zvýšit **frekvenci auditů výkonnosti a zlepšit systém vyhodnocování dotačních titulů**. V oblasti transparentnosti je potřeba zlepšit rozpočtovou dokumentaci ve srozumitelnější podobě, aby ji pochopili i běžní občané.

9.3 Inspirace ze zahraničí

Na základě osobního setkání se starostou slovenské obce se zmíním o rozdílech mezi českou a slovenskou právní úpravou tvorby rozpočtu. Slovenská právní úprava dle zákona č. 583/2004 Sb., o rozpočtových pravidlech územnej samosprávy vymezuje pojem viacročný rozpočet. Jedná se o střednědobý ekonomický nástroj finanční politiky obce, ve kterém jsou vyjádřeny záměry rozvoje území a potřeb obyvatelů na tři roky dopředu. Jsou tedy jasně daná pravidla, že rozpočtové výdaje nesmí po dobu rozpočtového provizoria překročit v každém měsíci 1/12 rozpočtových výdajů minulého roku. V Česku tato pravidla nastavena nejsou. Z tohoto důvodu se domnívám, že slovenská právní úprava je lépe zpracována. Už jen z toho důvodu, že díky komunálním volbám do obecních zastupitelstev dochází k obměně zastupitelů, kteří mnohdy nemají přehled o dané problematice, a tím může vzniknout situace, že se rozpočet nestihne schválit před 1. lednem. Jelikož v české právní úpravě nejsou nastaveny přesně pravidla, jak má rozpočtové provizorium vypadat, mohlo by docházet ke komplikacím práce zastupitelstva. Hlavní rozdíl je zejména v míře volnosti sestavování rozpočtu. Dalším rozdílem mezi českou a slovenskou úpravou rozpočtu je tzv. programové rozpočtování, které je na Slovensku v platnosti od roku 2009. Tento rok byl pro Slovensko také významný už tím, že začala platit nová měna euro a samosprávy začaly pracovat s novým účetnictvím. Nový rozměr rozpočtového programování je přehlednější, podporuje více poslání samosprávy a efektivněji propojuje strategické plány a výdaje obce s jasným určením. Navíc obyvatelům obce poskytuje více informací o výdajích a činnostech samosprávy. V České republice tento systém programového rozpočtování chybí. Momentálně způsob sestavování rozpočtů je založen na základě setrvačnosti podle

položek, které se většinou nemění. Tímto pádem nejsou dány přesné cíle obce a efektivnější využití finančních prostředků. (Moderní obec, 2008, č. 9)

Jak už jsem se několikrát zmínila, je velmi důležitá komunikace zastupitelů a občanů. Podávat občanovi informace, což v našem případě se myslí rozpočet, jednoduše a srozumitelně, je téma, které se řeší nejenom v ČR. Je to téma, které například ve Francii řeší tak, že celý rozpočet je zpracováván do psaného textu, nikoli do tabulky plné čísel rozpočtové skladby, které občan stejně u nás nerozumí. Nebo ve Velké Británii podporují tzv. sousedská fóra, kdy radnice pravidelně organizuje setkání občanů s představiteli obce či města. Tam se dozvídají, co obyvatele trápí. Na rozdíl od jednání zastupitelstev, mají tato setkání svůj scénář, kterému řadový občan rozumí. Těchto setkání se účastní čím dál více občanů. (<http://www.komunikujici-mesto.cz>, 25. 05. 2013)

9.4 Shrnutí analytické části

Na základě provedené analýzy příjmů a výdajů obcí mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007-2011 jsem zjistila, že nejvýznamnější a největší podíl příjmů tvořily daňové příjmy (50 %), které dosáhly svého maxima v roce 2008 z důvodu novely rozpočtového určení daní. Druhou největší část obecních příjmů tvořily dotace ve výši 25 %, které jsou velmi důležitým zdrojem financování obcí. Výše přijatých dotací se u obcí velmi lišila. Vše bylo závislé na tom, jak obce využívaly dotační politiku. Pokud se podíváme na námi sledované obce, tak se výše přijatých dotací pohybovala u jednotlivých obcí v daných letech od 1 % do 61 % celkových příjmů. Nejaktivnějšími obcemi v této oblasti byly obce Dolní Němčí, Strání a Starý Hrozenkov. Třetí neméně důležitou oblastí příjmů byly nedaňové příjmy, zejména příjmy z vlastní činnosti a z pronájmu majetku. Tyto příjmy se podílely na celkových příjmech 23 %. Největších příjmů z této činnosti dosahovala obec Starý Hrozenkov, která pronajímá kulturní zařízení, sportovní halu či nebytové prostory. Nejmenší položkou v celkových příjmech tvořily kapitálové příjmy, a to pouhá 2 %, z čehož jsem usoudila, že obce těchto příjmů z prodeje dlouhodobého majetku nevyužívají.

Po stránce výdajové se běžné výdaje podílely 62 % a kapitálové výdaje 38 % z celkových výdajů. Největší část výdajů všech obcí mikroregionu směřovala na činnost místní správy a místních zastupitelských orgánů. Další výdajové položky se týkaly oblasti školství, bytového hospodářství, odpadového hospodářství. Nejaktivnějšími obcemi byly opět velké obce Dolní Němčí, Strání či Starý Hrozenkov, které pokračovaly v investování minulých let.

Jednalo se zejména o pořizování investic do vodovodů, kanalizací, pozemních komunikací. Dále probíhaly rekonstrukce základních a mateřských škol.

Každá obec je svým způsobem specifická a tím pádem i potřeby obce se různí. Co mají však všechny obce stejné, je nízké zapojování veřejnosti do rozpočtového procesu. Udělala jsem si průzkum mezi občany uvedených obcí a zeptala jsem se jich, zda chodí na zasedání zastupitelstev a zda vůbec mají představu, co se tam projednává. Většina občanů odpověděla, že zbytečně proseděli na zastupitelstvu dlouhé hodiny a ne vždy rozuměli tomu, o čem se zastupitelé bavili. Vysvětlila jsem občanům, že nemusí být zrovna ekonomové, ale stačí pochopit základní strukturu systému a zapojovat se do diskusí. Sama jsem se byla podívat na několik zasedání zastupitelstev a zjistila jsem, že občané se těchto zasedání téměř neúčastní.

Problém nízkého zapojování veřejnosti do rozpočtového procesu není pouze v našem mikroregionu, jedná se o problém celorepublikový, o čemž svědčí průzkum provedený v roce 2008 firmou Transparency International – Česká republika, který proběhl mezi několika obcemi ČR s obdobným výsledkem. Cílem tohoto průzkumu bylo zjistit, jaké informace má veřejnost o rozpočtovém procesu a jak se do tohoto procesu zapojuje. Výsledkem bylo, že část obyvatel se o rozpočtovou problematiku zajímá, ale problémem je pro ně způsob, jakým jsou rozpočty zveřejňovány. Většinou se jedná o holé tabulky plné čísel, kterým občané málo rozumí. Mělo by být tedy snahou a cílem zvýšit úroveň zpracování rozpočtové dokumentace a seznámit laickou veřejnost s procesem tvorby rozpočtu a fungování obce. (Císařová, 2008, s. 79)

ZÁVĚR

Cílem diplomové práce bylo analyzovat příjmy a výdaje rozpočtů obcí mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007 – 2011 a navrhnout možná řešení, která by vedla k optimalizaci rozpočtů.

Teoretická část byla věnována hlavním pojmům a dokumentům, které souvisí s hospodařením obcí. Zaměřila jsem se na rozpočtový proces, příjmy a výdaje rozpočtu, rozpočtové určení daní a zadluženost obcí.

Praktická část začínala seznámením se s územím mikroregionu Bílé Karpaty, po němž následovala analýza příjmů a výdajů daných obcí v letech 2007 – 2011, z nichž největší pozornost jsem věnovala daňovým příjmům, protože představují největší část příjmů pro obce a běžným výdajům, které slouží k financování běžných, většinou pravidelně se opakujících potřeb obce.

V oblasti příjmové, díky novele RUD, došlo k posunu daňových příjmů na 1 obyvatele, kdy si nejvíce polepšily malé obce. Konkrétně u obcí Lopeník, Vápenice a Vyškovec je v následujících letech velmi důležitý příjem do rozpočtu obce, jelikož v těchto obcích chybí technická infrastruktura, což je plynofikace a kanalizace s připojením na čističku odpadních vod. Tyto malé obce se potýkají i s občanskou vybaveností. Chybí zde mateřská a základní škola, zdravotní zařízení, pošta nebo sociální zařízení. Kvůli nízkým příjmům v minulosti byl podíl kapitálových výdajů v těchto obcích minimální. Doufáme, že v následujících letech se situace u těchto malých obcí změní a díky daňovým příjmům a dotacím si obce vybudují alespoň základní vybavení.

Údaje z příjmové a výdajové části byly srovnány a vyhodnoceny pomocí vhodných ukazatelů. Například díky řetězovým ukazatelům se dalo určit, o kolik procent se změnila výše příjmů či výdajů v běžném období oproti předchozímu roku. Na základě monitoringu hospodaření obcí bylo zjištěno, že ke konci roku 2011 žádná z obcí mikroregionu Bílé Karpaty nepřekročila ukazatel dluhové služby 30%. Většina z obcí má vůči svým občanům sice určitý dluh, ale jeho výše není nesplacitelná. Dále při hodnocení hospodaření obcí jsem vycházela ze Zpráv o přezkoumávání hospodaření obce, které prováděli v daných obcích kontroloři z Krajského úřadu Zlínského kraje. Zaměřovali se především na údaje o plnění příjmů a výdajů rozpočtu, nakládání s majetkem a jeho evidence. Na základě provedených kontrol byly zjištěny u dvou (Strání, Březová) z devíti obcí mikroregionu v roce 2011 chy-

by a nedostatky, které měly být odstraněny a obec měla přijmout opatření k nápravě těchto chyb a nedostatků. Náprava těchto chyb je velmi důležitá, neboť výsledky hospodaření mají vliv mimo jiné na získání dotací a tím na rozvoj obce.

V závěru praktické části byla navržena možná opatření, vedoucí k optimalizaci rozpočtů obcí. Praktické návrhy jsem aplikovala na obci Strání, která je v daném regionu obcí největší, co se rozlohy týče a nejlidnatější.

Práce byla psána jak pro zastupitele, tak pro běžné občany, kterým není lhostejné hospodaření obce. Zjistila jsem, že pro laickou veřejnost představují pojmy kolem rozpočtu a způsob zveřejňování rozpočtů velkou neznámou. Navíc značná část zastupitelů nemá ekonomické vzdělání nebo speciální znalosti o problematice rozpočtů. Proto je nutné vyvíjet úsilí na obecní zastupitele, kteří dané problematice rozumí, aby tyto dokumenty byly předkládány ve srozumitelnější formě než doposud. Ve většině případů jde o zveřejňování tabulek plné čísel z rozpočtové skladby, které zachycují příjmy a výdaje. Laická veřejnost rozpočtovou skladbu nezná, a tudíž není schopná orientovat se v těchto dokumentech.

Závěrem lze říci, že obce mikroregionu Bílé Karpaty se snažily dodržet základní tři kritéria – účelnost, hospodárnost a efektivnost hospodaření. Do budoucna je nadále velmi důležité, aby občané měli zájem o hospodaření své obce a měli by klást představitelům obce základní otázky, které se týkají vynakládání obecních prostředků – kolik, komu, proč a jak. A naopak zastupitelstva by měla komunikovat s občany a řešit běžné problémy, které souvisí např. se vzděláním, dopravou, bydlením, životním prostředím či kriminalitou. Protože smyslem veřejné správy je přiblížit správu lidem a poskytovat kvalitní služby.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Monografie

- [1] CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL, *Průvodce komunálními rozpočty*. 1. vyd. Praha: Transparency International, 2008. 94 s. ISBN 978-80-87123-06-5.
- [2] ČEŠKOVÁ, Magdalena a Jan KINŠT, *Rozpočtová skladba v roce 2011*. 4. rozš. vyd. Olomouc: Anag, 2011. 277 s. ISBN 978-80-7263-638-9.
- [3] LORENC, Jiří, *Rozpočtová skladba 2007 pro územní samosprávné celky*. 2. rozš. vyd. Polešovice: M Lordy, 2006. 307 s. ISBN: 80-239-7889-6
- [4] LORENC, Jiří a Jana KAŠPÁRKOVÁ, *Rozpočtová skladba 2012 pro územní samosprávné celky*. 4. vyd. Polešovice: M Lordy, 2012. 400 s. ISBN: 978-80-260-2148-3
- [5] PEKOVÁ, Jitka. *Finance územní samosprávy: Teorie a praxe v ČR*. 1. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR., 2011. 588 s. ISBN 978-80-7357-614-1.
- [6] PEKOVÁ, Jitka. *Hospodaření a finance územní samosprávy*. 1. vydání. Praha: MANAGEMENT PRESS, 2004. 375 s. ISBN 80-7261-086-4.
- [7] PROVAZNÍKOVÁ, Romana, *Financování měst, obcí a regionů*. 1. vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2007. 280 s. ISBN 978-80-247-2097-5
- [8] PROVAZNÍKOVÁ, Romana, *Financování měst, obcí a regionů: Teorie a praxe*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: GRADA Publishing, a.s., 2009. 304 s. ISBN 978-80-247-2789-9
- [9] WOKOUN, René, et al., 2008. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. 2. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 455 s. ISBN 978-80-7380-086-4.

Periodika

[10] OBEC A FINANCE. Praha: Triada, 2012, č. 5, ISSN 1211-4189.

[11] OBEC A FINANCE. Praha: Triada, 2013, č. 2, ISSN 1211-4189.

Internetové zdroje a elektronické články

[12] ADMINISTRATIVNÍ REGISTR EKONOMICKÝCH SUBJEKTŮ ARES, 2013. Mfcr.cz. [online]. [cit. 2013-05-25]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/ares/ares.html.cz>

[13] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2013. Czso.cz [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabdetail.jsp?kapitola_id=5&pro_1_154=592617

[14] ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD, 2013. Czso.cz [online]. [cit. 2013-03-25]. Dostupné z: http://www.czso.cz/lexikon/mos_vdb_nsf/okresy/CZ0722/

[15] DENÍK VEŘEJNÉ SPRÁVY. Hospodaření obcí podle velikostních skupin (příjmová část rozpočtu) In: Deník veřejné správy [online]. 29. 12. 2011 [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: <http://denik.obce.cz/clanek.asp?id=6521067>

[16] FINANCE A ROZPOČET. Finance a rozpočet. [online]. [cit. 28-3-2013]. Dostupné z: <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/data/fileBank/6247f517-db36-41ff-4d1d28ad65b6.pdf>

[17] MAS Východní Slovácko: Oficiální internetové stránky Místní akční skupiny [online]. 2011. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: <http://masvychodnislovacko.eu/launch.php?s=page&ID=23>

[18] GENERÁLNÍ FINANČNÍ ŘEDITELSTVÍ. Daňový portál finanční správy. [online]. [cit. 28-3-2013]. Dostupné z: http://adisspr.mfcr.cz/adisc/adis/idpr_pub/izdr/izdr.faces

[19] MEZINÁRODNÍ INSTITUT MARKETINGU, KOMUNIKACE A PODNIKÁNÍ. Rozpočty – zahraniční inspirace. Komunikující město. [online]. 2011. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: <http://www.komunikujici-mesto.cz/index1.php>

[20] MIKROREGION BÍLÉ KARPATY: Oficiální internetové stránky mikroregionu [online]. 2012. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: <http://www.bile-karpaty.cz/>

- [21] MINISTERSTVO FINANCÍ ČR - ÚFIS – monitoring hospodaření obcí [online]. 2001 [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.info.mfcr.cz/cgi-bin/ufis/iufismon/index.pl>
- [22] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ České republiky. Koncepce státní politiky v cestovním ruchu v ČR na období 2014-2020. [online]. [cit. 2013-04-28]. Dostupné z: <http://www.mmr.cz/cs/Podpora-regionu-a-cestovni-ruch/Cestovni-ruch/Koncepce-Strategie/Koncepce-statni-politiky-cestovniho-ruchu-v-CR>
- [23] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ České republiky. Strukturální fondy. [online]. [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.strukturalni-fondy.cz/cs/Fondy-EU/Programy-2007-2013>
- [24] MINISTERSTVO VNITRA České republiky. V novém roce nové rozdělení daní pro obce. [online]. [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/v-novem-roce-nove-rozdeleni-dani-pro-obce.aspx>
- [25] MODERNÍ OBEC: Tesař, L : Jak zvýšit příjmy obcí a měst, aneb Sedm praktických rad. [online]. 2008. [cit. 2013-06-02]. Dostupné z: <http://moderniobec.ihned.cz/c1-23098950-jak-zvysit-prijmy-obci-a-mest-aneb-sedm-praktickych-rad-1>
- [26] MODERNÍ OBEC: Gáfríková, O.: Slovenská novinka: Programové rozpočtování. [online]. 2008. [cit. 2013-06-02]. Dostupné z: [http://moderniobec.ihned.cz/index.php?p=C00000_d&&article\[id\]=27035880](http://moderniobec.ihned.cz/index.php?p=C00000_d&&article[id]=27035880)
- [27] OBEC BŘEZOVÁ: Oficiální stránky obce Březová [online]. 2008. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: <http://www.obecbrezova.cz/>
- [28] OBEC DOLNÍ NĚMČÍ: Oficiální stránky obce Dolní Němčí [online]. 2008. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: <http://www.dolni-nemci.cz/>
- [29] OBEC HORNÍ NĚMČÍ: Oficiální stránky obce Horní Němčí [online]. 2007. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z: <http://www.horninemci.cz/>
- [30] OBEC LOPENÍK: Oficiální stránky obce Lopeník [online]. 2012. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z <http://www.obec-lopenik.cz/>
- [31] OBEC SLAVKOV: Oficiální stránky obce Slavkov [online]. 2012. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z [http://www.obecslavkov.cz/ /](http://www.obecslavkov.cz/)
- [32] OBEC STRÁNÍ: Oficiální stránky obce Strání [online]. 2007. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z <http://www.strani.cz/>

- [33] OBEC STARÝ HROZENKOV: Oficiální stránky obce Starý Hrozenkov [online]. 2013. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z <http://www.staryhrozenkov.cz/>
- [34] OBEC VÁPENICE: Oficiální stránky obce Vápenice [online]. 2013. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z <http://www.vapenice.cz/>
- [35] OBEC VYŠKOVEC: Oficiální stránky obce Vyškovec [online]. 2013. [cit. 2013-05-12]. Dostupné z <http://www.vyskovec.cz/>
- [36] REFERENDUM 2013: Obce mohou regulovat hazard In: Deník referendum [online]. [cit. 2013-05-20]. Dostupné z: <http://www.denikreferendum.cz/clanek/15334-obce-mohou-regulovat-hazard-rozhodl-ustavni-soud>
- [37] ROZPOČET VEŘEJNĚ: Rozpočty obcí. [online]. [cit. 2013-05-20]. Dostupné z: <http://www.rozpocetobce.cz/seznam-obci/592617>
- [38] SDRUŽENÍ MÍSTNÍCH SAMOSPRÁV. Dopis ministra Miroslava Kalouska. [online]. [cit. 2013-03-28]. Dostupné z http://www.smscr.cz/content/soubory/tymy.../00579_16_listopad_2012.pdf
- [39] SPOLEK JURISTIC: Samostatná a přenesená působnost obce. [online]. [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: <http://spravni.juristic.cz/154292/clanek/spravni2.html>
- [40] SVAZ OBCÍ A MĚST ČR: Předpokládané daňové výnosy obce v roce 2013. [online]. [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: <http://spravni.juristic.cz/154292/clanek/spravni2.html>
- [41] SVAZ OBCÍ A MĚST ČR: Předpokládané daňové výnosy obce v roce 2013. [online]. [cit. 2013-03-28]. Dostupné z: <http://www.smocr.cz/kalkulacka-rud/>
- [42] TOP 09: Rozpočtové určení daní. [online]. [cit. 2013-05-28]. Dostupné z: <http://www.obcelidem.cz/>
- [43] TRANSPARENCY INTERNATIONAL ČR: Průvodce komunálními rozpočty. [online]. [cit. 2013-04-25]. Dostupné z: http://www.transparency.cz/doc/kr_pruvodce2008.pdf

Právní předpisy

- [44] ČESKO. Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: [http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-\(obecnizrizeni\).html](http://www.zakonycr.cz/seznamy/128-2000-sb-zakon-o-obcich-(obecnizrizeni).html)

[45] ČESKO. Zákon č. 243/2000 Sb., o rozpočtovém určení výnosů některých daní územním samosprávným celkům a některým státním fondům, ve znění pozdějších předpisů (zákon o rozpočtovém určení daní). Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-243>

[46] ČESKO. Zákon č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Dostupné z: <http://www.vzdelanyzastupitel.cz/elearning/plne-texty-zakonu/zakon-c-250-2000-sb-o-rozpocetovych-pravidlech-uzemnich-rozpocetovych-rozpocetu.aspx>

[47] ČESKO. Zákon č. 338/1992 Sb., o dani z nemovitostí, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z <http://zakony.kurzy.cz/338-1992-zakon-o-dani-z-nemovitosti/>

[48] ČESKO. Zákon č. 586/1992 Sb., o dani z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z <http://zakony.kurzy.cz/586-1992-zakon-o-danich-z-prijmu/>

[49] ČESKO. Vyhláška č. 323/2002 Sb., o rozpočtové skladbě, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné z: <http://www.mfcr.cz/cs/legislativa/legislativni-dokumenty/2002/vyhlaska-c-323-2002-sb-3461>

[50] SLOVENSKO. Zákon č. 583/2004 Sb., o rozpočtových pravidlách územnej samosprávy a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Dostupné z: <http://fastsearch.mfsr.sk/mfsr/?query=.+Z%c3%a1kon+%c4%8d.+583%2f2004+Sb.%2c+o+rozpo%c4%8dtov%c3%bdch+pravidl%c3%a1ch+%c3%bazemnej+samospr%c3%a1vy+a+o+zmene+a+doplnen%c3%ad+niektor%c3%bdch+z%c3%a1konov>

Ostatní zdroje

[51] OBEC BŘEZOVÁ. *Rozpočet obce Březová (2007 – 2011)*

[52] OBEC DOLNÍ NĚMČÍ. *Rozpočet obce Dolní Němčí (2007 – 2011)*

[53] OBEC HORNÍ NĚMČÍ. *Rozpočet obce Horní Němčí (2007 – 2011).*

[54] OBEC LOPENÍK. *Rozpočet obce Lopeník (2007 – 2011)*

- [55] OBEC SLAVKOV. *Rozpočet obce Slavkov (2007 – 2011)*
- [56] OBEC STARÝ HROZENKOV. *Rozpočet obce Starý Hrozenkov (2007 – 2011)*
- [57] OBEC STRÁNÍ. *Rozpočet obce Strání (2007 – 2011)*
- [58] OBEC VÁPENICE. *Rozpočet obce Vápenice (2007 – 2011)*
- [59] OBEC VYŠKOVEC. *Rozpočet obce Vyškovec (2007 – 2011)*
- [60] OBEC BŘEZOVÁ. *Závěrečný účet Březová (2007 – 2011)*
- [61] OBEC DOLNÍ NĚMČÍ. *Závěrečný účet Dolní Němčí (2007 – 2011)*
- [62] OBEC HORNÍ NĚMČÍ. *Závěrečný účet Horní Němčí (2007 – 2011)*
- [63] OBEC LOPENÍK. *Závěrečný účet Lopeník (2007 – 2011)*
- [64] OBEC SLAVKOV. *Závěrečný účet Slavkov (2007 – 2011)*
- [65] OBEC STARÝ HROZENKOV. *Závěrečný účet Starý Hrozenkov (2007 – 2011)*
- [66] OBEC STRÁNÍ. *Závěrečný účet Strání (2007 – 2011)*
- [67] OBEC VÁPENICE. *Závěrečný účet Vápenice (2007 – 2011)*
- [68] OBEC VYŠKOVEC. *Závěrečný účet Vyškovec (2007 – 2011)*
- [69] OBEC BŘEZOVÁ. *Zpráva o přezkoumávání hospodaření obce Březová 2011.*
- [70] OBEC DOLNÍ NĚMČÍ. *Zpráva o přezkoumávání hospodaření obce Dolní Němčí 2011.*
- [71] OBEC HORNÍ NĚMČÍ. *Zpráva o přezkoumávání hospodaření obce Horní Němčí 2011.*
- [72] OBEC LOPENÍK. *Zpráva o přezkoumávání hospodaření obce Lopeník 2011.*
- [73] OBEC SLAVKOV. *Zpráva o přezkoumávání hospodaření obce Slavkov 2011*
- [74] OBEC STARÝ HROZENKOV. *Zpráva o přezkoumávání hospodaření obce Starý Hrozenkov 2011*
- [75] OBEC STRÁNÍ. *Zpráva o přezkoumávání hospodaření obce Strání 2011*
- [76] OBEC VÁPENICE. *Zpráva o přezkoumávání hospodaření obce Vápenice 2011*
- [77] OBEC VYŠKOVEC. *Zpráva o přezkoumávání hospodaření obce Vyškovec 2011*

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

BK	Bílé Karpaty
CAF	Common Assessment Framework (Společný hodnoticí rámec)
ČSÚ	Český statistický úřad
CSÚIS	Centrální systém účetních informací státu
EU	Evropská unie
FO	Fyzická osoba
FS	Fond soudržnosti
HDM	Hmotný dlouhodobý majetek
CHKO	Chráněná krajinná oblast
DM	Dlouhodobý majetek
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
DPH	Daň z přidané hodnoty
DPPO	Daň z příjmů právnických osob
DPS	Daň vybíraná srážkou
DPZ	Daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků
DSO	Dobrovolný svazek obcí
KVKO	Koeficient velikostní kategorie obce
MA 21	Místní agenda 21
MAS	Místní akční skupina
MBK	Mikroregion Bílé Karpaty
MF	Ministerstvo financí
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
NKÚ	Nejvyšší kontrolní úřad
NRP	Národní rozvojový plán

NSRR	Národní strategický referenční rámec
NUTS	Nomenklatura územních statistických jednotek
PO	Právnícká osoba
ROP	Regionální operační program
RUD	Rozpočtové určení daní
SFDI	Státní fond dopravní infrastruktury
SFRB	Státní fond rozvoje bydlení
SFŽP	Státní fond životního prostředí
SIMU	Systém informativních a monitorujících ukazatelů
SMO	Svaz měst a obcí
ÚSC	Územně samosprávný celek

SEZNAM TABULEK

<i>Tab. 1: Sazba daní v ČR v období 1993 - 2013</i>	<i>26</i>
<i>Tab. 2: Míra soběstačnosti obcí ČR v letech 2007-2011</i>	<i>29</i>
<i>Tab. 3: Koeficienty velikostní kategorie obcí (do roku 2008).....</i>	<i>32</i>
<i>Tab. 4: Koeficienty velikostní kategorie obcí (od roku 2008).....</i>	<i>32</i>
<i>Tab. 5: Koeficienty u čtyř největších měst ČR (od roku 2008)</i>	<i>32</i>
<i>Tab. 6: Počet obcí, které překročily ukazatel dluhové služby v letech 2007-2011</i>	<i>36</i>
<i>Tab. 7: Zadluženost obcí ČR v letech 2007-2011 (bez měst Praha, Plzeň, Brno, Ostrava)</i>	<i>36</i>
<i>Tab. 8: Základní údaje o obcích MBK k 31. 12. 2011</i>	<i>39</i>
<i>Tab. 9: Celkové příjmy mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007-2011</i>	<i>42</i>
<i>Tab. 10: Vývoj daňových příjmů na 1 obyvatele v letech 2007 – 2011</i>	<i>50</i>
<i>Tab. 11: Vybírání poplatku za provozovaný výherní hrací přístroj v letech 2007 a 2011 ..</i>	<i>51</i>
<i>Tab. 12: Shrnutí celkových příjmů a celkových výdajů obcí MBK v letech 2007 - 2011</i>	<i>69</i>
<i>Tab. 13: Výpočet ukazatele dluhové služby</i>	<i>70</i>
<i>Tab. 14: Monitoring hospodaření obcí mikroregionu Bílé Karpaty – stav k 31. 12. 2011 .</i>	<i>71</i>
<i>Tab. 15: Dluhy obcí a hodnota majetku obcí MBK - stav k 31. 12. 2011.....</i>	<i>72</i>
<i>Tab. 16: Průměrný meziroční růst/pokles celkových příjmů obcí</i>	<i>73</i>
<i>Tab. 17: Průměrný meziroční růst/pokles celkových výdajů obcí</i>	<i>73</i>
<i>Tab. 18: Zjištěné ukazatele dle § 10 odst. 3 a odst. 4 zákona č. 420/2004 Sb. za rok 2011</i>	<i>75</i>
<i>Tab. 19: Zjištěné ukazatele dle § 10 odst. 4 písm. b) zákona č. 420/2004 Sb. za rok 2011.</i>	<i>76</i>
<i>Tab. 20: Výnosy daní v roce 2011 a předpokládané výnosy daní v roce 2013.....</i>	<i>78</i>

Tab. 21: Zavedení nejmenšího místního koeficientu u nemovitostí 82

Tab. 22: Zavedení LED osvětlení 86

SEZNAM GRAFŮ

<i>Graf 1: Průměrná velikost všech příjmů obcí v ČR v roce 2011</i>	<i>30</i>
<i>Graf 2: Daňové příjmy obcí mikroregionu Bílé Karpaty 2007.....</i>	<i>44</i>
<i>Graf 3: Daňové příjmy obcí mikroregionu Bílé Karpaty 2008.....</i>	<i>45</i>
<i>Graf 4: Srovnání daňových příjmů obcí MBK v letech 2007 - 2008</i>	<i>46</i>
<i>Graf 5: Daňové příjmy obcí mikroregionu Bílé Karpaty 2009.....</i>	<i>47</i>
<i>Graf 6: Daňové příjmy obcí mikroregionu Bílé Karpaty 2010.....</i>	<i>48</i>
<i>Graf 7: Daňové příjmy obcí mikroregionu Bílé Karpaty 2011.....</i>	<i>49</i>
<i>Graf 8: Vývoj daňových příjmů obcí mikroregionu Bílé Karpaty v letech 2007 – 2011</i>	<i>51</i>
<i>Graf 9: Vývoj nedaňových příjmů obcí MBK v letech 2007 až 2011.....</i>	<i>53</i>
<i>Graf 10: Vývoj kapitálových příjmů obcí MBK v letech 2007 až 2011</i>	<i>54</i>
<i>Graf 11: Podíl kapitálových příjmů obcí MBK v letech 2007-2011.....</i>	<i>54</i>
<i>Graf 12: Srovnání přijatých dotací obcí MBK v letech 2007 – 2011</i>	<i>58</i>
<i>Graf 13: Vývoj investičních a neinvestičních dotací obcí MBK v letech 2007 – 2011</i>	<i>59</i>
<i>Graf 14: Vývoj běžných a kapitálových výdajů u obcí MBK v letech 2007-2011.....</i>	<i>60</i>
<i>Graf 15: Vývoj běžných výdajů v obcích MBK v letech 2007-2011.....</i>	<i>61</i>
<i>Graf 16: Vývoj kapitálových výdajů v obcích MBK v letech 2007-2011</i>	<i>65</i>
<i>Graf 17: Vývoj kapitálových výdajů v obci Dolní Němčí v letech 2007-2011</i>	<i>66</i>
<i>Graf 18: Srovnání kapitálových výdajů v obci Dolní Němčí a Strání v letech 2007 - 2011</i>	<i>67</i>

SEZNAM PŘÍLOH

<i>Příloha I: Příjmy a výdaje obcí mikroregionu BK v roce 2007</i>	<i>104</i>
<i>Příloha II: Příjmy a výdaje obcí mikroregionu BK v roce 2008</i>	<i>104</i>
<i>Příloha III: Příjmy a výdaje obcí mikroregionu BK v roce 2009</i>	<i>105</i>
<i>Příloha IV: Příjmy a výdaje obcí mikroregionu BK v roce 2010</i>	<i>105</i>
<i>Příloha V: Příjmy a výdaje obcí mikroregionu BK v roce 2011</i>	<i>106</i>

PŘÍLOHA P I: PŘÍJMY A VÝDAJE OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY V ROCE 2007

Obec	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy	Dotace	Celkem příjmy	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje	Výdaje celkem
Březová	10 203 300	4 736 440	32240	1 519 980	16 491 960	10 778 540	5 819 690	16 598 230
Dolní Němčí	23 074 310	4 149 550	1 699 160	6 061 830	34 984 850	24 569 600	15 417 020	39 986 620
Horní Němčí	6 644 060	2 033 100	11 560	696620	9 385 340	7 092 890	1 486 860	8 579 750
Lopeník	1 378 220	245 420	0	179980	1 803 620	1 795 710	48 800	1 844 510
Slavkov	5 474 550	783 640	36 710	82 240	6 377 140	4 380 800	1 007 100	5 387 900
Starý Hrozenkov	7 796 370	16 128 430	0	13 226 550	37 151 350	21 020 480	12 429 210	33 449 690
Strání	29 134 590	4 834 000	592470	15 438 540	50 002 600	23 711 100	26 329 870	50 040 970
Vápenice	1 304 150	853 320	0	182 010	2 339 480	1 665 280	1 480 750	3 146 030
Vyškovec	1 006 220	28 810	1 003 190	21 960	2 060 180	1 099 190	0	1 099 190

PŘÍLOHA P II: PŘÍJMY A VÝDAJE OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY V ROCE 2008

Obec	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy	Dotace	Celkem příjmy	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje	Výdaje celkem
Březová	12 526 080	3 793 570	0	2 238 420	18 558 070	11 858 940	3 094 150	14 953 090
Dolní Němčí	25 393 260	5 507 970	521 740	8 990 550	40 413 520	19 158 740	19 819 330	38 978 070
Horní Němčí	7 925 490	2 142 090	3 310 100	812 680	14 190 360	7 916 980	2 593 400	10 510 380
Lopeník	2 024 600	751 680	20 840	346 800	3 143 920	2 638 920	297 140	2 936 060
Slavkov	6 269 790	762 370	605 560	1 521 280	9 159 000	5 457 280	3 305 950	8 763 230
Starý Hrozenkov	8 452 030	18 882 380	3 742 720	4 961 690	36 038 820	25 195 200	12 540 830	37 736 030
Strání	30 690 650	6 072 930	772 330	3 686 310	41 222 220	23 895 900	30 143 430	54 039 330
Vápenice	1 863 930	234 430	0	407 640	2 506 000	2 094 580	350 170	2 444 750
Vyškovec	1 585 470	199 300	20 100	42 200	1 847 070	1 748 680	0	1 748 680

PŘÍLOHA P III: PŘÍJMY A VÝDAJE OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY V ROCE 2009

Obec	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy	Dotace	Celkem příjmy	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje	Výdaje celkem
Březová	7 930 670	4 542 570	691 500	6 023 910	19 188 650	13 030 140	13 956 680	26 986 820
Dolní Němčí	22 760 830	5 249 200	20 940	44 002 950	72 033 920	19 798 390	50 797 700	70 596 090
Horní Němčí	7 882 060	2 032 810	131 130	1 382 200	11 428 200	10 125 790	3 211 200	13 336 990
Lopeník	1 885 520	142 240	0	285 210	2 312 970	2 511 570	0	2 511 570
Slavkov	5 849 850	727 290	52 250	668 360	7 297 750	6 398 990	1 919 360	8 318 350
Starý Hrozenkov	9 082 630	18 179 970	1 035 540	11 325 800	39 623 940	24 049 900	9 181 270	33 231 170
Strání	28 407 570	6 526 120	27 800	9 462 010	44 423 500	27 552 310	14 468 110	42 020 420
Vápenice	1 769 370	436 760	0	496 480	2 702 610	2 269 790	152 500	2 422 290
Vyškovec	1 464 650	40 400	0	113 670	1 618 720	2 254 180	106 690	2 360 870

PŘÍLOHA P IV: PŘÍJMY A VÝDAJE OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY V ROCE 2010

Obec	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy	Dotace	Celkem příjmy	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje	Výdaje celkem
Březová	7 405 410	4 424 640	271 830	15 229 780	27 331 660	13 701 790	13 002 780	26 704 570
Dolní Němčí	23 518 820	6 129 380	64 930	2 224 010	31 937 140	20 804 590	4 428 030	25 232 620
Horní Němčí	7 315 480	3 019 890	50 000	6 650 960	17 036 330	14 365 430	7 933 960	22 299 390
Lopeník	1 910 440	481 260	0	351 600	2 743 300	2 576 730	0	2 576 730
Slavkov	6 337 410	435 750	101 870	679 580	7 554 610	7 154 350	2 563 950	9 718 300
Starý Hrozenkov	8 907 010	20 790 390	694 060	12 819 110	43 210 570	29 145 790	20 108 570	49 254 360
Strání	27 799 500	8 257 330	266 480	12 851 320	49 174 630	29 176 200	13 780 100	42 956 300
Vápenice	1 862 170	316 270	0	369 700	2 548 140	2 190 220	144 000	2 334 220
Vyškovec	1 541 510	22 530	0	144 870	1 708 910	1 892 700	144 000	2 036 700

PŘÍLOHA P V: PŘÍJMY A VÝDAJE OBCÍ MIKROREGIONU BÍLÉ KARPATY V ROCE 2011

Obec	Daňové příjmy	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy	Dotace	Celkem příjmy	Běžné výdaje	Kapitálové výdaje	Výdaje celkem
Březová	8 658 110	6 774 760	0	1 951 440	17 384 310	12 740 550	1 002 380	13 742 930
Dolní Němčí	22 573 330	6 317 280	106 060	10 939 150	39 935 820	20 719 220	25 475 480	46 194 700
Horní Němčí	7 647 140	2 322 030	8 400	6 144 560	16 122 130	11 657 430	5 003 740	16 661 170
Lopeník	1 981 710	437 260	9 900	626 340	3 055 210	2 582 630	300 000	2 882 630
Slavkov	6 223 310	934 680	152 850	1 454 990	8 765 830	5 810 520	1 266 490	7 077 010
Starý Hrozenkov	8 631 680	20 029 740	275 170	7 633 660	36 570 250	30 638 340	1 270 290	31 908 630
Strání	27 726 320	12 874 090	43 620	5 001 750	45 645 780	32 450 540	13 531 500	45 982 040
Vápenice	1 930 180	225 810	1 000 000	379 120	3 535 110	2 855 110	453 220	3 308 330
Vyškovec	1 516 160	624 580	0	234 900	2 375 640	2 122 490	228 000	2 350 490

